

చెన్నపురి ఆంధ్రనభ

శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజగారికి విందు

శనివారం సాయంత్రము పురపంచమున చెన్నపురి ఆంధ్రనభవాడు శ్రీ వెంకటగిరి మహారాజగారికి విందుసగిరి. మహారాజగారి ఆంధ్రనభాపాదములకు చే వారికి మహారాజు దినదు ఇన్వైట్ కేసున ఈవిండు జరుపబడెను. గౌ. న్యాయ మార్దులు ముద్రా చెంకట గుబ్బారావు, వేపా రామేశం, సర్ వి. ఎన్. శర్మ, సర్ ఎ.సి. పాత్రో, అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్య, కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులు, కాంతారావు నాయుడు, పింజు బుబ్రూహ్యులశ్రేష్ఠి, నావిక్ల వెంకటేశ్వరులు, గద్దె రంగయ్య నాయుడుగార్లు మరెవరినైనను ప్రముఖులు సభకువచ్చిరి. సభాకార్యదర్శి యగు మా. కాంతారావు నాయుడుగారు ఈ క్రింది న్యాయవక్తమున చదివి సమర్పించిరి.

అభినందన వక్తము

శ్రీ మహారాజా!

మీరు శ్రీ గవర్న మెంటుగారు బహుమానపురస్కరము గా నొసంగిన యీ సందర్భరాది గౌరవాంశమున శ్రీ మహారాజుదినమున గాంచి మేమెంతయు సంతసించుచున్నాము.

శ్రీమ ద్వేంకటగిరి సంస్థాన యశోవిభ్రాజితులును శ్రీ వెంగళేశ్వరి వంశాధిపతులును నిరతికయి కీర్తి సాంధ్రులును కీర్తి శేఖరులును శ్రీ మహారాజ శ్రీ రాజగోపాల కృష్ణయ్య చేంద్ర గర్భకు శ్రీ మహారాజులు నగు మీ కీ విరుద మేమి యు విశేషముగాక సహజమని నొక్కినక్కాణించెదము. మీ వంశయశంబు మీకుమాత్రమేగాక పురాతన కాకతీయరాజుల కాలమునుండి నేటిదనుక నాంధ్రలక్ష్మీచేయూతయై యాంధ్ర సామ్రాజ్యవిభవంబునకును నాంధ్రభాషావిలాసంబునకును ఇన్వైట్ స్థానంబై విరాజిల్లుచున్నది. ఇం దున్న వింపిన చిరుగుంపు యు జేవయనటకు మీశ్వేంద్రపుత్రులయిన శ్రీసర్వజ్ఞ కుమార కృష్ణయ్యచేంద్రుల యం.యల్. సి., విజయంబై నిదర్శనంబు.

ఇట్టి భవదయానన్య సామాన్య సౌజన్య సుగుణంబులును దయాసత్వ శౌచగుణంబులును, పుత్రపౌత్ర దౌహిత్ర సంపత్తి యు, శౌర్యగాంభీర్యశ్రేష్ఠ్య ర్యదార్య ప్రపత్తియు సకలజన వి నితంబులచే వేరుగ చేర్చిన నవనసరంబైయున్నది. మీకును మీ వంశములకును గల యఖండవిద్యాభిమానంబును, సంగీత సాహిత్య సరస్వ కళాభిజ్ఞతయు నిరంతరపరితోషిత గీర్వాణాం ద్ర విద్యర్థునాంబుల చాటించుట యటుండ, మీదను సాంగ్ల విద్యా పోషకత్వమునకు సాక్షిగ నెల్లూరు కళాశాలయు వేంకటగిరి యున్నత పాఠశాలయు ననుదినంబు మీయోదార్యంబు ననుభవించుచుండుట మీయహింసభాగ్యంబు. మరియు వేనకేలు గ ద్రవ్యంబు జెప్పించి నిర్మించిన శ్రీ మేరేరాణి గోపాలకృష్ణ త్రియు, గిండి వ్యాధునామశాలయు మున్నగునవి మీ దయా శుక్త్య దాతృత్వంబులం బ్రకటించు చుండును.

ఇంక బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారియెడ మీకుగల విశ్వాసమును, శ్రీ సామ్రాజ్యాధీశ్వరులయెడ గల ప్రభుత్వక్రియు వర్ణనాతితములు. మీకు రాజభక్తి యుగ్ధపాలతో జెట్టిన దన వచ్చును. మీరు వేంకటగిరిసంస్థానాధీశ్వరును వహించిన కొలదికాలములోనే యనేక బహుమానముల బొందుచున్న నేటి యుత్తమబహుకృతిని బొం దుట యటుండ మీయందు ప్రభుత్వమువారిగల విశ్వాసముచేత నితర ప్రభువుల కసాధారణమున ననేకవైవిధ గౌరవంబులపైత మొసంగి యున్నారు.

ఏతాదృశప్రభువరేణ్యులగు మీర లీ చెన్నపురియందు స్థానింపబడిన యీ సాంధ్రనభదేన పూర్వమునలే సదా సం పూర్ణకరుణాకటాక్ష ముంపగలంబులకును, మీకు భగవదనుగ్రహంబుచేతను బ్రటిషు ప్రభుత్వమువారి యనురాగంబుచేతను నిరోధక గౌరవపద్ధియు, ప్రజాప్రతినిధియు, క్రిస్టియన్మతము గలగుగాక యని భగవంతుని బ్రతిదినంబు బ్రార్థించు చు న్నాము.

ఇట్లు విన్నవింపు విశేషములు.

శ్రీ చెన్నపురాంధ్ర నభానభ్యులు.

పిమ్మట కాల్లవారి గోపాలరావుపంతులుగారు మహారాజగారిని అభినందించుచు వ్రాసిన న్యాయవక్తములను కానుకొలను రాధాకృష్ణమూర్తిగారు చదివెరి.

వెంకటగిరిమహారాజగారి ప్రత్యుత్తరము

వెంకటగిరి మహారాజగారు ఈక్రింది విధమున ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి.

శ్రీ చెన్నపురాంధ్రనభా నభ్యులారా!

మీరు ఈ సందర్భమున గౌరవపురస్కరముగా నన్ను నీ కీర్తి సభినందించినందులకు మిక్కిలి కృతజ్ఞతను చెల్లుచున్నాను.

అపార రాజభక్తి పరతంత్రులును, నిరవద్య దేశసేవా పరాయణులును, నగుమహారాష్ట్రులకు సమానునిగా నన్ను కొని యాదీనంబులకు కడుంగడు లజ్జించు చున్నాడను వీలయిన, మావంశస్థులు దేశమునకును ప్రభుత్వమునకును నొసరించిన విశేష సేవలను నేను ఒక్కొంత నొసరింప నైతిని నాయభిప్రాయము.

మఱియును, వారలు ఆంధ్రప్రభుత్వమునకు చూపినయస దృశ రాజభక్తియు, వారియత్నము దేశసేవయును, నామహారాజు దిరుద ప్రాప్తికిని, నాశ్వేంద్రపుత్రుని యం. యల్. సి. విజయమునకును, కారణములని యూహించుచున్నాను.

పూర్వులు, రాజభక్తిని ప్రధానముగా చేసికొని దేశసేవ చేయుచుండిరి. రాజు, దైవాంశసంభూతుడగు గాన, మనపు రాణేశ్వరసములందు రాజభక్తి, దైవభక్తి సమముగా చెప్పబడియున్నది. రాజు, ప్రజాసౌఖ్యముం గోరి దేశమును గాపాడువాడు. అందుచే రాజభక్తియందు దేశభక్తియు సంభర్ణాతమై యున్నదని చెప్పవలయును. కావున రాజభక్తిని వీడక, మనము దేశసేవ చేయుచుండుట యుక్త మని నా యభిప్రాయము.

ప్రస్తుతకాలమున మనయాంధ్రులు అన్ని విషయంబులందును, అనగా విద్యయందేమి దేశసేవయందేమి ముందంజ వేసియుండుట యెల్లరకును విదితంబై. దీనికి ప్రబలప్రమాణంబు ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయంబై. సర్వవిధింబన ఈ పయముం గూర్చి విస్తరించి చెప్ప నవసరంబని తలంచెదను.

నాకు ఆంధ్రభాషయందును ఆంధ్రులయెడను అభిమానము మెండుగా నుండుటచే, ఈ సభాభివృద్ధిని నెమ్మనమున నభిలషించుచు, ఈ సభవారగు ఖిరారు సగౌరవముగ నన్నాహ్వానించి ఈవిధముగ సభినందించినందులకు మఱు మఱు కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనములర్పించుచు విరమించుచున్నాను.

ఆంధ్రనభకు భవనము

పిమ్మట కాశీనాధుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారు, గద్దె రంగయ్యనాయుడుగారు, ఆంధ్రనభాభవనమువిషయమై మాట్లాడుచు మహారాజగారు ఆంధ్రనభవిషయమై చూపుచున్న అభిమానమును ప్రశంసించిరి. ధనికులకు వర్తకులు, న్యాయవాదులు, న్యాయమూర్తులు, జమీందారులయొక్క అభిమానము కలిగియు, ఆంధ్రనభకు స్వంతభవనము లేకుండుట అవమానకరమనియు, ఆంధ్రులందరు పట్టుదలతో కృషిసలిపి ఆంధ్రనభకు భవనమును ఏర్పరుపవలయునని వీరు కోరిరి.

జయజయధ్వానములతో సభముగి సెను.

కీ|| శ్రీ|| కే. బి. రామనాథలయ్యర్

ఈనెల 4 తేదీ సాయంత్రము 6-10 గంటలకు రావు బహదూరు కే. బి. రామనాథయ్యగారు హిందూ థియేటర్ కలు హైస్కూలులో మరణించిరి తెలియజేయుటకు చింతిల్లుచున్నాము.

గతదినము టేవర్ను గిల్లసభకు వీరుహాజరై సదకు సభకు ప్రారంభోత్సవమును జరిపిరి. ప్రధానమంత్రియగు గౌ. డాక్టర్ సుబ్బారాయన్ గారిని అధ్యక్షత వహించవలసిదగాకోరుడు వారు అధ్యక్షత వహించుటకు అంగీకరించినందులకు కృతజ్ఞత తెలుపుచు రామనాథయ్యగారుపర్యసించుటకు లేచిరి. మరీ మూడు వాక్యములనైనను పూర్తిగా చెప్పినాకో లేదోగాని నిలువలేక కూలబడిరి. దగ్గరలో నున్న వైద్యునికొరకు కలు రంపిరి. వైద్యుడు వచ్చి గుండెకాయ నీరసింపటవలన వారు చనిపోయిరి తెలియజేసెను.

వీరు తంజావూరు జిల్లాలోని కొట్నూరు గ్రామములో జన్మించిరి. వీరి మరణకాలమునకు వీరికి 60 సం॥వయస్సు. వీరి విద్యాభివృద్ధి యంతయు చాల తేజోవంతమైనది. వీరు మొట్టమొదట తిరువళ్ళేట్టికి హిందూస్కూలు హైడ్ స్కూలు పదవిలో వుద్యోగముచేసిరి. తరువాత పచ్చయప్పకళాశాలలో ఆంగ్ల సాహిత్య పండితులుగా నుండిరి. తరువాత తిరువనంతపురం మహారాజగారి కళాశాలలో పండితులుగా నుండిరి. తిరువనంతపురంనుండి వచ్చిన పిమ్మట ఇంగ్లాండునందును యూరోపుండ మంతట వీరు సంచారముచేసిరి పిమ్మట వీరు ఉద్యోగమును చాలించిరి. బ్రిటిష్ కేసు కొలపరేటివ్ సాపైటియొక్క సీపనకు వీరు కారణభూతులు. వీరి యాప్రమితులును గొప్పబంధువర్గమును వియోగముఃఖినిమగ్నులనుచేసి వీరు స్వర్గధులైరి.

బెంగాలు క్రొత్తగవర్నరు

కలకత్తా, మార్చి 4:—బెంగాలు క్రొత్తగవర్నరు సర్ స్టేన్ బాక్సునుగారు మార్చి 28 వ తేదీ ఉదయం 7 గంటలకు హవూరాచేరెదరు. లిట్టుప్రభువుగారు ఆదినమే బొంబాయికి ప్రయాణమై వెళ్ళెదరు.

దేవాలయములు

రాజకీయముగ సహాయనిరాకరణసిద్ధాంతమును బోధించి విఫలమనోరథులైనవాడు కొందరిప్పుడుసాంఘికమున నట్టిసిద్ధాంతము నుపయోగించి సంఘవిప్లవకరముగ న్యాసములను ప్రయత్నములను గవబరచ సాహసించు చున్నారు. అట్టివారిలో మామితులకు ఉన్నవలక్ష్మీనారాయణపంతులుగారికరు. వారు 19-2-1927 తేదీ ఆంధ్రపత్రికలో 'దేవాలయములు' అనుశీర్షిక క్రింద వారి ప్రభుమన్యాసమును బ్రదురింపించియున్నారు. ఆందు చెలుపబడిన వారి రాచకీయాభిప్రాయములతో నాకు నిమిత్తములేదు. బ్రాహ్మణేతరులకు గురించి వ్రాయబడిన సంగతుల నిట చర్చింపవలచలేదు. వారి సాంఘికవాదమునకేసేను ప్రత్యుత్తర మియదలచినాను. శైవ వైష్ణవమతములు వర్ణాశ్రమధర్మములకు లోబడిపోయినవనియు, సాంఘిక మత సామ్రాభ్యుదయమున తమ ఆధిక్యముపోవునని కొందరు బ్రాహ్మణులు ప్రతిఘటింపక మానరనియు న్యాయస్థానము లాచారప్రకారము దీక్షి ఇచ్చుననియు స్వాస్థ్య పరులగు అగ్రవర్ణములవారు ఈయంద్యమమును ప్రతిఘటింపక మానరనియు, ఉద్యమము నడపుటకు చేనుపండి సిద్ధముగా నున్నదిగాని కోతగాండ్లులేరనియు హక్కులు బలవంతముగ లాగుకొందురని భయము కలుగనిది రాజీలు కుదురునా యనియు, ఈ వ్యవహారము రాజీలతో తెగదిగాదనియు బ్రాహ్మణేతరులకు దేవాలయములలో దేవునిసన్నిధికిబోవుటకు హక్కులేదనుట అబద్ధము మోసము స్వాస్థ్యపరులు సృష్టించిన సిద్ధాంతమనియు, హిందువులందరును స్వామిని పూజించుటకై దేవాలయము లేర్పడినవనియు దేవాలయములో ప్రవేశించుటకు హిందువుడైన ప్రతివానికి జన్మహక్కునియు ఈహక్కులను నిరోధించుట కెవ్వరికిని అధికారములేదనియు శ్రీ పంతులు గారు తమ న్యాసమున తెలియబరచియున్నారు.

వీరు బోధించెడు సంఘ విప్లవపద్ధతిని ప్రభుత్వమువారు క్రిమినల్ ప్రొసీజరుకోడు 144 క్లెన్ ను మొదలగు విధానముల వల్ల ప్రతిఘటించెదరని పంతులుగారి నెలవిచ్చుచున్నారు. కాబట్టి వీరికి పూర్వాచారము పనికిరాదు. న్యాయస్థానముల తీర్పులు పనికిరావు. ప్రభుత్వమువారి శాంతిసాధనచర్య పనికిరాదు. వీరికి కావలసినది ఆత్మగౌరవమును నిలుపగల త్యాగము సన్ను వారును ఉద్యమమును నడపువారును. అట్టివారు వీరికికనవడుట లేదనుచున్నారు. వర్ణాశ్రమధర్మములందు విశ్వాసములేనివారు వర్ణాశ్రమముల ననుసరించువారిని పరిహసించుటలో వింతలేదు. అగమకాస్త్రయములను స్వాస్థ్య పరులు సృష్టించి రుతుకును అట్టివి అబద్ధము మోసమునకును పంతులుగారి కెట్టియాధారము గలదో కదా. పాశ్చాత్యన్యాయమోసమున బడి యీకాలము నందలి యుద్యమములన్ని మహోత్సాహమైనవని తలంచుపంతులుగారి యూహల వెన్నరకిట్టగలదు? వీరివర్గమున కోతగాండ్లు లేకున్నను కోతగాండ్లుండుదురు. వీరితర్కములలో ప్రాతిప్రదిక మే పూజ్యము. హక్కులంపినవానికి భంగము గలిగిన పంతులుగారి బలవంతప్రయత్నముల కవకాశముండవచ్చును. రాజసభలలోను న్యాయస్థానములలోను ఏ హద్దువర కెవ్వరు పోవలయునో నియమములండవచ్చునగాని వర్ణాశ్రమ ధర్మనియమములు దేవాలయములపట్ల పనికిరావుగా? అన్యమతములందలినియమముల నైన పంతులుగారు పాటించెదరో లేదో? నియమబద్ధములగు విషయములు విశ్వంఖిల వృత్తి నాశించు వ్యక్తులకు కళోరములుగ నుండవచ్చును.

నియమము లవసరము లేనివారందరునుకలసినియమములు గావలయు ననువారినుంచి వేరుపడవచ్చును. పంపిణీలో కొన్ని దేవాలయములను తమకై ప్రత్యేకింపవలసినదిగాసంఘమునకోరవచ్చును. లేనియెడల నూతనాలయముల నేర్పాటు చేసికొనవచ్చును. అంతియెగాని పంతులుగారు తమ న్యాసమున నూచించిన కార్యవిధానము సంఘ విప్లవమునకు కారణమై సంఘమును భిన్నపరచి యితర విధముల సంఘాభివృద్ధికి భంగకరము కాగలవనియు 'కల్యాణసంఘేక్షి' అనువచనముప్రకారము ఒకరి మతము నొకరు ద్వేషింపక సాధ్యమైనంతవరకు సంస్కరణయంత్రమునే ప్రయోగించి సంఘమును ముందుకు నడవగలందులకును పూర్వాచారపరాయణులు వెనుకబడియున్నటుల దలంచు పంతులుగారు వారినీకూడ తమతో కలిసి గమ్యస్థానమును చేరుటకు ప్రయత్నము సలుపనివ్యనియెడల హిందూదేశమునకు బూర్యపు దొన్నత్యము రాజాలవని విన్నవించు చున్నాను.

పెద్దిభొట్ల వీరయ్య, బి. ఏ. బి. ఎల్.

వారిసాలు, మార్చి 4:—వారిసాలు తెలుసులోని సత్యాగ్రహ థైదీలు శివరాత్రి యుత్సవము జరిపిరి. నేడు 4 గురు సతాగి గహలు విడుదలైరి. గి. శి. శి. శి.

జాతీయవారము - మహాత్ముని ఆదేశము

ఏప్రిల్ నెల 6 వ తేదీ మొదలు 13 వ తేదీ వరకు

భారతజాతి యీవారము నెన్నటికిని మరువగూడదు. ఖద్దరును కొనుట - అమ్ముట - నూలుపడు కుట-వడికిన నూలు నంతను భారతతంత్రకారకసంఘమునకు విరాళముగా పంపుట-ఖద్దరుపనియందే నిమగ్నులగుట-వినిని ప్రజలీవారమున ముఖ్యముగా జరుపవలెను.

Advertisement for Samuel & Co. Engineers, San Thome, Madras. Includes an image of a safe and text about iron safes and engineering services.

వనోపధిశబ్దానిఘంటువు.

మూలకలయొక్క - 35000 సంస్కృతశబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలెండర్ లైంగు వెల రూ 3-4-0 లు. ఇందు పదు ప్రఖ్యాతములు కుదిరిన భస్మములతోయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. రు 1-3 రు. 500 కిమ్మకుగల భస్మములు మాడ గలవు. క్యాలెండర్ లైంగు వెల రు. 2-0-0

Advertisement for Deschiens' syrup. Includes a logo and the text 'రక్త శోభి' and 'Deschiens' syrup'.

To be had of all Chemists (Wholesale C. T. HARI & Co., 174, Broadway Madras.

పూనబలి ఘోరము

శవముల యూరేగింపు-7 గురు చచ్చుట. కవివనరు ప్రియైయ. బారిసాలు, మార్చి 8- మొత్తము చనిపోయినవారు 17 గురు. 7 గురు ప్రాణావస్థిముగ నున్నారు. (అ. ప్రె.) 15 శవములను ఊరేగించిరి. వారివారిబంధువులకు శవము లీయబడినవి. (ప్రీ ప్రెసు) న్యాయాధికారి రాక. కుప్పియా, మార్చి 8: న్యాయాధికారి రాకవలన కాంతి చేయారినది. ముగియబడినప్పుడు ప్రాంతవారు తమతమ స్వస్థలముల కేగిరి. ఇంక గోవధ జరుగజాలదని న్యాయాధికారి నచ్చ చెప్పెను. శేషటినుండి సూర్యోదయమున. అధికారులతోను హిందూ నాయకులతోను ముచ్చటించిరి. వివిధ శలములను చూచిరి. ఆయన యిక్కడ మాడుకోజాలిండును. (ప్రీ ప్రెసు) మహమ్మదీయుల పురిగొల్పిన మాల్వీస్ అరెస్టు చేసిరి. 144 పెక్కును ప్రయోగింపబడినది. (అ. ప్రె.) ప్రభుత్వమువారు సుమారు వేయిమంది మహమ్మదీయులు ఈకాలలోను లాటిలతోను వచ్చి పైబడగా తుపాకులు గాల్పవలసి వచ్చెననియు 12 గురు చనిపోయిననియు 8 గురు గాయపడిరనియు తెలిపిరి. హిందువులును పోలీసువారును గాయపడలేదు. (అ. ప్రె.) బారిసాలు, మార్చి 4: తుపాకులు గాల్పటకు గారెము మాల్వీస్ అరెస్టుమునంతనే పురిగొల్పబడెనని తెలుపబడినది.

యని తెలిసిరి. గాయములులని పారిపోయినవారిలో 5 గురు మరణించిరి. మొత్తము చనిపోయినవారు 23. మాల్వీస్ జెయిలులో నున్నారు. తుపాకులు కాల్పబడినచోటనే కొన్ని శవములు పొలిచేయబడును. (ప్రీ ప్రెసు) కుప్పియా, మార్చి 4: కవివనరు రాకవలన కాంతి సువిరినది. బజారులు తెరువబడెను. లాయర్లు కోర్టున కేసిరి. అధికపోలీసువధము కాపలా గాయమన్నది. (ప్రీ ప్రెసు) జిల్లాన్యాయాధికారి ప్రియైయ. కలకత్తా, మార్చి 4: ముగియవద్ద కేసులతోడనే చాల మంది సాయుధులైన మహమ్మదీయుల సంఘము జూచిరి. హిందూయత్నమునకు దారినొసగలేదు. ఎంత చెప్పినను వారు వినలేదు. దీనికి కారణము మాల్వీస్ సాధేదీనులమైన ననునరే కదలమనిరి. చాల భయమునకు గారామున పరిస్థితులు ఏర్పడెను. ఈకాలలోను లాటిలతోను వారు మాటె బరిసిరి. తుపాకులను నూపి కాల్పక మని తెవరించిరి. లాభములేక పోయెను. మాల్వీస్ అరెస్టుయ్యెను. ఈకాలలోను లాటిలతోను వారు మాటెబడిరి. ఆలస్యముచేసిన లాభములేదని పోలీసు వారిచే కాల్పించిరి. 33 సంఘము ప్రేతెను. 14 గురు చనిపోయిరి. 8 గురు గాయపడిరి. అందరును మహమ్మదీయులే. కవివనరు ఆస్థలమునకు పోవుచున్నారు. (అ. ప్రె.) రంగూను, మార్చి 3: గర్వాము, గిర్వాము అను ఇరువురు ఆంగ్లో హైందవులు ఒక తెలుగు రిక్నావాని పైబడి చంపిన కేసులో ముద్దాయిలు తాము నిర్దోషులమని వాదించిరి. 15-వ తేదీకి నాయదా వేయబడెను. (ప్రీ ప్రెసు)

బెజవాడ మునిసిపాలిటీ

ఫ్యాక్టరీల లైసెన్సులు (స్వకీయవిలేఖరి)

పౌరుల అసంతృప్తి. ఏప్రిల్ 26: బేటి సాయగ్రామం బెజవాడ పురపాలక సంఘములో జరిగినది. ఫ్యాక్టరీలను పట్టాముందు కట్టుటకు లైసెన్సుల నిచ్చుటకు గూర్చి ఆలోచించుటకై ఈ ప్రత్యేకసభ సమావేశమయ్యెను. సభకు చాలమంది సభ్యులు విచ్చేసిరి. ఇందును గూర్చి చాల చర్చ జరిగియుండుటచేతను, పురపాలక సంఘము పౌరులక్షేమమునకు వ్యతిరేకముగ సంవరించెదరని పౌరుల కంతకు ముందుగనే తెలియవచ్చుచేతను పురపాలక సంఘసభ్యులందరైనను చూచుటకై చాలమంది పౌరులు విచ్చేసిరి. కోవెలమాడి గోపాలకృష్ణయ్యగారు ముందుగ మాట్లాడిరి. టౌన్ ప్లానింగ్ ఆక్టు ననుసరించి ఫ్యాక్టరీల నిర్మించు ప్రదేశము ప్రత్యేకముగ నిర్దేశించబడి యుండగా పట్టామున్నను జనసమృద్ధిమైనట్టియు ఇరుకుగనున్న కిధులలోను ఫ్యాక్టరీలను కట్టుటకు ఎందుకు లైసెన్సుల నిచ్చుటకై పురపాలక సంఘమువారు తీర్మానించినో దురగాభ్యుయోగ నష్టపరియ అట్లయింకే సందర్భముల నన్నింటిని వివరముగ తెలుపవలసినదనియు అన్యకులవారిని కోరిరి. అన్యకులకు అయ్యదేవర కాశీశ్వరరావుపంతులుగారు కథ నిటుల వివరించిరి. ఫ్యాక్టరీలసమస్య క్లిష్టమైనది. ఫ్యాక్టరీలవలన వర్ష కాభివృద్ధియగును. కాని ప్రజలసౌఖ్యము చెడిపోవును. పట్టామునకు దూరమున ఫ్యాక్టరీలుండవలె బాగుగనుండును. టౌన్ ప్లానింగ్ ఆక్టు 1923 డిసెంబరులో అమలునకు వచ్చినది. అంతకు ముందుగనే కొన్ని ఫ్యాక్టరీలకు లైసెన్సు లొసంగబడినవి. 5-10-26 తేదీన అడ్డపల్లి రామశేషయ్య తమ్మన నారాయణ మూర్తిగార్లకును 23-11-26 తేదీన గూనూరు రంగారావు గారికిని లైసెన్సుల నిచ్చుటకు కాన్సిలువారు తీర్మానించిరి. 17-11-26 తేదీన తమ్మన నారాయణమూర్తిగారికి లైసెన్సు ఇవ్వబడినది. కందుల గోవిందుగారు ఆక్షేపించుటచేత అడ్డపల్లి రామశేషయ్యగారికి వెంటనే లైసెన్సు నీయలేదు. 6-1-27 తేదీన కాన్సిలువారు సభచేసి లైసెన్సుల నిచ్చుచు చేసిన తీర్మానమును రద్దుచేసిరి. వరకు 10 వందల కాన్సిల్లర్లు ఈ ప్రత్యేకసభను జరుపుటకు కోరుటచే ఈసభను సమావేశము చేసిరిమని చెప్పిరి. హెల్మిఆఫీసరుగారి అభిప్రాయమును కనుగొంటిరాయని చేరుకోవారి ననుగూ లేదనిచెప్పిరి. ఈవిషయము ప్రజలలో ఆందోళనగ నున్నది. కాబట్టి కొద్ది ఆంగ్లాధికారి యభిప్రాయమును పుచ్చుకొనుట ప్రయోజనముగ నుండునని గోపాలకృష్ణయ్యగారు రుపపాదించిరి. మంగూరు వెంకటరెడ్డి గారిందులకు వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి. అప్పటికప్పుడే ఈ తీర్మానమునుగూర్చి ఆలోచన జరుగవలయునని పలువురు అభిప్రాయపడిరి. అందుచేత గోపాలకృష్ణయ్యగారి యుపపాదన వినిపొయెను. పట్టాములో నాలుగు ఫ్యాక్టరీలు కట్టుటకై లైసెన్సుల నీయవలసినదిగైయున్నచోను సాహెబుగారు తీర్మానము నుపపాదించిరి. కానని శంకరరావుపంతులుగారు బలపరిచిరి. ఇద్దరుతప్ప మిగిలినవారందరే తీర్మానము అంగీకృతమయ్యెను. ఈవిషయగ ర సంవత్సరములనుండి నిరాకరించబడిన ఫ్యాక్టరీల లైసెన్సులు నేడు మరల ఇయ్యబడినవి. పౌరుల పక్షమున విన్నకోట సరసింహంగారు కాన్సిలువారికి ఈక్రింది విషయగ నివేదించిరి: స్థలమును సభ్యులుచూచిన పిమ్మట లైసెన్సుల నీయవలసినదని పౌరుల ప్రార్థన. ధనాన్యులు, బలవంతులు కోరితే ఇచ్చుచున్నారు. ప్రజలసౌఖ్యమును మీరు చూరబుచ్చుచున్నారు. మొట్టమొదట ఎందులకు ఈలైసెన్సుల నిచ్చినారో ఆలోచించండి. పిండిమర పెట్టుకుంటామన్నారు మొదట. అది వేరు శనగఫ్యాక్టరీక్రిందికి పరిమించినది. శేపు వియ్యపు మరహడా కావచ్చును. లైసెన్సుఇచ్చి కట్టడమువని ప్రారంభించినప్పుడు మాకు తెలిసినది. తెలిసినతోడనే మేమందరము అగ్గినంపుకున్నాము. కలెక్టరుగారు ఆపించినారు. రాత్రిపట్ట పనిచేసారు. ఈ సంగతి తెలిసి ముగ్ధునిపాలిటి ఛోటోలను తీయించినారు. ఈ పట్టామున్నను ఫ్యాక్టరీలను కట్టకూడదని గవర్నమెంటు ఆర్డరు గలదు. ఫ్యాక్టరీల ఇన్ స్పెక్టరు కానిటరీ ఇంజనీయరు ఫ్యాక్టరీ

రీలను కట్టమాడవని అభిప్రాయమిచ్చినారు. అనేక ఏండ్ల క్రింద లై సెన్సుల నిచ్చిన వెంటటవరకయ్యగారిని హనుమంత రావుగారిని ప్రస్తుతము కాన్సిలులోనున్న మీరున్న ఈ కేసు 'మేక' గారన్న ఖండించుచుంటిరి నేను మరల మీరు సరి కాని త్రోవను బోవుట న్యాయముకాదు మీరు లై సెన్సుల నిచ్చినచో చాల వ్యాజ్యములు పడును. కేటుపేయర్ల సొమ్ము ను పృథాబర్లు పెట్టవలసివచ్చును. తమకువారు కట్టబోయే ఫ్యాక్టరీకి కమిషనున హిందు మైనాస్కాలు గలరు అందు లో 6, 7 వంటలు విద్యార్థులు చదువుచున్నారు వారి సొమ్మును నకు ఈ ఫ్యాక్టరీ పొగ మసి ప్రతిబంధకముగ నుండును. ఈ ఫ్యాక్టరీ ఆమెమంటే నిద్రపట్టుట దుష్టము. ఫ్యాక్టరీమసి చుట్టుప్రక్కల ఇండ్ల నాడరించును. ఫ్యాక్టరీలో చేత్త చేదా రము మరికి దుర్వాసనను బయలుదేరవలయును. ఉబ్బసము జబ్బులు ఇరుపవారునవారలకు కలుగును. ఆరోగ్యాధికారి యొక్క అభిప్రాయమునైనా పున్నుకొనకుండా మీరించులను అంగీకరించుట సరికాదు. మీలో కొందరు ఇదివరలో ఫ్యాక్టరీలను పెట్టమాడవని చెప్పియున్నారు. మీరు బాగుగ ఆలోచించి లై సెన్సుల నీయవలెదని ప్రార్థన. వీరితోపాటు మరి కొందరు సొరులుమాడ తమకు కలుగబోయేది కష్టములను గూర్చి మొలదిరి. కాని ఎక్కువ సంఖ్యాపలచే నంగీకరించ బడెను. తుమ్మలపల్లి జగన్నాథం, కోవెలగూడి గోపాలకృష్ణ య్యగార్లు మాత్రము తలదాచు.

అనుమతులు—1 బరహామర్డీక్ సాహెబు, 2 కామారి శివరావు, 3 గూడూరు లక్ష్మారావు, 4 రొంపిచెర్ల వెంకట స్వామి, 5 చుండూరు సీతారామయ్య, 6 చుండూరు వెంకట రెడ్డి, 7 నూరతు లక్ష్మారావు, 8 మరీశిల్ల సింహాద్రి, 9 పో తిన శ్రీనివాసరావు, 10 అయ్యంకి చెంకటరమయ్య, 11 డాక్టరు శర్మ, 12 మాజేటి ఆదిశేఖు, 13 కందుల గోవిందు, 14 యెంమూరి సీతారామయ్య, 15 కావలి శంకరరావు, 16 కాతా సుబ్బారావుగారలు.

సూరొనాథ కేసు

సీతారామ భార్యగారిని బలవంతపెట్టి సాక్ష్య మిప్పించుట

కాశి, మార్చి 3:—సూరొనాథగారి కేసున సీతారామభార్యగారు తనచే బలవంతముగ స్టేటుమెంటు తీసికొని రని తెలిసిరి.

శివవల్లభముఖర్జీగారు తమకు సూరొనాథగారితో పరిచయమును భట్టాచారిగారు చేసిరని తెలిసిరి. కేసు 7-వ తేదీకి వాయిదా వేయబడెను. (అ. ప్రె.)

మదనకామేశ్వరి లేవ్యాము

బలహీనులపాటికి కల్పవృక్షము—మేహము, నిక్కాళ నీవ త్రువ, కుక్కనవ్వుము, అతిమూత్రము మొదలగునాటిని హరించి మంచి బలమును, పిర్వవృద్ధిని, సంభోగశక్తిని, శరీరావస్థ గలిగించును. 2 శబ్దాలు చాలును. 20 రులముల ధబ్బి 1-4-0.

పాలకుగంధి లేవ్యాము—రక్తపుష్టికి శ్రేష్ఠమయినది. పహమేహము, మేహపాడలు, మచ్చలు, యిరవర్చురోగములు కీళ్లకొచ్చును, మొదలగు నాటిని హరించును. 4 షబ్దాలుచాలును. 20 రు. షబ్బి రు. 1-4-0 ధి. షి. శిర్కలు వేరు. 75 పి.సి.పి.అంబుకో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, (నెల్లూరుజిల్లా)

THE LIZARD PEN
IS MADE IN NEARLY
100 VARIETIES

**THERE IS ONE TO
SUIT YOU**

ORDINARY 10 R. SAFETY 100 P.
SELF-FILLING 40 F.

H.P. CO LONDON

Agents: P. HOLT & Co. Ltd.,
P. O. BOX 237
MADRAS.
Chittoory Rangaiah, Cocanada.

హైదరాబాదువార్తలు

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

రజతోత్సవము

ఎన్నియోమాసములనుండి భాషాభిమానుల నువ్విష్కారిం చుచుండిన ఈయంతనము గడచిన బుధవారము, గురువారము, శుక్రవారము మూడుదినములు మిగల జనుప్రవముగ జరిగెనది ఈ సందర్భమున సాయంత్రములందు మూడుదినములు మూడు సభలు రెండవనాటి వధ్యాపూజు శ్రీలసమావేశము మూడవ నాటి యుదయమువేళ బాలబాలికలకు విందు అనునవి చాల మనోహరములుగ గడచినవి. వేలకొలది జనులు ప్రతిసభకు నెచ్చిరి. అగ్రతలును ఉపన్యాసములను ఈయంతనముయొక్క యువయోగమున కంతయు తోడ్పడిరి. ఇట్టి భావోత్సవము ఈనగరమున నెన్నడును జరిగియుండలేదని జనాభిప్రాయము. మూడుదినములు కలిసి రెండువేలకంటె ఎక్కువమంది వీదలకు మూడవదినము ముఖ్యముగా లడ్లులతో అన్నదానము జరిగినది.

శ్రీగణపతిశాస్త్రులుగారు

అగ్రతలుగా దయచేసిన ఈ మహాశయులు ఉత్సవాం తమునుండి ప్రతిదినము ఉపన్యాసములు చేయుచున్నారు. శని ఆదివారములందు మానవసేవాసంఘం, వైశ్యసేవాసమాజములపక్ష మునను సోమవారమునాడు సికింద్రాబాదులోని ఆదిమాండ్ల సమాజముపక్షమునను మంగళవారమునాడు సంస్కృత కలా సంఘి నీపక్షమునను బుధవారమునాడు బొల్లారములోని ఆంధ్ర జనసంఘము పక్షమునను గురువారము సాయంత్రమున రెడ్డి బోర్డింగు విద్యార్థులకును ఉత్తము ఉపన్యాసముల నొసగిరి. శుక్రవారము సాయంత్రమున ఆదిమాండ్ల సేవాసంఘముపక్ష మున శ్రీశాస్త్రుగారు సన్మానింపబడెనున్నారు. శాస్త్రుగారి వక్రత్వమును, వారి స్వసంఘాభిమానమును హిందూసోదరుల నందరను ముఖ్యముగా ఆంధ్రులనందరను ఆర్షించుచున్నది. వీరి కీ ప్రజాహిత కావ్యాచరణమునందు చాల అలసట కలుగు చున్నది. అయినను శ్రీశాస్త్రుగారి యత్సాహ మేమాత్ర మును కొరతపడుటలేదు.

రాజ్యాంగములు

గొప్పమార్పు లేమయు కానవచ్చుటలేదు. క్రొత్తగా వచ్చిన ఆంగ్లేయోద్యోగులు శ్రమచేయుచు తమ కర్తవ్యముల నెరవేర్చు యత్నించుచున్నారు. మాల్దూరి కచేరీలో పూర్వమువలె సిండ్లు మోటారులు నిలుచుటలేదు. బయటనే నిలుపు కొనవలయునను ఆజ్ఞయైనది. వకిళ్లకు రాకపోకలలో ఈవిష యమున చాల శ్రమజరుగుచున్నది. కొందరు న్యాయవాదుల దస్క-తుతో వకిళ్ల సంఘకార్యదర్శి కొక విస్తృత మంపబడినది. ముందేమి జరుగునో చూడవలయును. మాల్దూరి కచేరీని మరి యొక దూరపుమగు యింటిలో నంతురని వదంతి. అందువలన ఉద్యోగములకును వకిళ్లకును మరింత శ్రమకలుగును. అధికా రులు ఈవిషయముల గమనింతురుగాక.

ఒక దయ్యముకథ

మాల్వీఫైజానాన్ సాహెబుగారు అను న్యాయాధి పతి కరీంనగరులో తామున్న యింటియందలి ప్రాతచెల్లను పడగొట్టించిరిట. ఇంటి యజమానుడు వద్దని బ్రతిమాలెనట. కాని మాల్వీసాహెబు వినక తన పట్టు నెగించుకొనెను. ఇది జరిగిననాటినుండి వారియింట చిత్రచిత్రవర్తలు రాళ్లు వచ్చిపడటం బట్టులు కాలిపోవుట, అన్నపు తప్పేలులు పాయి మీదనుండి క్రిందగూలుట మున్నగునవి జరుగుచు మాల్వీగారిని తిప్పలబెట్టుచున్నవి. విధిలేక గ్రామాంతరమైన వెల్లవమని వారు హైదరాబాదువచ్చిరి. ఇచ్చటను వెనుకటిటయే సాగుచున్నది. జనులు గుంపులకొలిపి వెల్లచూచుచున్నారు. వీరిని కరీం నగరమునుండి మరియొకస్థలమునకు మార్చుటకు ఉత్తర న్యాయసానమువారు వైయధికారులకు వ్రాసిరిట. కాని వైవారు దయ్యము వీరిని వెన్నంటియే యున్నది గనుక స్థానాంతరము పోవుటవలన లాభములేదనియు, కరీంనగరులోనే వీరుండుట శ్రేయమనియు తీర్మానించిరిట. ఈతీర్మానము దయ్యమునకు చాల సంతోషప్రదమగుననుట నిస్సంశయము. విఖ్యాతుడైన మహమ్మదీయ మాంత్రికుడు చూచి చేతగాదని వెల్లపోయెనట. ఎన్నియో చిత్రకథ రీతివయమున వెలువడుచున్నవి! ఈదయ్య ము ప్రభావమును కొందరాంగ్లేయపురుషులను యువతులును కూడ చూచి అచ్చెరు వందిరిట.

నిజామప్రభువుగారు

గత గురువారమునాడు ప్రభువుగారు అష్టలగంజులోని యొక పండ్లదొంగమునకు చల్లి వర్షకునను గ్రహించిరని తెలి

సినది. గుమారు 12 గంటల వేళ అష్టలగంజి రోడ్డుపైన సందడి అలివిస్తారముగా నుండెను. శ్రీప్రభువుగా రిటీవల నిట్టి యను గ్రహమును చూపియుండలేదు. మరల శ్రీవారి ప్రజాక్షేమ తత్పరత వర్తకుల వీరులకు మరలుచు వారికి ధన్యత నాపా దించుచున్నది. ఇది యందర మానసముల నాకర్షించు ననుట నిశ్చయము.

రజతోత్సవసంచిక

ఉత్సవమునాటికి వెలువడిన ఈ సునోహినీ పుస్త కము నిజాంరాష్ట్రాంధ్రదేశమునుగూర్చి తెలిసికొనగోరువారికి మహాోపయోగముగ నుండుననుట నిర్వివాదము. దీనియందు గుమారు నూరుపట్టుములు గలవు.

గుజాత మాసపత్రిక

ప్రభుత్వముయొక్క విద్యాశాఖవారు ఈ పత్రికకు పహాయము చేయ నాలోచించుచున్నారు.

ధిల్లీ విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదానమహాసభ

డిల్లీ, మార్చి 4:—ధిల్లీ విశ్వవిద్యాలయపు పట్టప్రదాన మహాసభ నేటిదినము గొప్ప వైభవ ముతో జరిగెను. భాస్కరు అగు ఇర్విను ప్రభువు ప్రాచార్యులగు సర్ మహమ్మదు హబిబుల్లాగారు, వైసుచాన్సులరు లాలా మోతీ సాగరుగారు వచ్చియుండిరి. భారతకానసభ జరుగుచుండుటచే సభ్యులుగాని ప్రభుత్వసభ్యులుగాని ఈసభకు రాజాలకపోయిరి. ఇర్వినుప్రభువుగారు పట్టధ్రులకు హితమొసగిరి.

కుంభకోణం, మార్చి 4:—నిన్నటిదినము అహోబిల

మతపు జియ్యంగారికి సంబంధించిన ఏనుగు మదమెక్కి గొలు గులు త్రెంచుకొని వీధులు వెంబడి పరుగెత్తెను. అధికారులు ఏనుగును జంపయత్నించిరిగాని ఏనుగును చంపవద్దనియే పట్టవల యననియు దానివల్ల కలుగు నష్టమును తాను భరించునట్లుగను జియ్యంగారు తెలిపిరి. (అ. ప్రె.)

"Bynin"
TRADE MARK
Amara

'జగద్వ్యాపితకీర్తిగలగొప్పటానికు ఇది దేహమున కత్వల్లకాలములో శక్తిని ఉత్సాహము నిచ్చును, అజీర్ణము ఆకలి లేమి, చే బాధపడు వారలకు అకలిని గల్గించి జీర్ణశక్తిని పెంపొందించును

లైనిక్ అమరా' ప్రతి గృహమునను ఉండవలసినదే.
సింహాదేశమునందలి అన్ని ముఖ్య మైన ఉగ్రాణములయందును మందు లయ్యువారి కడను దొరకును.

Allen & Hanburys Ltd.
LONDON

Special Representative for India:
A. H. P. JENNINGS,
Block E, 2nd Floor, Clive Buildings,
CALCUTTA

మదరాసు శాసనసభ

ఆయవ్యయపట్టికపై చర్చ

శ్రీ సత్యమూర్తి, వెంకటాచలం శ్రేష్టిగాన ప్రసంగములు

ప్రభుత్వసభ్యుల సమాధానములు

చెన్నపురి శాసనసభవారు శనివారము మధ్యాహ్నము ఫలహారాంతరము తిరిగిసమావేశమై ప్రభుత్వకార్యనిర్వాహక సభ్యులను మంత్రులను ఆయవ్యయపట్టికపై అధికారేతర సభ్యులైనచేసిన ప్రసంగములకు ప్రత్యుత్తరముపలికిరి

యస్. ముత్తయ్యమొదలియారుగారు

మాటాడుచు రాష్ట్రీయకృషిముల చాల భాగము లొలిగింపబడినందులకు సంతసించిరి. ఆర్థికసభ్యుడు విద్యుత్తు ఇంత అధికముగ చెప్పించిరిమి, అని చెప్పటకంటె ఈసంవత్సరము ప్రజలలో ఇందరు ఎక్కువమంది విద్యుత్తుసంగమమయ్యారు అని తెలిసిన తాము సంతృప్తికొనెదమనిరి తాము నాటగు సంవత్సరములనుంచి శాసనసభయందున్న ఈ ఆయవ్యయ పట్టికపై చర్చలను ఎట్టి ఉపయోగముగాని ఉండగలదని తెలిసికొనజాలకపోతిమని నుచిరి సభ్యులు ప్రతిసంవత్సరమేమియో మార్పులు, నూచింపున సేయుదురు మరల ఆయవ్యయ పట్టికలు యధాస్థితిగ నుండునుగాని అభివృద్ధియందును సేలం కోయంబత్తురుజిల్లాలకు నీరు సకలరూపముగా నానంతమాత్రమున మెట్టూరు ప్రాంతములకు గలమొసంగరాదనుట న్యాయముగాదు ఇతర మండలములవారికి నీరు సకలరూపమున కేమాత్రము విలంబించినను అట్లు వానిని ప్రాంతములలో జేర్చుకొనుటకెట్టి యభ్యంతరముండజాలదు

సర్. పాత్రోగారులో మార్పు

ఆర్థికభాగములను ఇదివరలో ప్రజలపై అధికముగ పన్నులు విధింపబడినచేసిన సర్ పాత్రోగారు పత్రికాయంబిరి. అందులకై రాష్ట్రీయకృషిములనుండి వచ్చినధనము ప్రజలపై గల పన్నుల భారమును తగ్గించుటకు వినియోగింపబడినదిగా నారు గోరిరి. వెనుకటి ఆర్థికమంత్రిగారగు నా గౌరవ నీయమిత్రునియం దీమార్పుగలిగినందుల కెంతయు సంతోషమయ్యెను. వారు మంత్రిగనుండునపుడు రిజిస్ట్రేషన్ శాఖవారి చేతులలోనే యుండెను రిజిస్ట్రేషన్ పై పన్ను అమితముగ హెచ్చింపబడినది. కావున పన్నులు తగ్గించుట మొట్టమొదటివిధి. గ్రామీణుల తేవములు యధాప్రకారమునకు హెచ్చింపబడెను. గ్రామములను కలుపుటకు ముందునుండెడి ఉద్యోగలంబరను తిరిగి చేర్చుకొనవలెనని అని పత్రిక

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు

శ్రీమన్ సత్యమూర్తిగారు లేచి మాట్లాడుచు కుప్పిమింపగనే సభ్యులను ప్రేక్షకులను వారి ప్రసంగమును వినుటకు కుతూహలమును గన్పరచి శ్రద్ధతో నాలకించిరి ప్రసంగమధ్యమున సభ్యులు (కాంగ్రెసుపక్షమువారు) వ్యాఖ్యలు గావించిరి. ఈ సంస్కరణ శాసనసభకు, ఈమంత్రులకు, ఈ ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానము, ఈ ఆయవ్యయ పట్టికల చర్చలు ఇట్టి పెన్నియన్నను, అనుదినము కోటలోని మారాసాధనములు, పైనిదశములు, మొదలగు యుద్ధపరికరములన్నియు పూర్వముకంటెపెరివారిపాలనవంటి నై నకనిరంకుశత్వమును స్వగౌరవ దెచ్చుచునేయున్నవి. ఈ ఆదంబర మెంతయున్నను నాటిస్వభావముండెట్టిమార్పులేదనియు, విశిష్టపరిపాలన ఉక్కుచట్టమనియు జ్ఞప్తికి దెచ్చుచున్నది. (వినుడు, వినుడు) “అటులేనచో మిరిచట ఎందులకుండెడి?” అను ప్రశ్న ముమ్మలపడగవచ్చును. మమ్మలను మీరు నిందితులగా వింపిన కొలదియు, మమ్మల నమమానించినకొలదియును, మీ ప్రభుత్వవిధానమున కంతయు సమీపింపజేయుచున్నారనియు, ప్రజలలో యసంతృప్తి రగుల్కొల్పుచున్నారనియు ఎరుంగదు కావుననే నే నిట నున్నాను. దేశమునందు స్వరాజ్యమును స్థాపించుటకు కడపటి అంగీకారము ఆత్మగౌరవముగల ప్రజలనుంచియే రాగలదని మేమెరుంగుదుము. మేమీసభలలో గావించు కృషిలన దేశములో ప్రజలయందు స్వాతంత్ర్యభావమును ప్రజ్వలిల్ల జేయగలుగుదుమని మేమిరింగియుండుటచేతనే ఇచ్చట ఉన్నాము. ఆర్థికాయుధము ముడతెయిండున్నది. ఇదియే శాసనసభాసము.

శాసనసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షము నాహ్వానించి మంత్రిపదవులనంగీకరింపజేసినదిగ గోరి గోమనప్రభుగారు మా

కు గౌరవము గావించియుండిరి. అభ్యుత్థులగు తాము కాంగ్రెసు అసభి నమసరించి ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమందు మంత్రిపదవుల నంగీకరింపజాలమని కాంగ్రెసుపక్ష నాయకులు గవర్నరుగారి తోషకములగు భాగ్యము గలిగియుండిరి. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమందు మంత్రులకు నిజముగ అధికారముగాని, భాగ్యతగాని ఏమాత్రములేదని మేముతలంచుచున్నాము మంత్రిపదములో నుండు వారెల్ల చాల గౌరవీయులే!

ఇప్పుడుగాని యో మరికొంతకాలమునకై నను మంత్రులు తమకునిజముగ అధికారములేదనియు, ప్రభుత్వసభ్యుల ఇష్టానుసారము నడచుకొనవలెననియు తెలిసికొనగలిగెదరు.

“నానంటివారే!”

కార్యనిర్వాహకసభ్యులలో ఇరువురు భారతీయులును నాకంటె ఎక్కువ అధికారముగలవారుగారు (నవ్వు) అధికార రహస్యములను వారు వెల్లడించుచో యూరోపియనుసభ్యు లిరువురును మంత్రులు, భారతీయ కార్యనిర్వాహక సభ్యులందరకంటెను ఎక్కువ అధికారము గలవారని సప్రమాదముగ అంగీకరింపవలసివచ్చును (వినుడు, వినుడు) ప్రజల దురభ్యాస ములవలన 12 కోట్ల రూప్యములరాబడి వచ్చుచున్నది లాంకు రివిన్యూగాని, ఆర్బీఆర్ ఆదాయముగాని దేశములోని కట్టిక దరిద్రులనుంచి రాబట్టుచున్నార ప్రభుత్వమువారికి నేను సలహా నొసంగుటకు వారికెట్టి ఆక్షేపణలేనిచో లాంకు రివిన్యూ బిల్లును విడదీయవలసివదిగ గోరుచున్నాను. బిల్లుని సభలో ప్రవేశపెట్టగని నాకు తెలియును (వినుడు, వినుడు)

రాష్ట్రీయకృషిములద్వారా మనకి సంవత్సరము లభించిన ధనమునెట్లు చెప్పింపవలయునో తెల్పెదను వెనుకటి ప్రధానమంత్రిగారికి మధ్యనిషేధము విషయమై చాల విస్మయముగ అభిప్రాయములు గలవు గాబోలు తామావిషయమై ఏమియు జెప్పనక్కరలేదేదనిరి (నవ్వు) వారిపక్షము (జస్టిసు) గూడ మధ్యపానము మిక్కిలి చెడుగనియు, నిషేధము ఆవశ్యకమనియు తెలిసికొనరిన మేమిప్పుడేమి తెలిసికొనుచున్నాము నేటి కైనను ఈజ్ఞానము గలిగినందులకు సంతోషపడుచుండే మంత్రిపదవులకు సంపూర్ణనిషేధము తమ ఆదర్శముని నిర్ణయము గావించుకొనెను కాని అయ్యది క్రమక్రమముగ మెట్టుపై మెట్టుగ సాధింపబడవలెనట. మాపక్షమువారెల్లరును త్రాగుడుపై ఆదాయము రాబట్టరాదనియు, సంపూర్ణ నిషేధమును వెంటనే అమలులో జెట్టవలెననియు మనఃస్ఫూర్తిగ గోతుచున్నారని ఆర్బీఆర్ శాఖా మంత్రిగారితో జెప్పుట నాకర్హమని తలంచుచున్నాను.

లామెంబరుగారి విషాదచరిత్ర

లామెంబరుగారి ఉద్యోగజీవిత మంతయు ఒక విషాదచరిత్ర. ఈతడు యుద్యోగమును ముగించిన పిదప తమయుద్యోగజీవితమంతయు విఫలప్రయత్నములతో నిండియుండెనని గ్రహింపజాదు న్యాయ, కార్యనిర్వాహక శాఖావిభజన సమస్య ఏమాయెను? స్థాంపుపన్ను అధికము గావించబడినది మనకి సంవత్సరమువచ్చిన అదనపు రాబడి ఈపన్నును తీసివేయుటకై ఎవరొసంగవలెను పోలీసు శాఖలో భారతీయులను నియమించు విషయములో వారు గావించినదేమి? వారు భారతీయులే! ఐనను పోలీసు శాఖలో ను, పరిశోధక శాఖయందును ఆంగ్లో హైందవులేదప్ప భారతీయు డొక్కరును ఉన్నతోద్యోగులనులేదు. ఐనను వారు భారతీయుల! నాకుండెడి అధికారముకంటె వారికెక్కువ అధికారము లేదని చెప్పినప్పుడు తప్పేవైనగలదా? (పోట్లుబునవ్వు) మెట్టూరు ప్రాంతమందును భారతీయులను నియమింపవలెనుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. కావున వీరినెల్ల లామెంబరుగారు సరికేసుకొనవలెను.

హోము మెంబరుగారి అటవీపరిపాలన కేవలము హాస్యాస్పదము “మాప్టాలను అండ్ మానులకంటె నీసీమురు మీరెట్లు సమర్థింపగల?” అని నేను నిన్ను ప్రశ్నించినపుడు నాగొంప నీయమిత్రులు తిట్టిబుల్లె సమాధానము చెప్పలేక నివ్వెరిపోయిరి భారతీయుడై యుండిననుచే నైనను అనేకవారులు ఖండింపబడిన ఆస్థీమును వెంటనే రద్దుజేయుటకు వారు బూనుకొనవలెను, ఎందుకు మీరీ ప్రభుత్వసభ్యులలో నుండుట? యూరోపియనుసభ్యులకు వెంటతాళము వేయుటకా! అటులేనచో ఇట్టివారిపై వ్యధగధనము చెప్పింపవలెనందు నటులేనను చూడవలెను.

మంత్రులగు సర్ ఏ. పి. పాత్రోగారు తమ మంత్రిపదవిని వదలినపిదప అదనపురాబడిలో కొంతభాగము స్వముల భారమును తగ్గించుటకు వినియోగింపవలసినదను నూతనాధికము ను కనిపెట్టిరి. వారు మంత్రిగానుండినపుడు పన్ను లెక్కున

జేయబడిన రిజిస్ట్రేషనువాఖ వారీవశమందుండెనని తలంచెదను. సర్. పాత్రోగారు — అప్పుడు అదనపు ఆదాయము లేదు

సత్యమూర్తిగారు కోర్టుపన్ను, స్థాంపుపన్నులను తగ్గించుటకై హీనపక్షము రు 50 లక్షలైనను ప్రత్యేకింపవలసినదిగ ప్రభుత్వమువారికి సలహా గావించుచున్నాను

జస్టిసుపక్షమువారు ఇగ్రిగేషనుబిల్లు విచారణను నిలుపుటకుపాదనగావించి కాంగ్రెసువారు ప్రతిఘటించినను ప్రభుత్వమువారితో ఇదివరకెన్నడును ఏ ప్రభుత్వచరిత్రయందును కనివిరి ఎరుగని అసహ్యకరముగ ఒడంబడిక పరస్పరము గావించుకొని బిల్లు విచారణను నిలిపివేసిరి

సర్. పాత్రోగారు. — విగ్రహు డేమిచేయుచుంటిరి.

సత్యమూర్తిగారు — ఏమిచేయుచుంటిమా, మితీర్వా నమునకు ప్రతిహేళముగ వోటుజేసితిమి అందువలననే ప్రజల తిరిగి మమ్మికటి కంపిసారు

సర్ పాత్రోగారు — నిదానించి చూచెదము లేదు!

సత్యమూర్తిగారు — మన మింకను దాదాపు 2 వంతులు ప్రభుత్వశాఖల పైసను ఒకవంతు ప్రజాయత్తశాఖలపైసను చెచ్చించుచున్నాము ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము విషయమై విద్యాంగమంత్రిగారు రెక్కను సానుభూతితో జూడవలయునని నేకోరుచున్నాను స్థాపితమైన పి. ఐ. పి. విశ్వవిద్యాలయము ధనాభావముచే అపార్యములపాలు గారాదు హిందూ ధర్మావాయముల నూతన బిల్లుగూడ త్వరిత ప్రవేశపెట్టబడునని తలంచుచున్నాను

ఈ శాసనసభ ముగియులోగ రాయల్ కమిషన్ రాగలదని నమ్ముచున్నాను సగౌరవముగ మరతులపై ప్రభుత్వముతో సహకారము సులువులకు కాంగ్రెసువాదుల మన మేము సంపదలపై యింటిమనియు, ప్రస్తుతమున్నార మనియు కమిషన్ వారి సచతులులో నిస్సందేహముగ నిర్మల చిత్తముతో చెప్పగలము అధికారవర్ధము మా సహకారము నెన్నడునుకో రియంబలేను గౌరవప్రములకు మరతుల లోబడనంతవంకు కాంగ్రెసువారు సహకారము జేయ నిరాకరించిరికెదరు. ద్వంద్వప్రభుత్వరంకు ప్రజాయత్త శాఖలలో అంతయుక ప్రభుత్వభోవుదారులు, డిప్లొమాటులనుచును” (హృద్ధవ్య) అని నుచిరి

శ్రీ సామి వెంకటాచలం శ్రేష్టిగారు

మాటాడుచు ప్రభుత్వమువారియొక్క సబబులేని ప్రవర్తనమే ప్రజాప్రతినిధులు ప్రభుత్వముతో సహకారము గావించుట అసంభవముగ గావించుటకు కారణమైనదనిరి. ప్రజలెవ్వరును ఆమోద మొసంగని ఒక గుంపునుండి మంత్రులనెన్నుకొనుటవలన ఈ రాజధానియందు ద్వంద్వప్రభుత్వము జీవించియుండెడిదొ రాజ్యాంగము పట్టినది. కాని కాంగ్రెసుపక్షము వారి కేమంత్రి వ్యమైనను ఒకటే గౌరవప్రములకు మరతులపై దప్ప మేమీ ప్రభుత్వమును నడుప అంగీకరింపజాలము మంత్రిపదవులందెట్టి బాధ్యతగాని ఉన్నటుల మేము విశ్వసించజాలము అట్లు తలంచువారికెవ్వరిలో నూనోదయము గలుగగలదు ఆయవ్యయపట్టికపై ఆర్థికసభ్యునిగాని, ప్రభుత్వమునగాని ప్రత్యేకింపవలసిన కారా మెద్దియు కనుపించదు ఆర్థికశాఖపై మన యధికారము లేనంతవరకు అదనపురాబడిగల బడ్జెటుగాని, లోబుగల బడ్జెటుగాని ఏదియైనను వనకొక్కటెయగును మాడునాలుగు మాసములలో నేటి లోబుగల బడ్జెటును అదనపు రాబడిగలదానినిగ మార్చుచున్నాను

ఈ ప్రభుత్వ మేయే ఆదాయములవలన నిర్వహింపబడుచున్నది మళ్ళిముగ ల్యాండురివిన్యూ, ఆర్బీఆర్ ఆదాయములను, రెంకిని ఎంతయో విషాదచరిత్రగలదు ల్యాండురెవిన్యూ విషయమై ఎన్నియో వాదాసములు గావించబడినవి. అందొక్కవైపును నిర్వహించబడలేదు 1921 సం॥ నుంచి వ్యవసాయవారు ప్రతి సంవత్సరమును 48 లక్షల రూప్యములు అధికముగ చెల్లుచున్నార ప్రజలిట్టి దారుణనిర్బంధమును దీర్చకాలము భరింతుని తలంచుట సంభవము కైతులరణభాషలధికమైనవి తినుటకును, కట్టుటకును చాలినంతలేదు రివిన్యూ మెంబరుగారు తమ ల్యాండు రివిన్యూ బిల్లును ఉపసంహరించుకొందురని ఆశించుచున్నాను లేనిచో అదిల్లక కర్షకులకు గతి బట్టుననే నేచెప్పగలను దేశము వరసగ ప్రతిసంవత్సరము కాటకములపాలై కుండుచుండ ఈతడుదేశానికి దేశమునండి పారడ్రోంటుకు ప్రభుత్వమువారు గావించినదేమి? తాములను రానీయకముందుగనే తగిన ప్రయత్నములు జేయవలెనా? లేక తాములను నాధారముగ గైకొని పనలను ప్రారంభింపవలెనా?

ప్రజలలో గుర్తొనగలగల వాడయ్యే ద్వారా ప్రాప్తిని పొందగలరు. ఇట్లు ఆర్థిక దౌర్భాగ్యము ఈ ప్రజలను కారణము, మన ఆహారపదార్థములనే మనము కొనుటకు గలము లేదు. ఈ దేశములో పగలు మనిషికి సంవత్సరాదాయము రూ. 45 ల కంటె ఎక్కువలేదు. ప్రభుత్వమువారు పేదలకు కేసలము నిరాశానికే చేయుచున్నారు. రాష్ట్రీయకర్షణము తిరిగి వచ్చినందులకు నాకు గొప్పసంతోష మేమియులేదు. ఏమన అది మన సహజమగుచున్నది. ఆధారమును పన్నుల తగ్గించుటవలన, నిత్యమునకై మనమున్నత ప్రయత్నములు గావించుటకును వినియోగించవలెను" అని పేర్కొని.

అంతట సభ్యులు సమావేశములకు లేచిరి.

ఎక్స్ ప్రెస్ మంత్రిగారు

ఇంతటి సంతోషము మానవ మంత్రమున ది|| బి|| ఆర్|| గృహమంత్రిగారు ప్రభుత్వమున మాట్లాడుచు, ఆ ఆర్థికభాగాని పరిపాలననుగూర్చి ప్రభుత్వమున మాట్లాడిరి. యాని ఇనుమలను, పల్లెటూళ్ల యందును నీటివనతలకొరతిన త్వరము అంతనావేయబడిన మొత్తము స్వల్పమే. ఇంకొక కారణము గలదు. ఆయనవ్యయపట్టికను తగ్గించుకేయవలెనని, ఏ యేకాగ్రముల కెచ్చుతేచ్చు తెంతతెంతములను చెప్పింపవలెనని విషయమున స్పష్టమున సభాప్రాయములేకపోయెను. ప్రతి జిల్లాయందును, పల్లెటూళ్ల నీటిసౌకర్యములేకపోయెను. కుమారుల వర్షములకు సరిపోవు స్పష్టమున కార్యక్రమము లేకపోయెనే పరిపాలనదని జిల్లా అధికారులకు ఉత్తరవులు పంపబడినవి. అధికారులనుండి సమగ్ర వివరములు వచ్చినవిట్లు, ఆయనవ్యయపట్టికలో అంతనావేయబడియున్న మొత్తమును హెచ్చింప వలెనను. గ్రామపురస్థిరాస్థానము చాలముఖ్యమున నంతములు కట్టించియున్నందున, పల్లెటూళ్ల నీటిసౌకర్యములకు ఈ సత్వరము అంతనావేసిన 250 వేలను రాబోవు వత్సరము 25 లక్షలవరకుగూడ హెచ్చింపవచ్చును. రాష్ట్రీయ కర్షణములు మజరావచ్చెను గనుక ఇకపాద ప్రజోపయోగకరమున కార్యములను హెచ్చుమొత్తముల చెప్పింపవచ్చును. పల్లెటూళ్ల అభివృద్ధికి ప్రత్యేకింపబడిన గ్రాంటు లాయనతనమున చెప్పింపవలెననియుండెను, తిరిగి తీసుకొనబడుటకు లాము తమలను గ్రామపురస్థిరాస్థానానికి నిలవయుంచవలెనని పానుగల్లురా జగారు సూచించిరి. ఈ విషయము ఆర్థిక స్థాయిసంఘము వారు విచారణార్థం పంపెదరు. పురపాలకసంఘములందు మరుగు పొరుగుల సభివృద్ధి చేయుటకు ప్రభుత్వమువారు స్క్రీము లేర్పరచిరి. త్వరలోనే చాల మందిని సాగింపియుందు మరుగుపొరుగుల ఏ ర్పాలులు జరుగునని అంతపవచ్చును. పల్లెటూళ్ల పారిశుధ్యము సభివృద్ధిపరచుటకు ప్రభుత్వమువారు తగ్గించుచున్నాడు. ఈ సంవత్సరమున, కలరా, మలేరియా జ్వరముల నిర్మూలములు ప్రభుత్వ కర్తవ్యముగ నెంచుచున్నాము. పల్లెటూళ్ల యందు వైద్యవనతల లేర్పరచుటకు 9 లక్షల రూపాయలేసరి. ప్రభుత్వమువారు కల్లెటూళ్ల ప్రయోజనముల నిర్వహ్యమొనర్చి పట్టణములవైసిన చెప్పించుచున్నారని కొందరు సభ్యు లాక్షేపించిరి. ఇవి సరి గాదు. చాలమంది పల్లెటూరి జనులకుడ పట్టణమున వచ్చి వైద్యాలయములందు వైద్యసహాయ మందుచున్నాడు. ఇన్న పట్టణపు జనముల ఆస్తివైయందు రోగులలో నూటికి 45 వంతులు ఇతరప్రాంతములవారు. అందుచే నీ వైద్యశాలను రాష్ట్రీయనకం తమను ఆదర్శప్రాయముగ నుంచుట అవసరము. ప్రస్తుత విశ్వ వైద్యాలయమునందు సరియగు వనతులు లేక చాల చిక్కుగ నున్నది. అందుచే జనములను పుటలకొరకు గావించు వ్యయము తక్కువ లాభకరము గాజాలదు. పల్లెటూళ్ల వైద్యసహాయపు స్క్రీముక్రింద రాబోవు వత్సరము 170 వైద్యులను పాసింపుట కేగ్గొను జేయబడినది. ఈ స్క్రీముక్రింద పల్లెటూళ్ల పుజను రాక్షుల కొరకు గ్రాంటుగూడ హెచ్చించు విషయ మాలోచనలో నున్నది. ఆయనవైద్య రాక్షులను నియమించునెడల నీవిధానము త్వరలో జయప్రథము గాగలదు. బాగుగా వైద్య పాతకాలముండి డిప్లమాల హోల్డరులు నెలవడిన తరువాత వారిని స్క్రీముక్రింద నియమించెదము.

మగ్యశాలయందు ప్రభుత్వమువారి సంతకము తక్కిన మగ్య విక్రయము ఎక్కువ ఆదాయము అను విధానము నవలంబించుచుండిరి. ఒకవైపున ఆదాయము హెచ్చించుడగా రెండవ వైపున మగ్య విక్రయము తగ్గుచున్నదని ఋజువుజేయుటకు అంతల నుచూరింపగలను. కాని ఇది ఇంతవరకు సంగతి మన కిప్పుడు గావలసినది ముందపరిచింపవలసినపద్ధతి సంపూర్ణమధ్య విశేషమును ఆదర్శముగ ప్రభుత్వమువారు గావించిరి. సాధ్య

మైనంతవర కానుదర్శముకొరకు పనిజేయుట మా యుద్దేశము. కాని ఈ యాదర్శమునందుటకు కాలనిర్ణయము నొనర్చుట యుచితముగాదు. ఆర్థిక విషయమునుగురించిన ఆలోచనయొక్కటియే ఇందుకు కారణముగాదు. మన మవలంబించు ప్రయత్నములు నిజముగా సంతకము కార్యసాధకములనుగూడ విచారించు నుండవలెను. ప్రభుత్వమువారి సంతకము కొన్ని తాలూకాలయందు సంపూర్ణ నిషేధమును ప్రకటించిరి. రాబోవువత్సర మింపటికి మరొకన్ని తాలూకాలనుగూడ వర్తింపజేసెదరు ఈ విషయమున మెల్లమెల్లగా ముందునకు వెళ్లవలెనని, ఒక్కమాత్రం పరుగెత్తరాదు.

మంత్రిగారు ముగించుచు ఉద్యోగములందు భారతీయుల నియమించుట విషయమై మాట్లాడుచు త్వరలోనే తనక్రింద నున్న శాఖలలో పూర్తిగా భారతీయులపరము గాగలదనిరి.

గౌ|| ఎ. రంగనాథ మొదలియ్యగారు

రెండవమంత్రి పిమ్మట మాట్లాడుచు తనపరిపాలనక్రింద నున్న శాఖలనుగురించి వేర్వేరుసభ్యులు గావించిన ప్రసంగాలకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు నిట్లునుడిచిరి. భూరేఖాభ్యాంకులను స్థాపించవలసినదని ఒకసభ్యుడు గోరినది. ఇప్పటికే 7 భూమితేఖా భ్యాంకులు గలవు. ఇందు రెండుమాత్రమే పనిజేయుచున్నవి. కొత్త భ్యాంకులను స్థాపించుటకు పూర్వము వెనుకటి భ్యాంకులెటులపనిజేయుచున్నది చూడవలెను. ప్రస్తుతమున్న వ్యవసాయ పాతకాలములను సరియగు ప్రయోజనము గలుగుటలేదు. ఈ పాతకాలములను సంస్కరి. నిజమున ప్రయోజనము గలుగునటుల జేయుట యెట్లునువిషయమును ప్రభుత్వమువారు లోచించుచున్నారు. తగినంతమంది డిమాన్ స్ట్రీటరులు లభించుటలేదు. అందుచే ప్రతితాలూకా యందును డిమాన్ స్ట్రీటరులు నియమించుటకు వీలులేకున్నది. ఈచిక్క త్వరలోనే నివారణగాగలదని సహకార వ్యవసాయక పారిశ్రామిక శాఖలలో ప్రస్తుత మెక్కువవర స్పరసహకారము లేదను విషయము నిజమే ఈలోటునుసరించి మూడుశాఖలను కలిపిపనిజేయుటకు వీలొనగుటకుగాను శాఖాధికారులను మంత్రియు మామనెలకొకమారు కలిపిచర్చించుట కేర్పాటు జేయబడినది.

గౌ|| డా. సుబ్బారాయణుగారు

ప్రధానమంత్రిగారు పిమ్మట చర్చకు ప్రత్యుత్తరమొసగుచు వెనుకటిమంత్రిగారు మాట్లాడుటకు రెటుల నొసగిరో ఆదాయవ్యయపట్టికయందలలునె అంతనాలు చేయబడినది నుడిచిరి. అంతనాలవేయుటకు పూర్వము పరిపాలనావిధానముల గురించి ఆలోచించుటకు వ్యవధి లేకపోయెను. ఎలిమెంటరీ ఎడ్యుకేషను కాసనమును సవరించి ప్రాథమికవిద్యను త్వరితముగ వ్యాప్తినించించుటకు ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము వారెంచుచున్నార. గత 5 సంవత్సరములలో సాధ్యమైనవిద్య అభివృద్ధిపరచినది లేదు. (స్వ. పక్షసానమునందీ విషయ విమరశ కేలు.) సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు(కాదు. ఒక జిల్లాయంతరి వివరములగురించి. జాగ్రత్తగా లెక్కలతయారు చేయించితివి. వానిని పాత్రోగారి కొరకెదను. ఒకటవతరగతి యందు 165 వేల విద్యార్థులుండిరి. నాల్గవ తరగతికి వచ్చువరకి 30 వేలమంది మాత్రమే మిగిలియుండిరి. నాల్గవ తరగతివరకును జరుగక మగ్య వధిపోవువారు తాము గడించిన విద్యను వెంటనే మరచిపోయెదరు. కానిజాపకమునుగొనజాలరు. ఇదివిద్యా వృద్ధిమా? (వినుడు వినుడు) పల్లెటూళ్లకు రోడ్లువేయుటకు ఏర్పరచబడిన మొత్తము స్వల్పమని పానుగల్లు రాజగారు నుడిచిరి. కాని ఈ మొత్తము వారెట్లు నదలి నెట్లో అట్లే ఆయనవ్యయ పట్టికయందు చేర్చితివి.

పానుగల్లురాజగారు—ఈవత్సరముచివరము అధికముగ నిలువయున్నదిగనుక, గ్రాంటుల హెచ్చింపవచ్చునని నేనంటిని.

గౌ|| డా. సుబ్బారాయణుగారు అంతనా తయారుచేసిన చాలకాలమునకు రాష్ట్రీయకర్షణములు మజరా వచ్చునని తెలిసెను. అయినను ఇది సరియగు విధానము అని నిశ్చయించుకొనిన తరువాత, ఆ విధానము నాచరణలో పెట్టుటకు గావలసిన ధనమును పోరాడి తీసుకొనగలను. కాని ప్రస్తుతముంతయు పరిష్కారమందున్నది. అందుచే వాని ప్రయోజనా ప్రయోజనముల నారయ నిదివనిపై ధనమును వ్యర్థపరచుటకు నాకిష్టములేదు.

సర్ ఎ. పి. పాత్రో—ఒక పల్లెటూళ్లకు రోడ్లువేయుటకు గూడ పరిష్కారము!

డా|| సుబ్బారాయణుగారు—స్థానిక సంఘములకు నామినేషనుల విషయము ఇంతవరకు సరిగ విచారించబడలేదు. విను

డు వినుడు) వీని నొక్కడినములో మాట్లాడుట వీలులేదు. త్వరలోనే లోకలుబోడ్డు కాసనమును సవరింపబడుదైశించుచున్నాము. మంత్రివర్గమువారుగాని ప్రభుత్వసభ్యులుగాని నామినేషనుల అధికారమును, తమ ఇష్టము వచ్చినవారిని బహూకరించుటకు పయోగించుట సాధ్యముగా కుండ నొనర్చెదము. వినుడు వినుడు నిన్ను జాతుల వారికిని తదితరులను అల్పసంఖ్యాకులకును తగు ప్రాతినిధ్యముండనటుల జూచెదము.

నేను సంపూర్ణ మన్యనిషేధమును గోరవత్తుమునుండి వచ్చితినిని పానుగల్లురాజగారు నుడిచిరి. అవును నేనందుకు సిగ్గుపడుటలేదు. రాజగారి పక్షమువారి సాంకేతిక సమావేశమందు 10 వత్సరములలో సంపూర్ణ నిషేధము నాచరణలో పెట్టవలసిన దని తీర్మానించిరి. వీరి తీర్మానము నాచరణలో పెట్టుటకు గత 5 వత్సరములందును ఏమిజేసిరో తెలియుటలేదు.

సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారు—చేసినదని జూడుడు తెలియును.

అధ్యక్ష—సభ్యులు మంత్రుల ప్రశ్నించుటకుమందు చాల అవకాశములు గలవు. ప్రస్తుత మిటుల ప్రభుత్వ సభ్యుల నడుదగలకున్నయెడల, అన్ని పక్షములవారికిని సౌకర్యముగనుండునని నమ్మెదను.

డా|| సుబ్బారాయణుగారు ఇంకను మాట్లాడుచు, రాష్ట్రీయకర్షణములు మజరావచ్చినదిగనుక ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకు గ్రాంటును హెచ్చించెదనని నుడిచిరి. జిల్లా మనిసిపాలిటీల ఆస్తును, చెన్నపురి కార్పొరేషను ఆస్తును, హిందూ దర్వాదాయ కాసనమును సవరింపబడుట బిల్లుప్రవేశపెట్టెదమని సుబ్బారాయణుగారు నుడువుచు ముగించిరి.

హోముమెంబరుగారు

హోముమెంబరు ఖాన్ బహద్దూర్ మహమ్మద్ ఊస్మాన్ సాహేబుగారు మాట్లాడుచు జైల్లయం దుండెడి నిర్బంధితుల జీవితములను సాధ్యమైనంతవరకు సౌఖ్యవంతములుగ జేయవలెను గావున జైల్లను అభివృద్ధిపరచుటకై ధనము చెప్పించు ఆవశ్యకత గలదనిరి. నారాయణమినన్ గారి దేశోద్యోగము విషయమై మాధవన్ నాయరుగారు జెప్పియుండిరి. నాకింతముందే అందజేయబడిన రిపోర్టు ననుసరించి నారాయణమినన్ గారు సెంట్రలుజైలునుండి పెన్షన్ యిరిలోనికి జేర్చుకొనబడినపుడు 127 పానులుండిరట. ఇప్పుడు 120 పానులున్నారు. ఆరు నెలలలోగ వారు తగ్గిపోయిరి. కాని జాగ్రత్తగా జీవధనము గా వింపబడినది. ప్రస్తుతము మినన్ గారి యోగ్యము చాలబాగు గనున్నదని వైద్యాధికారులు వ్రాసియున్నారు. ఆహారము విషయములో అందులకు సంబంధించిన అధికారులకు ఉత్తరువులు జేయగలను.

అడవుల విషయములో ఆదాయము చాలస్వల్పముగ వచ్చుచున్నదని పెక్కుమంది సభ్యులు జెప్పియుండిరి. అడవులలో ఆదాయమువచ్చెడి స్క్రీమును ప్రభుత్వము మూడునాలుగు సంవత్సరములక్రిందట ఆలోచనకు గైకొనిరి. కొత్త కొత్త స్క్రీములనింకను ప్రవేశపెట్టుచున్నారు. తుట్టుతుదకు వీనివలన ఆదాయము గలుగుననియే ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశము. ఈ కొత్త స్క్రీములు కొన్ని జయప్రథములను సూచనలు గన్పించుచున్నవి. రాష్ట్రములో పంటలు సరించుటవలన పశువులకు పచ్చికై సౌకర్యములు గావించవలసినదిగ సభ్యులు గోరియుండిరి. వైద్య సళించిన మండలములందలి జిల్లాకలెక్టరుల కివెవిషయమై తగు ఉత్తరవులు గావించబడును. అడవి పంచాయతులు క్రమముగ నృద్ధిపందుచున్నవి. నిన్ను జాతుల కష్టములను ప్రభుత్వమువారు గమనించియున్నారు. సాధ్యమైనంతవరకు తోడ్పడగలరు. 1921 సం||లో కార్మికశాఖపై రూ. 8 వేలు చెప్పించిరి. ప్రస్తుత బడ్జెటులో రూ. 10 లక్షలు ప్రత్యేకింపబడినవి. కావున ప్రతి సంవత్సరము అభివృద్ధిగలదు. మాస్టా అండమాను స్క్రీమునుగూర్చి గొప్ప ఆలోచన గావించబడినది. మాస్టాలను అండమానుల కనుపులలో వారిని క్రైస్తవమతమునకు మరల్చుట ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమని ఇబ్రహీముగారు పేర్కొనిరి. ప్రభుత్వమువారి కట్టి యుద్దేశమెన్నటికిని లేదు అని నుడిచిరి.

లా మెంబరు

సర్. పి. పి. రామస్వామియ్యగారు మాట్లాడుచు సభ్యులు గావించిన విమర్శనలలో కేవలము వివాదకరములును, ఏమాత్రము తోడ్పడనట్టివియు, అభివృద్ధిని సూచించునట్టివియు సంస్కరములకు తోడ్పడునట్టివి కొన్ని గలవనిరి. ఈ స్క్రీమునకై ప్రభుత్వమువారు రడుగబోయెడి ధనమును నిరాకరించు నుద్దేశముతోడనే ఇట్టి విమర్శనలు గావించబడినవి. పానుగల్లుగారి

మును ప్రభుత్వమునుండియు నాశనముజేయు ప్రయత్నములు గావింపబడెను. ఈ దేశములో పరిశ్రమ లేక పరిశ్రమ అభివృద్ధి జేయగలనో, పరిశ్రమ అభివృద్ధి పై దేశభక్త్యుడయి పోరాడవలసియున్నదో నేనెరిగిదే యున్నాను. కోట మన ధాని యందు లభింపని కారణముచే మన రాజధానియందే ఉన్న యయ్యెడి పదార్థముల విస్తారముబట్టి దేశభివృద్ధి కలుగునటయు ఎరుంగదును ఈ యుద్దేశమును మనమునం దిడుకొనిదే ప్రభుత్వమువారు ఇతరుల కొసంగిన కన్ సెషనుల నన్నిటిని రద్దుజేసి తామేవానిని గైకొని ప్రజలను సర్వములను అభివృద్ధి చేయవలసివచ్చును. ఆ స్క్రీమును అవకాశములు జేయుట కొకానొక వార్తాపత్రికయం దుదినమము ఎన్నియో వ్యాసములు వ్రాయబడినను నేటికి డిక్షనరీ ఇండియా రైల్వే కంపెనీవారు సగభ గము లాభములతో కొన్ని మరతులతో పాటుకాం స్క్రీమును గైకొని పనిజేయుట కంగీకరించినది చెప్పగలుగుచున్నాను పాపకారస్క్రీమువలన ఉత్పత్తియయ్యెడి మొత్తము శక్తి 100 కి 75 వంతులుగలదు పాపకారస్క్రీము వలన ఉత్పత్తిగానున్న విద్యుచ్ఛక్తివలన దేశమందనేక ఫ్యాబ్రికలు యంత్రాలయములు నడపింపబడగలవు. ఈదేశముయొక్క భావిభాగ్యోదయము గృహపరిశ్రమలపై ఆధారపడియున్నట్లు నేనెనవించుచున్నాను విద్యుచ్ఛక్తిని గో అయ్యడిమరైలు సాధ్యముగాగలదు ఈవిషయములో సభయందొక భాగమునుండి కేవల సానుభూతిని వేరొక భాగమునుండి కేవలము అనుయాయముత్రమే పొందియుంటిరి పాపకారస్క్రీముల విద్యుచ్ఛక్తిని అధికముగ ఉత్పత్తిజేయగల ప్రదేశము భారతదేశ వందంటి టను వేరొక చోటలేదని ఎక్కువర్లు ఇంజనీయరులు జెప్పియున్నారని పాపకార స్క్రీము సరిగ అభివృద్ధి జేయవలసి కొయం బహుమతి ప్రతి పరిశ్రమలకుగూడ విద్యుచ్ఛక్తి నొసంగగలదు మధుర, తిరుచినాపల్లిజిల్లాలకు గూడ గొంపోడగలదు పాప నాశము స్క్రీము నభివృద్ధి గావించిన దుది పరిశ్రమలకు తోడ్పడుటగాక కాగితపు పరిశ్రమను ప్రారంభించుటకును చాలవరకు తోడ్పడగలదు విశాఖపట్నము జిల్లాలో కోలారు స్క్రీము గూడ చాల అభివృద్ధియగుటకు అవకాశముగలదు. ఆరికాభావమువలన వీనినన్నిటిని ఒకేమారు పని ప్రారంభించుటకు వీలు లేకపోయినది ఒకటివెంటొకటి కెక్కుతప్పులు గావింపబడినవనియే యని తలంచెదము. ఐనను ఆతప్పులన్నిటా సంస్కరింపవలెనో నూచించుట సభ్యుల ధర్మముగాని ఆదినండియు స్క్రీములను ఖండించుట తగినపనియో? ఈసభవారట్టి సలహాకొక ఊరమైనను చెబుకొనిన నమ్ముచున్నాను.

కావేరి మెట్టారు ప్రాజెక్టు

ఈప్రాజెక్టు రెండు ముఖ్యమగు ఉద్దేశములతో స్థాపించబడినది. వ్యర్థముగ జోయెడి అపరిమితమున నీటిని నిలువజేయుటయు తంజావూరు జిల్లాయందలి వేలకొలది ఎకరముల భూమికి నీటిని సరఫరా జేయుటయును 85 సంలకు క్రితమే ప్రభుత్వమువారు మొట్టమొదట తలపెట్టిన ప్రాజెక్టు ఇదియే. ఇంతకాలమునుండియు మైసూరు, మద్రాసు ప్రభుత్వములకు మరతులు కుదరకనున్న నిలిపివేయబడ్డై. నేటికి మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు దానిని గైకొని పనిజేయుటకు సాధ్యమయ్యెను. ఈ విషయములలో ఎక్కువర్లు ఇంజనీయరుల సలహాలపై ఆధారపడవలెను. నేలం కోయంబహుమతి లిందు జేర్చుకొనుటకు సాధ్యముగాగలదు. ఈనిరంతయు ఒకేజిల్లావారికి మాత్రమే జేందరదును అభిప్రాయముతో నేను సానుభూతి జూపుచున్నాను. కాని ఈవిషయము పరిశీలించుట పూర్తియైన పిమ్మట నిర్ణయింపబడవలినదేగాని ఇదమితముని నిర్ణయించుటకు వీలులేదు. ఆపని యందు అనుభవముగల నిపుణులవలన నిర్ణయింపబడవలెను. "సానికప్రభుత్వములో ఇంగ్లీషును విషయముల నిర్వహణముం దెట్టి సంశయములను గల్గినను భారత ప్రభుత్వమువారి విషయములను నిర్ణయించుటకై ఎక్కువర్లు కమిటీ నొకదానిని నియమించుటకై అంగీకరింపబడునారు. ఈవిషయమును ఆకమిటీకి తెలుపవలెనా నుదాయను సందర్భమును ప్రభుత్వమువారాలోచించెదరు. ఈప్రాజెక్టును భారతీయులనే అధికముగ ఉద్యోగములందు నియమించవలెనని అభిప్రాయముల జెల్లడించిరి. ఇట్టి విమర్శ నలకు నేను నుముఖుడను దత్తమండలముల పరిస్థితులను గూర్చి చెప్పుమంది సభ్యులు తీవ్రముగ వాదించిరి. దత్తమండలములకు నీటిని నిలువజేయుట కనుకలముగ స్థలము నై బాము, బ్రిటిషువారి సరిహద్దులందుగలదని ఇంజనీయరులు సలహాజెప్పియుండిరి. నై బాము ప్రభుత్వముగారికి వేరే ఎన్నియో పనులున్నందున గాబోలు మా ప్రభుత్వ ప్రభుత్వ ఇంటి నే బాము బొసంగవలసినది. బాబాయి

మహా మనత వహించిన నిజాం సర్కారువారి ఇనుపదారి

(రబ్బములప్రకారం ఇంగ్లాండులో స్థాపించబడినది)

భద్రాచలం శ్రీరామనవమి పుత్సవము

శ్రీరామనవమి పుత్సవమునకు పోదలచిన యాతీరులు భద్రాచలమునకు 20 మైళ్ళుమాత్రం రమ్ములోపున్న, నైజాంరైల్వే కొత్తగూడం స్టేషనుకు టికెట్లు తీసుకొనవలయును. పుత్సవ కాలములో బెజవాడ కొత్తగూడంలమధ్య ప్రతిదినమున్ను, అవసరమునుబట్టి యింకా యె షోనుగానున్న రైళ్లు నడపబడును చాలిన ంచి నీటిసదుపాయమున్ను, ఆహార పదార్థములున్ను కొత్తగూడం వద్ద యేర్పాటు చేయబడినవి.

ట్రాక్ కేజరు అఫీసు,
ఇకింద్రాబాదు, డిసెంబరు 1922

జి. పెడి
ట్రాఫిక్ మ్యానేజరు

మద్రాసు రాష్ట్రముల సరిహద్దుల నిలువజేయుట కనుకలముగ ప్రదేశము గలవని అంగీకరమును ఆ రోగ్యసామి ముదలియారుగా రథ్య. వారు ఇటీవల కనిపెట్టిరి. అవట దీనిని గలదు. ఈస్క్రీములపై ప్రస్తుత మాదాయ. సంగరాడనుట సమంజసముగాదు ఈ సభవా. గావించిన తీర్మానముపైనే మెట్టారు ప్రాజెక్టు బడెనని డి|| బి|| కృష్ణన్ నాయరు గారయగవలెను. గు ప్రజలలో రెండుకక్షలవారు పోరాడుకొనుటవలన అదిన తీసువారిని నియమించవలసినదెప్పును. ఈక్షులు సమసి పోరములు జరుగవని ప్రభుత్వమువారు తలచిన వెంటనే ఈఅధనపు పోలీసును తీసివేయగలరు.

పోలవరము ప్రాజెక్టులో కాలువలందు పడవల రాకపోకలకు సౌకర్యములు గావింపబడినదిగ చెక్కని వెంకటరత్నముగారు కోరియుండిరి. సానికాధికారులకి విషయమును దెప్పి విలసనతో తగు సదుపాయములుగలుగజేసెదవా. సి. వి.డి. కాఖలో పనిజేయు ప్రధానాధికారులలో ఒక మహమ్మదీయుడుగలడు. అవకాశములు లభించినపుడు పోలీసుకాఖయందేగాక ఆపరాధ పరిశోధక కాఖయందును ఎక్కువభార తీయుటను నియమింపగలము. మామము నడిని బాగుచేయు విషయమై నడివలన గలిగెడి చెడుగులు అనుభవకేద్యము లకుట వలక గవర్నరు ప్రభుత్వముగారు ఈ విషయమై అంగీకారము దెచ్చియే యున్నారు. కార్పొరేషనువారు కొంత ఆర్థిక సహాయమును గావింపవలెను. ఒకటి, రు. 8 లక్షలకును, మరియొకటి రు. 10 లక్షలకును రెండు ఎస్టిమేట్లు వేయబడినవి. ధనము సమూహన వెంటనే పని జరుగగలదు. అని బల్గేరి:

పిమ్మట రివిన్యూమెంటరు ఆర్థికసభ్యుడు మాట్లాడిరి. గా|| రివిన్యూసభ్యుడు కొలచి నిమనములు మాట్లాడెను గాని ఎప్పటియట్లే ఒక్క వాక్యమైనను ప్రతికాప్రతినిధుల స్థానములకు స్పష్టముగ వినిపించలేదు. మైనరు ఇంగ్లీషును పనులకై వెనుకటిసంవత్సరముకంటె రు. 4 లక్షలు అధికముగ ఈసంవత్సరము ప్రత్యేకింపబడెననిదెప్పిరి. కరవుచే పీడింపబడుచున్న మండలములందు తేమనివారణోపాయములు గావింపబడునని చెప్పిరి.

గా|| ఆర్థికసభ్యులు మాట్లాడుచు ఆయన్యయవట్టిక ఒక విధముగ లోటుగల బడ్జెటు అని విమర్శింపవచ్చుననియు ఐనను ప్రస్తుతపరిస్థితులం దంతకంటెను అధికాదాయము నూహింపబాలమనియు, రు. 40 లక్షల రాష్ట్రీయకప్పముల ఆదాయము ప్రభుత్వముం దెన్నియో సంస్కరణముల గావించుటకు చాలినంత ధనముగాదనియు పల్కిరి. సత్యమూర్తిగారు రాయలొకమిషన్ విషయమై చెప్పెను తాము (ప్రతిపాలకము) గౌరవప్రదముగ సహకారమునకు సంసిద్ధులమైయుంటిమని చెప్పగలవనిరి. ఐన సంస్కరణములను ఎంతవర కుపయోగించుకొని "రను ప్రశ్నకు ఏమిసమాధానముజే ప్పెదరు?" అని ప్రశ్నించిరి. మమ్మని షేఫమును కొనసాగింపవలయుననిన ధనము, ఉద్యోగం లెచ్చుటగలరు? రాష్ట్రీయకప్పములనుండి వచ్చిన ఆదాయ మెన్ని పనులకు వచ్చును? క్రితకాలవత్తుమువారి విషయమై నిర్మాణపూర్వకముగ సలహానొకదానినైనను గావించియుండలేదు," అనిపల్కి తమ్మభి నందించినసభ్యులకు కృతజ్ఞతను దెప్పిరి.

అంతట సభమునింపబడెను. మరల 14 వ తేదీ సమావేశమగును.

ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సంఘము

ది 6-3-27 తేదీ ఆదివారము 8 గంటలకు ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆక్టివ్ లో జరిగిన ఆంధ్రరాష్ట్ర కార్యనిర్వాహక సభయొక్క ప్రక్రమము:

కోజరు:—
దుల పిరరాఘవస్వామి నాయుడు
నారాయణరాజు
హరిసర్వోత్తమరావు
గాయకు

6. ఆంధ్రరాష్ట్ర
7. సె.
- 8 కల్లూరి
- 9 మొసలగం.
- 10 కె. కోటిరెడ్డి

1. శ్రీ కందులవీర.
2. దేశభక్త కొండవెంకటప్ప.

వక్షమయినది. మహాత్మాగాంధీగారిని ఆల్ ఆక్టోబరు 10 న తేదీ సుమారున సావ్యములు ఖిందుటకు కోరుచు వారితో సంప్రతించి నిర్ణయించుటకు కార్యద్యోగి అధికారము ఇయ్యడి

3. బిల్లులు. కార్యసానపు గమ్యాత్త శ్రీ సుబ్బరా గారు కాకినాడనుంచి మచరానుకు వచ్చినందున మనల నుంచి నుంటూరు సభకు వెల్లిసందు చేసిన రైలుఖర్చులవలె రు. 29-7-0, 29-4-3 లు అంగీకరించడమైనది.

4. కార్యసానము మద్రాసులో నున్నంతకాలము శ్రీ భాగవతుల సుబ్బరామయ్యగారికి నెలకి రు. 10 చొప్పు ఇంటి అద్దెమి త్రము యిచ్చుటకు తీర్మానించడమైనది.

5. యీనెల 13 వ తేదీని ఆంధ్రరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సమావేశమయేటకు అవసరములేదని యాసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు.

స్వామి నాయుడుగారు పనితోయరమీద వెల్లిసందు న తాత్కాలికముగా హరిసర్వోత్తమరావుగారిని అగ్యతులుగా ఎన్నుకొనడమైనది.

6. బెంగాలు-నాగపూరు రైల్వేసంస్థలో రైల్వేఅధికారులు గవర్నరు మెంటు అధికారులు జరుపుచున్న చర్య కేసుము అక్రమ మనియు కార్మికులహక్కుస్వాతంత్ర్యములను నిరోధించునట్టివిగా మన్నననియు ఈసభవారు ఖండించుచు ఆంధ్రదేశమంతటను జిల్లాకాంగ్రెసు సంఘముల వారును యితరసంఘముల వారును ప్రజాసభలు జరిపి అప్పల ప్రకాశిప్రాయమును వ్యక్తపరచి సాధ్యమయినంత విరివిగ విరాళములను జేర్చి బెంగాలు-నాగపూరు రైల్వేకార్మికుల సంఘము కార్యద్యోగిగారికి ఖర్చురమునకు పంపవలసినదిగ యాసంఘము వారు కోరుచున్నారు.

మద్రాసు 7 తంబు శెట్టిపేడి గా|| హరిసర్వోత్తమరావు, 8-3-27 ఆధ్యక్షుడు.

మదరాసు వార్తలు

మద్రాసు కార్మికుల సమస్య: లోగడ వాయిదా వేయబడిన కాన్సిలు మీటింగు ఈనెల 8 తేదీ మంగళవారం సాయంకాలం 5-15 గంటలకు జరుగును.

మదరాసు విశ్వవిద్యాలయము: "మళయాళ సాహిత్య సవిమర్శనలోకము" అను విషయమై ఏ. కృష్ణ పిళ్ళోటిగారు ఈనెల 8 తేదీ మంగళవారం సాయంకాలం 5 గంటలకు ప్రెసిడెన్సీ కళాశాలలో ఉపన్యసించెదరు.

న్యూయిర్క్ న్యూస్ పేపర్: "న్యూయిర్క్ న్యూస్" పేరిట నిర్వహించబడుచున్న "న్యూయిర్క్ న్యూస్" యను ఇంగ్లీషు దినపత్రిక కొలదిదినములలో వారపత్రికగా చేయబడుచున్నది, కార్యాలయము బొంబాయికి మార్చబడుననియు తెలియుచున్నది.

కీ. శే. రా. బి. కే. వి. రామనాథయ్యగారు: వీరి మరణ సంస్కరణ గౌరవాధ్యక్షుడు డిప్యూటీ కమిషనరు ఆఫ్ కలెక్షన్లు సామెట్టియొక్క ప్రధాన కార్యాలయమున కొత్త కార్యాలయములను నిర్మింపదినము ముగియబడినది.

శారదా ప్రచురణ స్థలము: 'శారదా' పత్రికను తిరిగి ప్రచురించుటకు 'శారదా' ప్రచురణ స్థలము నిర్మాణమై 22-2-27 తారీఖున కంపెనీల చట్టము ప్రకారము రిజిస్ట్రేషన్ చేయబడినది.

చి. శ్రీనివాసరావు. కార్యదర్శి.

విధవావివాహకనభూహారు

పై సభవారి యజమానమున 97 అన్నాపిల్లపిల్లలను బ్రహ్మసమాజమునందు ప్రధానమంత్రిగారు డా|| సుబ్బారాయణగారి అధ్యక్షతన నొకసభ ఈనెల 8 తేదీ మంగళవారం సాయంకాలం 5-30 గంటలకు జరుగును. కన్వెన్ నింపే కరుగారు ఏ. లక్ష్మీపతిగారి భార్యగారు, యన్. శివరాం గారును విధవావివాహమునుగూర్చి ప్రసంగించెదరు.

శ్రీ ఉడిపి అధ్యక్షులమరస్సముల సన్నిధిని ముగియకొనవచ్చినములు: శ్రీస్వామిలవారిపుడు రిట్టపునలో వరదామయ్యపూర్వ విధిలో కొత్తగాచావిడికి సమీపమునందున్న నారాయణగురవయ్య శ్రీశ్రీగారి సత్రమునందు (111 నంబరు) బసచేసియున్నారు. ప్రతిదినమున రాత్రి మతాధిపతుల శ్రీవిద్యధీనియ తీర్థస్వామిలవారు శ్రీకృష్ణదేవులకు పూజ గావించిన పిమ్మట రాత్రి 7-8 గంటల మధ్య వారి సన్నిధానమునందు మత విషయములను గూర్చి తెలుగులో స్వామిలవారి అజ్ఞానసారముగా ఉపన్యాసములు జరుగును.

హిందుపురంలో ఆకస్మికమరణము

16 ఏండ్ల బాలిక యొకతె ఈనెల 5 వ తేదీ ఉదయం 8-30 గంటలకు తూములో మరణించెను. ఆనాడే ఆమెకు పునస్సంధానము జరుగవలసియుండెను. తెలువారుబామన తలతిరుగు చున్నదని చెప్పెను. అల్లపురము తీసికొనివచ్చుటకు తల్లి చెల్లి తిరిగి వచ్చునంతలో కొన్ని వికారచెట్లలో ఆమెయవములు గిజిగిజి కొట్టుకొని మరణించెను.

ఇది చాలా అచమనాస్పదమైన ఆకస్మికమరణమునకు చే పంచాయతీ చేసిరి. 5 గురు లో ముగ్గురుపంచాయతీదారులు యీ మరణమునకు కారణము విషయప్రయోగమని అభిప్రాయము తెల్పిరి. శవపక్షము జరుగుచున్నది.

లాకాలేజి విద్యార్థి అప్పీలు కొట్టివేయుట

జె. వి. వై. ప్రసాదరావు అను లాకాలేజి విద్యార్థుడు కైల్వే కంపెనీవారిని దగా చేసినాడను కేసును ఆరెనిమీడ ప్రెసిడెన్సీగారు మోపిరి. సదరు నిండాకోసం రద్దుచేయుటకై ప్రసాదరావు హైకోర్టులో అప్పీలు చేసికొనెను. కాని క్రింద కోర్టుతీర్పు భాయమచేయబడి, అప్పీలుకొట్టివేయబడినది.

సంస్కృతభాషావ్యవహారము

తెలుగు దేశభాష అయిన యూనివర్సిటీ విద్యార్థులకు ప్రాథమిక సంస్కృతము ఆవశ్యక నియమముగా ఉండవలెనను విషయమును గురించి మద్రాసు బార్డియోను గోక్షహాల్లలో ఈనెల 9 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5 గంటలకు విద్యుత్సభ జరుగును. మ|| రా|| శ్రీ అల్లాడి కృష్ణస్వామయ్యగారి. ఏ. వి. యల్. దయతో అధ్యక్షతవహించుదురు. మ|| రా|| శ్రీ. ప్రాసెసరు పి. సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారి దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు రావు సాహెబు జి. వెంకటరంగారావుగారు య. డాక్టరు ఆచంట రత్నీకృతిగారు బి. ఏ. యం. బి. ఎం. గడ్డేరం గయ్యనాయుడుగారు, కె. వల్లభాచారి బి. ఏ. వి. యల్. మణిశంకరు పండితులు. అంగ్రులం దరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

మైలాపూర్ ప్రభుత్వస్థలము

మైలాపూర్ క. పాలేశ్వరదేవస్థానము యొక్క బ్రహ్మోత్సవం నెల 9 వ తేదీ బుధవారము ప్రారంభమగును. ఈ నెల తేదీని పూర్తియగును. గత సంవత్సరములందున్న యింకా సంవత్సరము భిక్షులకు ఎక్కువ హృదయరంజకముగా నుండుటకై భిక్షులకు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. ఈదిగువ బాటరు ఉత్సవదినములందు రాత్రింబవళ్లు తేవారపాటలను స్వామి యూరేగింపువెంట పాడుచుండెదరు. శివన్ గారు, ఆరు జాతులదేశికగారు దండపాణిదేశికగారు గణేశఅయ్యగారును, మరియిద్దరుబాటరును సంకీర్తనము చేయుదురు. రాజరత్నంపిల్లగారు దావుల్ పంచావళేశ పిల్లగారు ను నాగస్వరం మేళములను అనుదినము సాయంకాలం 5-80 గంటల మొదలు 7-30 గంటల వరకు కల్యాణమంటపమునందు ఉరేగింపు సమయములందు విధులందును చేసెదరు.

దక్షిణ ఆంధ్రభాషాభివృద్ధిసభ - మద్రాసు

ఏలూరులో 1926 నవంబరు తేదీన జరిగిన ఆంధ్ర మహాసభయందు చేయబడిన తీర్మానము ప్రకారము దక్షిణ ఆంధ్ర భాషాభివృద్ధి సమాజమువారు దక్షిణ దేశముందు ప్రచారము చేయుటకై రు. 200 లను ధారాళముగా విరాళ మొసంగిరి.

సదరు మొత్తమును యీ సభవారికి యిప్పించబడినదిగా ఆంధ్రమహాసభ కోశాధిపతులకు కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావుగారిని కోరుచు 1927 ఫిబ్రవరి 2 తేదీన శ్రీశ్రీశ్రీ వెంకట్రావు ఆప్పారావు బహదూరుగారి (పుయ్యూరు జమిందారుగారి) అధ్యక్షతన జరిగిన ఆంధ్ర మహాసభ స్థాయిసంఘసభయందు తీర్మానము చేయబడినది.

వీరందరికిని యీ సభవారు కృతజ్ఞులు. వీరియొక్క మార్గము ననుకరించి యితరుల సంగమముయొక్క భాషాప్రచార కృషిని పెంపొందించెదరని ఆశించుచున్నాము.

రాకపోకలు: గొల్ల సర్. సి. పి. రామస్వామి

అయ్యలగారు ఢిల్లీకిని.

టి. కే. రాజగోపాలనగారు (ఇండియా గవర్నమెంటు ఖజానాశాఖ) కలకత్తానుండి రెప్పివెంటు కమాండరు యం. సి. ప్లాట్సుగారు విశాఖపట్టణమునకును కర్నూలు జే. డి. డి. డ్రమ్మండుగారు మెట్టుపాళెముకును హెచ్. యం. హుడ్ గారు (కొ. ఆఫ్ రేల్వే) సామెట్టి రిజిస్ట్రారుగారు ఈకోర్టునకును.

డి. యె. బి. ఎల్లిస్ నగారు (మద్రాసు గవర్నమెంటు వెటరనరీ అడ్మినిస్ట్రేటరు) బళ్లారికిని, సర్. ఏ. పి. పాత్రోగారు గూడూరునకును, కే. టి. పాలుగారు బెంగళూరునకును వెళ్లిరి.

రెవిన్యూబోర్డు సభ్యులగు యన్. మాక్ మైకేలుగారు, పోలీసు సూపరింటెండెంటుగారు జి. బెకెట్టుగారును నేటి ఉదయము వచ్చిరి.

మైనారు విశ్వవిద్యాలయ వైసుచాన్సలరుగారు బి. యన్. సీటుగారు నిన్న కలకత్తానుండివచ్చి తిరిగి నిన్న రాత్రి బెంగళూరు వెళ్లిరి.

వగుళ్లకు తెలము

వెల డబ్బీ 1-కి రు. 0-6-0; వి. పి. తో 0-11-0 అరికాళ్లు, అజువేతులు, చర్మము కారకములను, కితగాలివలన పగిలి పీరుకారుటయు, జలపుట్టుటయు సంభవించును ఈ తెలమును రాచిన పగుళ్లు మాని జల పోయి మంచివర్మము రాగలదు. పగుళ్లనొప్పియు నయనును. వ్యర్థము.

అమృతాంశం దివో, మదరాసు - బొంబాయి.

మిస్ లలితాంగి

తిరుక్కోడి కృష్ణగానసభ వారి యజమాన్యమున ఈ నెల 8 తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము గానసభ జరిగినది. మిస్ లాలి యనునామె తన శ్రావ్యమైన గాత్రముతో

రు. 8 గంటలకాలము సభికుల నానందపరుచుటజేసెను. ఈ సంగిత విద్యాంసు రాంధ్రలోక్రొత్తగా వికసించిన పుష్పము వలె కన్నుట్టునుగాని విద్యా ప్రవీణతను జూచినయెడల చిరసాధకముగల వేటిపాటకురాలని బోధపడును. "సా-పా-సా"-యని యీ సభ ప్రాంక్షించినది మొదలు- "నీనామాయాపమలకు నిత్యశుభా వంశం" అని సభ ముగించువరకును, చెక్కుచెదరని వన్నెతరంగ-శృతిదప్పని స్వస్థమైన గాత్రముతో వర్ణములను, కృతులను, రాగములను, పదములను, బ్రహ్మాలను ఎండ్లమ్రాసులు చిగిర్చునట్లుగా నాలాపించెను. మోహన, శంకరాభరణ, రాగములు, కర్ణాటేయములై గాన మాధుర్యము క్రిష్టమనట్లుగా చాలాపనుచుసెను. "సాయంకాలే వసాంతే" యను కృష్ణకర్ణామృత శ్లోకము విన్నవారికి బృందావన విహారము ప్రాప్తించినట్లయ్యెను.

వేయిపల్లెడిదిగాక, మారు చెప్పేడిదిగాక శ్రీగౌతమునకు గల సాధారణ సహజమార్గము వేయెండ్లు తపస్సుచేసినను పురుషగాత్రమునకు రాదు. ఎత్తిచ్చి కరగబోసిన నిత్యజలంగారమానే? తాలగిరిండు విమలగాంధర్వంబు వారివిద్య. అదివారికి వెన్నతోడ బెట్టినదియే. శరీర ప్రకృతులందే భేదము గలదు. సదరు భేదమే ఇందులకు కారణమని వైద్యశాస్త్రము సిద్ధాంతము చేసినది.

ఈకృష్ణగాన సభకు అగ్రస్తులు ఆకారపు సరసింగము గారు. ఉపాధ్యక్షులు యస్. సత్యనూర్ గారును సి. జయరాం నాయుడుగారును, వీరు గాంధర్వవిద్య కొనసంనున్న ప్రోత్సాహమును విద్యాంసురాండ్ర కొనసం అదరగయును ప్రశంసాపాత్రములు. ఈసమాజము నిరంతరాభివృద్ధి గాంచుగాక,

ఆంధ్రులదేశములో మాడనిట్టి సమాజములు వెక్కులు వెలయుగాక!

బొంబాయి, మార్చి 5: ఖుస్రూలా మహారాణి భర్త నువిడిచివైచి ప్రస్తుతము న్యూయార్కునందున్నదని తెలియుచున్నది. (ఫ్రీ. ప్రెసు.)

బొంబాయిలో వరద

బొంబాయి, మార్చి 7: బొంబాయి నగర కుళాయిల చెద్దగొట్టము తెగుటచే నగరమంతయు వరదలు ముగిగెను. రాక పోకలు చాల కష్టము. (ఫ్రీ. ప్రెసు.)

ప్రకటన

గుంటూరు డిస్ట్రిక్టు మున్సిపల్ కౌన్సిలులో రు. 344/25 లో వాడికి హక్కుకలిగిన మిల్క్ టెక్టరీ సామాను అనగా అనేక రకముల నట్టువేరింగులు, పాప్టలు, కామ్యుమేటులు వగైరా సామాను గుంటూరు జూరులో 19-2-27 తేదీని పబ్లిక్ వేలం జరుగును గాన కావలసినవారు వచ్చిపాడుకోవచ్చును. ఆ కోసం సాయంత్రం పాటకొత్తవేయబడును. ఆఖరుపాటసామ్యు వసూలుచేళి ఆరోజుననే సామాన్యమింతవేయబడును.

ఎ. నారాయణమూర్తి

గుంటూరు, 24-2-27. 85వవ

The MYSORE AGRICULTURAL DAIRY FARM Co. Ltd

Presidency Branch: GUNTUR

WANTED

All over the Madras Presidency and Native States.

(1) Organising Inspectors for every 3 Dts. on Rs. 150-10-200 plus 125 allowance.

(2) Supervisors on Rs. 50-5-75 plus 25 allowance.

Organising Inspectors already appointed for:

(1) Nellore, Guntur, Kistna.

(2) Madras, Chingleput, N. Arcot.

(3) Ramnad, Madura, Tinnevely.

(4) S. Arcot, Pondicherry.

Also Wanted: (To apply personally before 12-3-27) (1) One Experienced Clerk

(2) One Typist with own Machine preferably.

V. S. RANGARAO, Branch Secretary.

(Office located in the building of Mr. Lingamallu Ramachandrarao Near Govt. Hospital, Guntur.)

శ్రీ. యు. సి. టెన్నిసు పందెములు

కె. బ్రహ్మానందరావు, పి. ఉమాపతిరావుగార్లు పురుషుల డబుల్సులో విజయమందిరి.

రాచప్పగారు, జేన్నుకన్య మిక్సెడు డబుల్సు పోటీయందు విజయముగాంచిరి.

శ్రీమతి మాలతి, పట్నంధను బాలగోపాలగార్లు మిక్సెడు డబుల్సుపోటీయందు చివరవరకు నిలిచిరి

మద్రాసు క్రికెట్ క్లబ్బు - టెన్నిసు పోటీ పందెములు

రాచప్ప, చంద్రశేఖరను గారలు డబుల్సు పైనల్సునందు గెలిచినవారు.

ఇయాను ప్రేజరునతి విల్సనుగారలు మిక్సెడ్ డబుల్సు పైనల్సునందు గెలుపొందినవారు.

టి. జి. శింగారవేలు, చంగయ్య నాయుడు గార్లు ఎస్. వి. ఎ. టెన్నిసు పందెములందు పురుషుల డబుల్సులో గెలుపొందినవారు.

మహాత్ముని సంచారము

బెంగళూరు మునిసిపాలిటీవారు

సన్మానపత్రము నొసంగుట

నేడు 5 వ తేదీ ఉదయమున జరిగిన మ్యునిసిపాలిటీ సభలో మహాత్ముడు ఏప్రిల్ నెలలో బెంగళూరు వచ్చినపుడు మ్యునిసిపాలిటీవారు సన్మానపత్రమును సమర్పించుటను, అందులకు 200 రూపాయలు వ్యయపరచుటను అను తీర్మాన మేగ్రగముగా నామోదించబడెను. ఇందు లొక ఉపసంఘ మేర్పరచబడెను. మ్యునిసిపలు ఉద్యోగులకు ఖర్చును బీదలకు రాట్టములును యియ్యబడును. మహాత్మునిపటమును వెల్లడిచేసెదరు.

జిల్లాబోర్డువారి సన్మాన పత్రము

జిల్లాబోర్డువారు గూడ మహాత్మునకు సన్మానపత్రము నొసంగుటకు తీర్మానించిరి. (ఫ్రీప్రెసు)

మహారాష్ట్రమున సంచారము

మార్కటూరునుండి నేటుజమునా లాలు బజారుగారు వెనుకకు పోయిరి. దస్తసేగారు మ మ్మకునరించిరి. బేరారు లలో కంటే ఖాండేఫులోనే ఖర్చు విస్తారముగా నమృగలిగి తిమి. దస్తసే, తక్కువ, మణిలూ కొఠారిగార్లు ముందుగా ప్రచారముచేసి యుండిరి. పింఛేలులో దస్తసేగా రొక ఖాదీ ఆశ్రమము నేర్పరచిరి. 1-6-25 నుండియు చోప్పాలోనొక నిర్మాణకేంద్రమున్నది. అచట 98 మంది నూలువడికిరి. 1926

సెప్టెంబరునరకు 8125 రూపాయలు వెలగలఖర్చు తయారైనది. ఆము త్రములో ఏమలు చేసినవారికి 323-12-9 ను నూలువడి కినవారికి 884-6-6 ను బట్టు చేసినవారికి 936-8-9 ను కూలి యయ్యబడెను. అచట నూలుచందానుపంపువారు 9 మందియు ను ఖర్చుకట్టువారు 27 మందియునుకలరు. అచట చాలసము మహాత్మున కొసంగబడెను. దానిలో 1800 గోంక్షణమునకు ప్రత్యేకింపబడెను. 140000 గజముల దారమునుగూడ నచట మహాత్మునకు సమర్పించిరి.

బాలగన మొదలు దూలియవరకును 16 పట్టణములలోను వెండిదబ్బీలు వేలమువేయబడెను. అందువలన వ హేడేనంటి చిన్నగ్రామములో నైతము ఒకచిన్న వెండిదబ్బీకిగూడ నేలము లో 300 రూపాయలు వచ్చినవి. దోన్డి కూచీలో 200 వచ్చినవి.

ఈ ప్రాంతమున చాలమంది వ్రాతమూలకముగా ప్రశ్నల నడిగిరి. మహాత్ముడు ప్రత్యుత్తరముల నిచ్చుచుండెను.

అమలనేరులో 2000 మంది మిల్లుపనివాం డ్రున్నారు. వారు 330 రూపాయలు సమర్పించిరి. అచట మహాత్ముడు ద్ల మకు నుపన్యాసము నొసగెను. మిల్లుపనివాండ్లు ఖర్చుకట్టెదరా? మిల్లుయజమానులు ఖర్చుకట్టెదరా? నారికివిషయ మును బోధింప నేలయని యొకరు ప్రశ్నించిరి. "మాండెప్పలో మిల్లుయజమానులు మిల్లుబట్టలను కట్టరు. హెబ్రిడిసు దీవులలో ని బీదల దురవస్థలను కని సవరణకుప్రభృ (డచెను) గారు దయ తో వారికి రాట్టములును చేతిముగ్గులును నొసంగి. మాండెప్పరు నగరమునందలి పౌరులును మిల్లుయజమానులునుగూడ హె బ్రిడిసు దీవులవారు నేసినఖర్చుబట్టలనే కట్టెదరు. మిల్లుబట్ట

ధరకంటే హెబ్రిడిసు బట్టలధర మాడుకెట్లధి: ముగా నుండిన ను మాంచెప్పరువారు హెబ్రిడిసు బట్టలనేకట్టెదరు. ఎరిజెబెత్ రాణిగారి కాలమున విదేశపుబట్టలపైని హెబ్రిడిసు వేయబ డెను. కావున మీరుగూడ ఖర్చునే కట్టుకు. ధర హెబ్రిడి సన్న ముగానుండవని వంకలు పెట్టుకుడు. మాంచెప్పరునగర వాసు లవలె మీరును స్వదేశీవస్తువులపై అభిమానమును చూపుడు." అని మహాత్ముడు నడివెను.

ధూలియాలో అన్ని పక్షముల నాయకులును ఖర్చురవిష యమున చాలశ్రద్ధగా పనిచేయుచున్నారు. మితివాదియగు వా ర్వేగారును రిచ్చాన్నిచ్చినను జనదేశగురువు స్వతంత్రవాది యగు నానాసా హెబుదేవుగారును గూడ ధూలియా, బాలుబా యి, మెహతాగార్ల వంటి అసహాయవాదులతో కలసి ఖర్చురవిష యమున గట్టిపనిచేయుచున్నారు. చాలమంది వ్యాయవాదులు గూడ ధూలియాలో ఖర్చుకట్టుచున్నారు. ఖూజనీయుడగు నా నాసా హెబుగారే ప్రధాన నాయకులుగానున్నారు వా రిప్పుడు గ్రామపునర్నిర్మాణమునుగూర్చి గూడ పనిచేయు చలచుచున్నా రు. ధూలియాగారు గ్రామములకేని పారిశుధ్యము రాజకయము లు మితవ్యయము మున్న నువానినిగూర్చి ప్రజలకు బోధించుచు చున్నారు. 15 రోజులకొకసారి కరపత్రములను పంచిపెట్టుచుం దురు. ధూలియాలో మహాత్ముడు సభలలో రాట్టముపై నూలువడు కుచునే ఉపన్యసించెను. అచటసభలు చాలశ్రద్ధయుగా జరి గెను. ప్రజలు అతిశ్రద్ధగావియుచుండిరి. కావున ఆరుసభలలోను మహాత్ముడెల్ల నూలువడుచుచునే ఉపన్యసించ గలిగెను.

(మహాదేవదేశాయి, ఎం.ఎం.యిండియా 21-2-27

ప్రభుత్వ ప్రభుల సమాధానము

శ్రీ శ్రీ శ్రీ

మన రాష్ట్ర శాసనసభ్యులు గావించిన విమర్శనలకు, ప్రభుత్వ ప్రభు లొసగిన సమాధానము ఏమాత్రం ముఖ్యముండలేదు. ప్రజాకిందనలన ఎట్టి యుత్సాహము జనింపజాలదు. ప్రధానమంత్రిగారు డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు ముచ్చటించుచు, ప్రస్తుతపు బడ్జెట్టు "కాలుముగడుపు బడ్జెట్టు" అని నామకరణమిడిరి. పరిపాలనచక్రము వెళ్ళేటటులో త్రివర్ణం కిది పరిపాలనగారు, దేశ ప్రయోజనాన్ని కళ్ళకు రానటులు వ్యవస్థ. మౌలికగారివ్యవస్థ దత్తి కయోగ్ని గనుపించు. కాని ఇట్టి బడ్జెట్టులనలన ప్రయోజన మేమి? పరిపాలనపుఖర్చును తగ్గించి, ప్రత్యేక ప్రయోజనము గు కార్యముల గావించుట కెట్టి ప్రయత్నము గనుపించును. రానురాను వ్యయము కను అధికమగుచు భయమగుచున్నది. ఆరునెల తప్పరములైన గణించుటకు, దేశాభివృద్ధి కేమి జూపు నిలవవలె చెప్పటబట్టియే సుస్కరణముల విస్తారము ప్రహేళికవచ్చును. కిన్నతోద్యోగుల సంఖ్యయు, పరిశోధనాదులును అతిశయించుచున్నవి గాని, తనకూర్చుము నలుగుటలేదు. సత్యమూర్తి గారు నడిపించు, పరిపాలనమంతయు ఆధునిక భావనలకు అనుగుణముగా మార్చవచ్చును. కోశము నశనమిడి, మంత్రి లేమిజేయగలడు? మంత్రిలే గాక, కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వమునందలి భార తీయసభ్యులుగూడ నిర్వహించున సత్యమూర్తి గారి తలంపు. రాష్ట్రకర్షములను తాత్కాలికముగ నయినను రద్దజేసినందుకు సంతసింపబునలేదు. ఏలన, యామొత్తములు బ్రాన్సు, షా, లాభమున కుపయోగపడునను నమృత మేర్పడజాలదు.

ఈవిషయమై మద్రాసు ప్రభుత్వ ఆధికనభ్యులు గాని, ఇండియా ప్రభుత్వ ఆధికనభ్యులుగాని ఎట్టివాగ్దానము గావించియుండలేదు. వస్తులభారమును తొలగించుటకే హమ్మ వినియోగపడుట ధర్మము. అట్టి యాశ కవకాశములేదు. స్వతంత్రపక్షమంత్రి లొసగిన సమాధానమువలన, ఒక్కసంగతిమాత్రము వ్యవహరించుచు. జస్టిసుపక్షమువారొనర్చినయువకారమేదియు లేదని, వీరు చాలగలిగిరి. ప్రాథమిక విద్యావ్యాప్తికై తాముకష్టపడినటుల, సర్ పాత్రో గారు గర్వపడుచుండిరి. అట్టిగర్వమునకు కారణము లేదని, సుబ్రహ్మణ్యగారుపలికిరి. వెనుకటి ఆరునెల వత్సరములలోను, ప్రారంభవిద్య విస్తరించలేదని, సుబ్రహ్మణ్యగారి ఖండితాభిప్రాయము. జస్టిసుపక్ష పరిపాలనపు నిర్దేశితనుజూపుట కింతకన్నను ప్రబల నిదర్శనముఏమి గావలయును? ప్రారంభవిద్య నిజముగ వ్యాప్తి గాంచుటకు తాము ప్రయత్నించెద మని సుబ్రహ్మణ్యగారు పలికిరి గాని, వీరివాగ్దాన మంతవరకు చెల్లునో చూడవలయును. ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాల

యమున కిచ్చిన గ్రాంటు అత్యున్నతమని, ఎల్ల రంగీకరించెదరు. రాష్ట్రకర్షములను తొలగించుటకే, విశ్వ విద్యాలయమున కెక్కుడులాభము గలుగవచ్చునని మంత్రిగా హామీచుచ్చుచు గాని, తుదకు ఆర్థిక సభ్యు జేమిచేయునో తెలియదు. ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయమును గొప్ప ఆర్థికముతో నిర్మించిరి గాని డబ్బీయకపోయిన నది ఎటుల బెరుగగలదు? తిరిపెములనొసగి ప్రయోజనములేదని, విశ్వవిద్యాలయంపాధ్యక్షు లిదివరకు సూచించియుండిరి. వారిమందలింపును మంత్రిగారు గమనించి, తగినంతగ్రాంటు నిచ్చుట యావశ్యకము.

జిల్లా మ్యునిసిపాలిటీల చట్టము మద్రాసు చగర మ్యునిసిపాలిటీచట్టముగూడ సవరింపబడుట యవసరమని ప్రధానమంత్రిగారి యుద్దేశ్యము. ఏవిధముగ సవరణ గావించు ననియే ప్రశ్న. స్థానికస్వ పరిపాలనము విడువెలుగుతో ప్రకాశించునటుల నాచుట యత్యవసరము. ప్రస్తుతస్థితిగావిన స్థానిక స్వపరిపాలనయందు స్థానికముగాని స్వపరిపాలనము గాని కనుపించుచున్నది. స్థానికసంఘములు స్వాతంత్ర్యరహితములై అధికారులచేతులలో కీలుకాయలు వలె మొగచుచున్నవి. సవరణచట్టమునందయినను వీరిస్థితి చక్కబడుచున్నది. వీరిని అసలే కట్టి పెట్టుటమేలు. ప్రజాకు స్వల్పకారములనయినను స్వతంత్రముగ చేయజాలని యీ సంఘములవలన కేమి ప్రయోజనము? మద్రాసు కార్యరేషను దుష్ఫితిని సగరప్రతినిధులు వ్యవస్థముగ వివరించిరి. కమిషనరుగారు కార్యరేషను చెప్పినవంశన నడుచుట న్యాయము. తన కార్య నిర్వాహకోద్యోగులను నడుపజాలని సంఘములు నిరుపయోగముగాని చెప్పవచ్చును. ప్రస్తుతస్థితి మిగులదర్భరముగనున్నది. తమ కమిషనరును నియమించుటకు కార్యరేషను కధికారములేదు. అధ్యక్షునితో యోచించుకొండనే కమిషనరుగారు ప్రభుత్వమువారితో నుత్తరప్రత్యుత్తరముల జరుపుచుందురు. కార్యరేషను తీర్మానముల ననుసరింపవలసిన బాధ్యత వీరిపై లేదు. అందుచే చెన్నచగర మ్యునిసిపాలు చట్టమును సవరించునపుడు కార్యరేషనుకు కమిషనరుపై సర్వాధికారముగ నటుల ఏర్పాటుజేయవలయును. ప్రభుత్వమువారి కెట్టిజోక్యముండగూడదు.

స్థానికసంఘములలో జరుగు నామినేషనుల కొకమాత్రము గనుపించుటలేదు. అధ్యక్షులు స్వాధికారములను పెంచుకొనుటకు నామినేషనులుపయోగపడుచున్నవి. ఎన్నికలలో నోడిపోయిన వారిని నామినేటు జేయుట వలన ఎన్నికల ప్రయోజన మంతరించుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయము తృణీకరింపబడు చున్నది. నామినేషను పద్ధతి ననలే తొలగించుట న్యాయము. దీనినింకను నిలిపి యుంచుచో తీరిని యనర్థములు వాటిల్లక మానవు. నామినేషనులు ఆర్థికపక్షపాతమునకు తా వొసగకుండ జూడవలయునని సుబ్రహ్మణ్యగారు చెబుచున్నారు. కాని యది యసంభవమని తోచును. ఈపద్ధతిని తొలగించుటయే మేలు. సందర్భముల నన్నిటిని బాగుగ విచారించుటకు తమకింకను సావకాశము చిక్కలేదని సుబ్రహ్మణ్యగారు పలికిరి. కాని చేజిక్కిన యవకాశముల నయినను వీరు తిన్నగ నుపయోగించిరా యనునదియే ప్రశ్న. మద్యపాన సమస్యగూర్చి స్వతంత్రమంత్రి లగు

గా. ఆరోగ్యస్వామి మొదలిగారు నడివేడి సంగతులు నిరుత్సాహకారణము లగుచున్నవి. మద్య పానసమస్యను సాధించుటకు సర్ పాత్రోగారేమి జేయగలిగిరి డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యగారు ప్రశ్నించిరి. వీరిప్రశ్న సహేతుక మనుటకు సందియము లేదు. జస్టిసుమంత్రిలు మద్యపానపేదము కొనసాగకుండ ఎన్నియడ్డంకులు గలిగింపవలెనో అన్నియడ్డంకులను గలిగించిరి. వీరు లోకలు అపనుపద్ధతి సంగీకరింపకపోయిరి. త్రాగుడుతగ్గుదల కెట్టి సూచన గావించినను నిరాకరించిరి. ప్రచారకుల ప్రయత్నముల కడ్డుతగిలిరి. దేశభక్తుల నిర్బంధములకు వీరు కారకులయిరి. అధికారులకు వీరుతోడై, ప్రధాన సంస్కరణము కొనసాగకుండ జేసిరి.

1926-27 సంవత్సరమున మద్యపురాబడి 485 లక్షల 85 వేల రూపాయలగునని అంచనావేయగ, తుదకు 505 లక్షల 33 వేల రూపాయల రాబడి చేకూరెను. మద్యపురాబడిని పెంచుటకు జస్టిసు మంత్రివర్గము చేసిన ప్రయత్నములకిది తార్కాణము. ఇంతయేల? త్రాగుడు కెట్టినిరుత్సాహము గలుగకుండ వీరు పాటుబడిరి. ఆరోగ్యమునకు త్రాగుడు భంగకరమని సయితము బోధింపగూడదని, ఆరోగ్యాధికారులకు సర్ పానగల్గారు తాజుబంపి యుండుటబట్టి, వీరికెంతపట్టుదలగలదో మూహింపవచ్చును. 1927-28 సంవత్సరమునకు 498 లక్షల 24 వేల రూపాయల రాబడిని అంచనావేచిరి.

గా. ది. బి. ఆరోగ్యస్వామి మొదలిగారు తగిన చర్య తీసికొన నియెడల, రాబడి యింకను అతిశయము జూపవచ్చును. రాష్ట్రకర్షముల తగ్గుదలవలన మిగిలెడిసామ్యుతో, మద్యపురాబడిలో గలిగెడినష్టమును బూడ్చుట వివేకము. కాని ఎక్సైజుమంత్రిగారు రాబడి తగ్గుటకెంతమాత్రము సమ్మతించుటలేదు. మద్యపురాబడిపాచ్చుకొలదియు, త్రాగుడు తగ్గుచున్నదని వీరుతలచుట కెట్టి యాధారము గనుపించదు. ఆరోగ్యస్వామిగారింకను పురాతనాభిప్రాయములను విడువకుండుట శోచనీయము. రాబడిపైననే వీరు దృష్టిని నిలుపునంతవరకు ఎట్టియువకారము నలుపజాలరు. తమచేతులు కట్టివేయబడెనని, సర్ పాత్రోగారిదివర కంగీకరింపవలసి వచ్చెను. ది. బి. ఆరోగ్యస్వామిగారు సయితము అటులనే బలుకుదురా ఏమి ?

హిందూమత ధర్మాదాయచట్టమును సవరించుటకు గా. రంగనాథమొదలిగారు వేగొకచట్టమును దెచ్చెదరని, ప్రధానమంత్రిగారు వాక్రుచ్చిరి. ఇది సంతృప్తికరమయినను, సవరణలు విశాలముగ నుండవలయును. ధర్మాదాయచట్టము ప్రజలలో కలిగించిన అలజడికిగల కారణములను, నూతనచట్టము తొలగింపవలయును. దేవాలయ ద్రవ్యమును కేవల ఐహికప్రయోజనముల కుపయోగపరుపకుండ జూడవలయును. ధర్మాదాయములబోర్డుక్రింద మితిమీరినద్రవ్యము ఖర్చుపడకుండ జూడవలయును. ప్రస్తుత పారిశ్రామిక పాతశాలలవిషయమై రంగనాథమొదలిగారు సత్యమునువచించిరి. అవి అలంకార ప్రాయములుగనున్నటుల, వీరు స్వానుభవమువలన కనుగొనగలిగిరి. పరిశ్రమలసహాయచట్టము మృతచట్టమని అనుభవజ్ఞులు చెలిపియుండిరి. యంత్రపరిశ్రమలకు ప్రభుత్వమువారు సహాయము చేయజాలరనియు, గృహపరిశ్రమలవిషయమై ఆలోచించెద

ర నియు, కొంతకాలముక్రిందట ప్రకటించబడెను. గృహపరిశ్రమల విషయమై విచారణ త్వరలో జరుగుననిగూడ ప్రకటన గావింపబడెను. ఇందునిమిత్తమై ప్రత్యేకోద్యోగిని గూడ నియమించిరి. సమగ్రమగు విచారణ జరిగినగాని ప్రయోజన ముండదు. అధికార సాంప్రదాయములలో బెరిగినవారు గృహపరిశ్రమల యుపయోగమును గుర్తించుట కష్టము. విచారణపెరుతో కాలయాచనజరిగి తుదకు నిష్ఫలమగుచో మాత్రము, పారిశ్రామికశాఖ తీరని యవమానమునకు లోనగును. ఇదివరకే యీ శాఖ నిరుపయోగమని ప్రజలు భావించుచున్నారు. పారిశ్రామిక మంత్రి గారి విషయమున నేమి జేయగలరో చూడవలయును.

మంత్రిలవాక్యము లిటుల యాశాభంగపాతపులగుచుండ కార్యనిర్వాహకప్రభుత్వసభ్యులవాద మెటులుండునో యాహంకారవచ్చును. రివిన్యూ మొదలుగారు కఠపు నివారణను గూర్చి ఎట్టి ప్రోత్సాహమునగలేదు. ఇట్టిస్థితిలో లాండు రివిన్యూను హెచ్చుగ అంచనా వైచుట భీతికి కారణ మగుచున్నది. లామొదలుగారి దృష్టి యంతయు కావేరి మేటూరు ప్రాజెక్టుపై లగ్నమైయున్నది. పైకారా ప్రాజెక్టుగూర్చి వీరు గోరంతలు కొండంతలు నేయుచున్నారు. కాని ఫలిత మేమగునో తెప్ప నీలులేదు. ఆంధ్రదేశమునందును అందు ముఖ్యముగ వచ్చి మాంధ్రమునందును ఎట్టి ప్రాజెక్టులను నెలకొల్పక పోవుటకు కారణము గనుపించదు. సంతతమౌచు బాధితములయిన యీ ప్రాంతముల కుపశాంతి నొసగుట ముఖ్యమో, కావేరి ప్రాంతవాసులకు విశేష సౌకర్యముల నొసగుట ముఖ్యమో సులభముగ నూహింపవచ్చును. కృష్ణాప్రాజెక్టు, తుంగభద్రాప్రాజెక్టులు వెనుకబడినవి. దక్షిణమండలముల ఇరిగేషను కమిటీవారు సూచించిన ఇతరప్రాజెక్టులు పనికిరావట. ఇట్టిసమాధానములతో ఆంధ్రులు సంతృప్తి చెందజాలరు. ట్రాన్సుమీషన్ ఎల్లకాలము తాండవమాచుచుండ, దత్తమండలవారెంతకాలమని నీటిసంతతులులేక బాధపడుచుండగలరు? విశాఖపట్టణ మండలమున కుపయోగించుకోలారు ఎలిక్ట్రిక్కుపాదము నేల ముందుగ ప్రారంభింపలేదో తెలియదు. న్యాయశాఖను కార్యనిర్వాహకశాఖనుండి విడదీయవలయునను సూచన ఇంకను అమలులోకిరాలేదు. కాంగ్రెసు పుట్టిననాటి నుండియు, ఈసంస్కరణ మననరమని కోరుచునేయుండిరి. కాని ఇండియాప్రభుత్వమువారింకను ఆలోచించుచునే యున్నారని, లామొదలుగారు పలుకుట చోద్యము. గుర్తిలో శిక్షార్థపు పోలీసుదళంబును తొలగింపవలయుననియు, పరిసితులు శాంతముగనున్నవనియు, పరశురామారావుగారు చేసిన సూచన చాలముఖ్యమయినది. పోరాటములులేనిచో, తాము పోలీసుదళమును తీసివైచెదమని లామొదలుగారు చెప్పిరిగాని, ఇంతకాల మీవిషయమును వీరేల విచారింపలేదో తెలియదు. శిక్షార్థపు పోలీసును చాలకాలముక్రిందటనే తీసివైచియుండవలసినది. ఇకనయినను కాలయాచన జరుగకుండ జూచుట ముఖ్యము. తగ్గిపోయిన రాష్ట్రకర్షములను తామెటుల వినియోగించెదరో, ఆర్థికసభ్యుడు సూచించక బోవుటయేగాక, మద్యపురాబడిని,

వేదాకరీతిగ భర్తీచేయకుండ, మద్యపాన నిషేధమును కొనసాగింప వీలులేదని సూచించిరి. ఆర్థికసభ్యుడిటుల చలినీళ్లు చల్లినపిదప, ఎత్తైనజు మంత్రిగారుమాత్ర మేమిజేయగలరు? మద్యపురాబడి భర్తీయగువరకు, నిషేధసంస్కరణము జరుగగూడదనుచో, యుగాంతమువరకు ఇది సాధ్యపడనేరదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానముక్రింద, మంత్రిలు గాని, కార్యనిర్వాహకసభ్యులుగాని ప్రజలకు శాశ్వతమగు మేలొనర్చగలరనుట కల్లయని తేలుచున్నది.

అసాంశాననభ : మంత్రులనేతనములు

అసాంశాననభలో స్వరాజ్యవత్మువారు అధికసంఖ్యాకులు గాకున్నను, మంత్రులనేతనములను విరాకరించి తమధర్మమును నెరవేర్చిరి. స్వరాజ్యవత్మువా లొక్క రే ప్రతికూలముగ నొట్టుజేయుటచే వీరి పంతము నెగ్గకపోయినను, భారతభూమి వీరి నభినందింపక మానదు. కాంగ్రెసు లీర్పాదమును అనుసరించుటయే కాంగ్రెసువత్మువారి ధర్మము. వీరి ప్రయత్నము సఫలముగాకపోయినను వీరి కెట్టి అశరవము కలుగజాలదు. స్వచ్ఛుపై వీరి కెట్టివిరోధము లేదు. ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానము కొనసాగుటకు వీరు మనస్ఫూర్తిగోద్యమరు. నిరోధవిధానము నవలంబించుటకు వీరు బద్ధకంకణులగుటచే మంత్రులనేతనమునకు ప్రతికూలముగ నొట్టుజేయునపుడు కాంగ్రెసునియమము ననుసరించుచున్నారేగాని వ్యక్తులను నష్టపెట్టవలయునని తాపెట్టలేదు. అందుచే సంస్కరణమును నిర్వహించువారు కాంగ్రెసువత్మువారిచర్యను నేరవిధముగ భావింపవలెదు. శాననసభలలో కాంగ్రెసువత్మువారు ప్రవేశించుటకు నిమిత్తము, సంస్కరణమునకు తోడ్పడుటకుగాక నిరోధమును కొనసాగుచుటకే. ఘోషముతో వారికి బనిలేదు. గెలుపుగాని ఓటమిగాని వైవాధీనములు. నిరోధమార్గమును కాంగ్రెసు వత్మువారు రనునరించునెడల వారిపంతము నెగ్గినను నెగ్గుకున్నను తత్త్వమునకు లుము గలుగును. స్వచ్ఛావతానరణ మెల్లడూను వ్యాపించును. అట్టిశరీ, సహకారవత్ములుగూడ తమపాదబాటును గుర్తించి త్వరలో కాంగ్రెసుజ్ఞును శిరసా నమింపగలవు.

బారిసాలు సంఘబంధము

బెంగాలుప్రభుత్వప్రకటనముబట్టి గూడ, బారిసాలు మహమ్మదీయులపై పోలీసువారు కాల్పుటలో అనవరబలప్రయోగము నతిక్రమించిరని కనుపట్టును. మహమ్మదీయులు ఆయుధహస్త తైరని చెప్పినను, పోలీసువారి కెట్టిహాని గలుగలేదు. చనిపోయిన మహమ్మదీయులసంఖ్య పదునాల్గిది తెలుపబడెను. ఇది చాల అధికము. మహమ్మదీయులు చేసిన గలభాచేహవల్లారుగారి ఉత్తరువు పోలీసుభటులకు తిన్నగ వినపించలేదనియు, పదునాల్గురౌండ్లను కాల్పుటకుమారుగ ముప్పదియేడు రౌండ్లనుకాల్చిరనియు, బెంగాలుప్రభుత్వప్రకటనము చెలుపుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో ప్రభుత్వమునా రీవిషయమై సమగ్రమగువిచారణ నలుపుట యవసరము. లేనియెడల, అశాంతి సాజముగ హెచ్చుకమానదు. ఇంతియగాక, గుంపులను చెదరగొట్టుటకు కాల్పుటకన్నను తక్కువ ప్రాణోపద్రవకరమగు మార్గముల నవలంబించుట యవసరము.

ఇతరదేశములలో నిట్టియనుకూలమార్గముల నవలంబించుచున్నను హిందూదేశమునమాత్రము మార్పు గలుగుటలేదు.

వాచాగారి వేగిరపాటు

సర్ వాచాగారు, కాంగ్రెసు యుద్యమమునకు ప్రారంభదశలోజేసిన సేవ నెవ్వరును మరునజాలరు. కాని, వీరియభిప్రాయములు చాలకాలముక్రిందనే గడ్డకట్టిపోయినవి. నూతనాభిప్రాయములు, నూతన పరిసితులు వీరికి గోచరింపకున్నవి. నెనుకటి స్టేటు కౌన్సిలుసభలో వీరివాక్యములను పలువురు హర్షించుచుండినను, యీమారు హర్షించుటలేదు. బ్లౌ కెట్టుగారికి కృతజ్ఞతజూపుటకు మారుగ, కొందరు సభ్యులు బుద్ధిహీనతజూపుచున్నారని, వాచాగారు దూషించిరి. వాక్యమువలన, వీరి విచక్షణశక్తి తక్కిపోయిన దని ఎంచవచ్చును. వాచాగారి పరుబోక్తులు కోపముబుట్టించుటకు మార్కు, సభ్యులలో నవ్వుకు కారణమగుట వింతగాదు. వీరివాదములలో నేమాత్రమయినను పట్టుత్వముగలదని, ప్రజావ్రతి నిధులు భావించుటలేదు.

సాభాగ్యమా?

స్టేటుకౌన్సిలు సభలోగూడ, ఇండియా బడ్జెటు గూర్చి ప్రతికూలవిమర్శలు జరిగెను. ముఖ్యముగ మిలిటరీఖర్చుగూర్చి పలువురు అకన్యూలిజాసిరి. సైన్యాధిపతిమాత్రము తొణకలేదు. మిలిటరీఖర్చు చాల తక్కువయనియు, దేశసాభాగ్యముగాంచుచో మిలిటరీవ్యయమును హెచ్చుజేయుట యవసరమగుననియు వీరుచాటిరి. బాల్టివిక్కుల యుద్ధప్రముఖు వీరు వినరించిరి. దేశము దారిద్ర్యబాధచే క్రుంగి కృశించుచుండ, సైన్యాధిపతి సాభాగ్యవంతముగ గనుపించుట కనువిచిత్రము. ఇంతియగాక, వారికితో దాదాపు నగము మిలిటరీఖర్చుక్రింద వినియోగపడుట, ఎవరికిని నపేతుకముగ గనుపట్టజాలదు. ఇట్టివాదముల గాంచినకొలదియు, సత్వరస్వరాజ్యావశ్యకత మరింత బాగుగ గోచరించును.

ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయము:— మార్పు గోదావరి జిల్లావిశ్వకేమన్ కౌన్సిల్ వైసుప్రెసిడెంటుగారగు డి.వి.ఎస్. ప్రకాశరావుగారిచే వైవిశ్వవిద్యాలయమునకు 99 సంస్కృత గ్రంథముల వ్రాతప్రతులు దానము చేయబడినవి. ఇతేమివారి యొక్క అనుమతికై విశీలించుమ నిందికేటువారు ఈగ్రంథ సంవయమును కృతజ్ఞతతో స్వీకరించిరి.

వాయువిమానముల తపాలా

బాస్రా కెయిరోలకు తపాలా
బాస్రా కెయిరోలకు విమానములమీద వెళ్లతపాలా కరాచీనుండి బయలుదేరును. 12-2-27 తేదీముదలు శనివారము విడిచి శనివారము రాత్రి 8 గం|| కరాచీలో దాటితత్ రాష్ట్రత ఉత్తరములు వైరా తీసికోవవచ్చు. అనుగునాడు అనగా ఆదివారము ఉదయము కరాచీ నుండి బయలుదేరు పర్షియను గల్గు ఘాట్టు మెయిలుప్రీ మర్గమీద పడరుటసాకరాచీనుండి నావిపోబడి బ్రాస్రాలో అందజేయబడును. పడరుటసా ఫిబ్రవరి 18 తేదీ మొదలు లెక్కమాచినయడల శుక్రవారం విడిచి శుక్రవారం బాస్రా కెయిరోకు బయలు దేరును.
మద్రాసునుంచి కరాచీకి టపాలుచేరుటకు రి హాజలు పట్టును. మద్రాసు జనరలు పోస్టాఫీసులో మంగళవారం ఉత్తరములు పోస్టులో చేసినయెడల ఆనాటి సాయంకాలము మెయిలుబండిమీదనే కరాచీకి శనివారము సాయంకాలము 5-28 గం|| లకు జేరును అప్పుడే వెంటనే ప్రి మర్గ బాస్రావెళ్లుటకు సిద్ధమగును.

విల్లివాకం హత్య కేసు

కొమ్మటి తరువాయి

డాక్టరు యొక్క సాక్ష్యము

ముగ్గురు డాక్టరు రాలసుందరం వెంకటయ్యారావు తమ సాక్ష్యము విప్పిరి.

ఈ కేసు విచారణ, వైద్యశాలలో నోకడార్టుగా నున్న డాక్టరు విల్లివాకం ములో శనివారం చేయబడు నలయసాధనపరీక్షలలో సన్నుతుడై విల్లివాకం మునకు రావలసినదని కోరుతున్న డాక్టరు గారి వద్దనుంచి యాడాక్టరుగారికి 1925 డిసెంబరు 23 తేదీని ఒక మెమో అందినది.

కెంటనే విల్లివాకం ము సుబ్బయ్యారావు తల్లిదండ్రుల తనములను పరిశోధించెను. తనములు చాల కుళ్ళియుండుటవల్ల మరణమొందునట్లు కలిగినదో చెప్పటకు సాధ్యముగా లేదు. కానివిషప్రయోగము జరిగియుండునను అనుమానము కలుగుటవల్ల ప్రేమలలోని అపర్యవహారము పరిశోధనార్థము రసాయనశాస్త్రవేత్తలను పంపబడెను. తీర్థకోశమును తీర్థముకాని అన్నము భద్రము కందుకొనుటయందు కన్పించుచేత మరణము సంభవించునని అన్నము తీర్థముభుజనము రాలేదు. రసాయనపరీక్షలను 1927 జనవరి 27 తేదీని నివేదికను వ్రాసిపంపిరి. ప్రేమలకులందు రససంబంధమైన పాపాణి సంబంధమైన పదార్థమేమియులేదు గాని ప్రిక్షైనుమాత్రము కన్పించుచున్నదనియు ఇంకా నిట్టిపరీక్షలను చేయటము యాప్రేమలకులము ఇకపనికిరాదనియు సదరునివేదికలో వ్రాసిరి. ప్రిక్షైను తిన్నయెడల ఎట్టికేరవికారములు కలుగనో డాక్టరుగారు వర్ణించి చెప్పిరి. నోటిలో విడువని చేదుపుట్టుననియు నిస్పృహత కలుగుననియు గంకవ్రుతై నట్లు కేరకంపవము కలుగననియు ఏమి తోచక యుండుట, ఊపిరి సలుపకపోవుట పిల్చుటకు గాలి లేనట్లుండుట కేరకండుట విగబ్బుకొని పోవుట అప్పుడప్పుడు విడిచుట చాలాసంవత్సరములలో ప్రాణిపోవుట కాని తుదవరకు స్మృతియుండును.

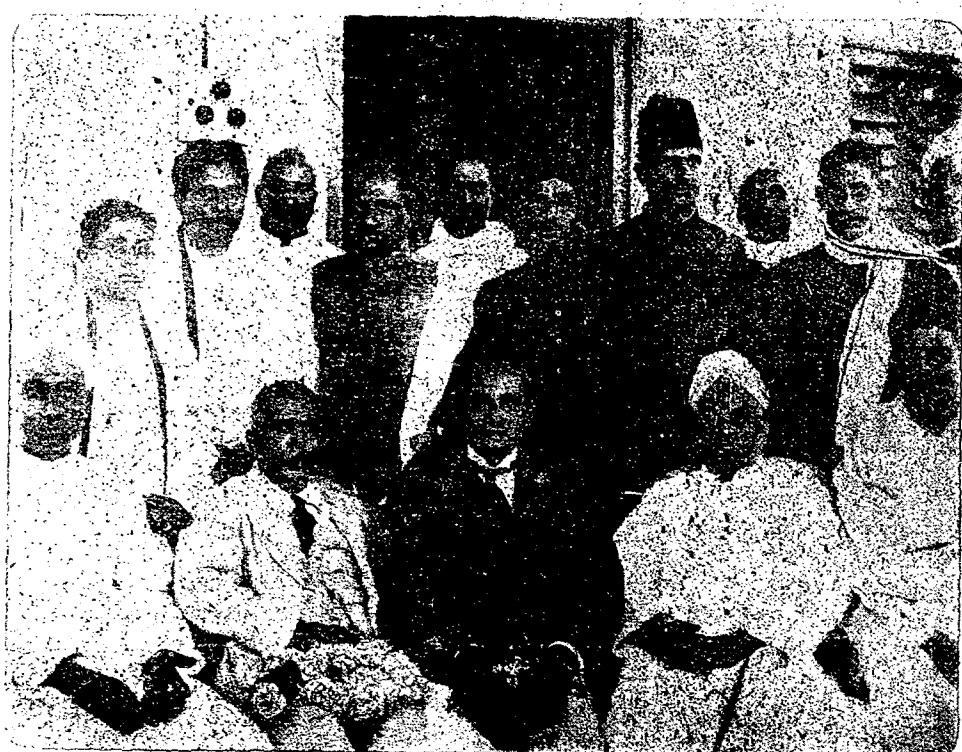
ఈసాక్ష్యమైన పిమ్మట కోర్టువారు ఫలహారమునకు తీసిరి.

ఫలహారానంతరము తిరిగి కోర్టువారు విచారణ ప్రారంభించిరి.

ఆదినారాయణరావు భార్యయన కన్నమ్మ తనసాక్ష్యము నిరీక్షణగా విచ్చేసెను.

ఈ 5 సం॥ రమలక్ష్మి అదినారాయణరావుకిచ్చి వివాహము చేయబడెను. వివాహమైన రెండు సం॥ రములకు కాపురమునకు వెచ్చెను. నెల్లూరులో నున్న కాలమునందు యామె అర్చనాది యింటిలో అచ్చమయిన పాలమనిషితో యామెకు పరిచయము కలిగెను. ఈమెతో ఆదినారాయణరావు చాలా స్నేహభావముతో నుండెను. ఆదినారాయణరావు తనభార్య యొక్క (అనగా యాసాక్షియొక్క) నగలను తనపవతిత్వ నగలను అపహరించినందున ఇతనితండ్రి యితనిని యింటిలోనుండి వెడలగొట్టెను. ఈమెకు గర్భాధానకాలము నాటికి రు 600 ల విలువగల నగలుండెను.

ఈమెతల్లికి ఆదినారాయణరావుకును విరోధభావము కల్గినది. కారణమేమనగా ఆదినారాయణరావు భార్యబాద (సాక్షిబాద) భూరైవైద్యసంబంధమైన మంత్రప్రయోగము చేయుచున్నదని అత్రుగారు అల్లుడుమీద అనుమానపడినది. సాక్షిని సాక్షియొక్క భర్తను సాక్షియొక్క తల్లిదండ్రులే కొంతకాలమువరకు పోషించుచుండిరి. తరువాత వారుహడా సహాయము చేయుచు చెప్పిరి. తరువాత వీరు వెంకటకృష్ణయ్యగారింటికి వెళ్లిరి. ఆదినారాయణ చాలాగొప్పపురుషుడైనాడని వెంకటకృష్ణయ్య చెప్పెనుండెడివాడు. డాక్టరు వీరిసెంటుమ్యునును వెడలీచుటగారును వ్రాసినట్లుగా కొన్నియన తరచులు వెంకటకృష్ణయ్యగారికి అందుచుండెడివి. ఆస్ట్రేలియానుండి రెడెన్ బిరుగాను హుండీయొక్కటి సంపెదకను ఆశతో ఆదినారాయణగారి భర్తలను వెంకటకృష్ణయ్యగారే భరించుచుండిరి. తీర్థభానసహజముగూర్చి కొన్నియనవన్యానముల నొసంగుటకై కొంతకాలమును డబ్బుకావలెనని ఆదినారాయణ వెంకటకృష్ణయ్యగారినిగ నెను. ఆదినారాయణరావు కాశీకివెళ్లెను. తిరిగివచ్చినపుడు ఇతనికంటే సరళాదేవియను నామెను వెంటనినుకొని వచ్చెను. ఆమె యొక ఋషికన్యకయనియు చాలాగొప్పయనపుననియు చెప్పెను. వారిద్దరూ సరళాదేవి 5 మాసములుండెను. ఆమెయను ఆదినారాయణరావును చాలా అన్యాయము.

నక్లత్వాలాగారు మద్రాసు స్వరాజ్యపక్షశాసనసభ్యులతో సంప్రతించుట

(కుడినుండి ఎడమకు) కూర్చున్నవారు ముత్తయ్య మొదలవారు, సాలడనా, నక్లత్వాలా, వెంకటరమణయ్యంగారు, సత్యమూర్తి. (నిలిచియున్నవారు) బుర్రా సత్యనారాయణ, వెంకటాచలం శెట్టి, సి. వెంకటరంగం నాయుడు, భాష్యమయ్యంగారు, ఇ. ఎల్. అయ్యరు, హమీదుఖాను, బహీరు అహమ్మదు సి. ఆంజనేయులు, భక్తవత్సలునాయుడుగార్లు.

ముగానుండిరి. ఆమెయే యితనికికావలసినవి కనిపెట్టిచూచుచుండెడిది. త్రిపురనుంవరస్సు వద్దనుండియు అచ్చమయినవస్తువులు చంద్రమతి నగలను అరువుతీసికొనెను. చంద్రమతి సరళాదేవి యాసాక్షి. ఆదినారాయణ వెంకటకృష్ణయ్య వీరందరును కలిసి విల్లివాకంలోనే కాపురముండిరి. వీరు విల్లివాకం మునకు రెండుమాడు నెలలకు వెంకటకృష్ణయ్యగారును ఆమెకుమార్తె చంద్రమతియును వెంకటరంగు వెళ్లిరి. వీరింటికి సుబ్బారావు తరుచువచ్చెడివాడు. మొదటిముద్దాయి రెండవముద్దాయి తరుచు ఒకరియింట్లో నోకరు కలుసుకొనుట యుండెడిది.

మార్చి 3 వ తేదీ

కన్నమ్మ (ఆదినారాయణరావు భార్య) తనసాక్ష్యమును తిరిగి ప్రారంభించి ఇట్లుచెప్పెను:

మద్రాసుకు యామెవచ్చిన కొలదికాలమునకు యామె మంగళమాత్రమును భర్త ఆదినారాయణరావు తీసెను. ఈమె సుబ్బారావు యింటికివచ్చినతోడనే యామెతల్లియును చెల్లెలును అక్కడ కన్పించిరి. సుబ్బయ్యను నిపునందుకు వచ్చినానని అడిగినది. సుబ్బారావు నెల్లూరువచ్చి ఆదినారాయణరావు జెయిలులో ఉన్నాడనియు ఆదినారాయణరావు భార్య ఆత్మహత్యచేసికొనబోవుచున్నదనియు తమతోవెప్పినానినియు అందువల్ల యాసాక్షిని నెల్లూరుకు తీసికొనినెట్లుకై విల్లివాకం వెచ్చినాననియు చెప్పినది. శుక్రవారమునాడు సాక్షియొక్కతల్లి అక్కడనే శయనించెను. శనివారమునాడు సుబ్బయ్యయను రాజేశ్వరియను సాక్షియొక్కయింటికివచ్చి సాక్షినిచూచిరి. ఆనాటి సాయంకాలమే దశావతారనాటకము చూచుటకు టిక్కెట్టు కొనవలసినదని ఆదినారాయణరావుచేతికి సుబ్బయ్యరు రు 5 ఇచ్చెను. దరిమిలాను యామె సుబ్బారావు యింటికివెళ్ళి ప్రక్కయింటి ఆడమనిషియొకతె అడలుతుండెను. ఈమె భర్త మద్రాసునుండి రాత్రి 7 గంటలకు తిరిగివచ్చెను. అరాత్రియంతట ఇంటిలోనేయుండెను. మరునాడు యామె సుబ్బారావు యింటికివెళ్లెను గాని తల్లిగాని చెల్లెలుగాని అడలు కనుపింపలేదు. వారుఅక్కడకువెళ్లిరిని యామె సుబ్బారావును అడిగెను. వారినివెంకటకృష్ణయ్యయింటికి పంపినానని అతడు బదులుచెప్పెను. మూడవముద్దాయి యగు తులసమ్మకూడాఅట్లేచెప్పెను. వాళ్ళమధ్యాహ్నమునకు తిరిగివచ్చెదరనికూడా సుబ్బారావు యామెతోచెప్పెను. ఆదినారాయణ తల్లివారుజాముననే మద్రాసుపట్టణమునకు వెళ్లి ఉదయము 11 గంటలకు తిరిగివచ్చెను. ఈమె తనతల్లిని చెల్లెలిగూర్చి తనభర్తనడిగెను. వాళ్ళసంగతియే తనకుతెలియదని చెప్పెను.

అందుమీదల యామె తిరిగి ఉదయం 11 గంటలకు సుబ్బారావుయింటికి వెళ్లెను. ఈమెతల్లిని చెల్లెలిని వెదకుటకు యామెయను యామెభర్తయును కలిసి ఆదివారం ఉదయం నెంట్లుట స్టేషనుకు వెళ్లిరి. అక్కడయ్యామె డిసట్రాక్టివ్నించె

ను. సోమవారము ఉదయముతిరిగి యామెసుబ్బారావుయింటికి వెళ్లెను. వెంకటకృష్ణయ్యశవము వాకిటియరుచుమీద నుండెను. ప్రక్కనుచంద్రమతివచ్చుచుండెను. గతరాత్రివెంకటకృష్ణయ్య మరణించెనని తులకమ్మ చెప్పెను. ఈమెయింటికివచ్చి తనభర్తతోయీవార్త చెప్పెను అచ్చమయినచెల్లెలు అచ్చమయిన ఆదినారాయణరావు యామె తిరిగి సుబ్బారావుయింటికివెళ్లిరి. వీరిని చూచినతోడనే చంద్రమతి యింటిలోనికి వెళ్లెను. అచ్చమయినచెల్లెలు తనఅప్పగారి వగలవిషయమై చంద్రమతిని అడిగెను. వెంకటకృష్ణయ్య మరణవార్త తనరెండులకు తెలియజేయలేదని ఆదినారాయణ చంద్రమతిని అడిగెను. అతనియందు తనకు నమ్మకములేదనియు కావలెలోనున్న శేషయ్యకు తెల్లమును పంపినానని చంద్రమతి చెప్పెను. వారుతిరిగి యింటికివచ్చిరి. వచ్చేతోటలో సుబ్బారావు కన్పించెను. ఇతడు మద్రాసునుండితిరిగివచ్చుచుండెను. ఇతనివెంటనొకట్రంకు పెట్టెయును బట్టలూటయునుఉండెను సుబ్బారావు సదరుట్రంకును ఆదినారాయణరావు చేతికిచ్చెను ఆదినారాయణరావు దానిని తెరిచెను అందులో కొన్నియు తరచులకట్టలుండెను. ఈకట్టలకులకట్టలను తన భార్యచేతిచ్చి ఖాళీపెట్టెను సుబ్బారావునకు యిచ్చుచెప్పెను సుబ్బారావు మంగళవారమునాడు వచ్చి సదరు పెట్టెను తీసికొనెను.

ఈమె (సాక్షి) యొక్కపినతండ్రి వచ్చివెళ్లినతర్వాత ఆదినారాయణరావు యామెకు రు 30 ఇచ్చెను. ఈపైకము సి. జనరాజదాసాగారి వద్దనుండి తనకువచ్చినదని చెప్పెను దరిమిలాను ఇంకొకసారి మరికొంత పైకము చేతికిరాగా చన్నపట్టణమునకు వెళ్లికమ్మలజతను ట్రంకు పెట్టెను. కొనితెచ్చి యామెకిచ్చెను. ఆరోజుననే వీరిద్దరునెల్లూరుకు వెళ్లిరి. అచటకొంతకాలముండి పిమ్మటయ్యామెతండ్రియింటికి వెళ్లిరి. కాని వారిని తిరిగిచెన్నపట్టణమునెళ్లిపోవలసినదనియు తనయింటికి రావలసినయు యామెతండ్రి అనెను.

కన్నమ్మసాక్ష్యము ఇంకను ముగియలేదు. నాటికోర్టు ముగిసెను.

తపాలా ప్రకటన :- కలకత్తానుంచి రాగలపోగల టెలిగ్రాములకు సాధారణ కాలహరణమే యగును.

పి.లాంగు, మార్చి 4:- నేటిదినము ఆసాము శాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారు మాడుకోతలుపూచించిరి. రెవిన్యూడిమాండునందు 30 వేలు, సెటిల్మెంటు డిమాండునందు 266217 రూపాయలు ఎక్సైజు డిమాండునందు లక్షరూపాయలు తగ్గింపవలయునని స్వరాజ్యపక్షమువారు గావించిన ఉపపాదనములు ఆమోదించబడెను.

గుంటూరు పోర్టుకోట్ కేసు

క్రాంతి ప్రాసెక్యూటరు, అడ్వోకేటు జనరలు అగు టి. ఆర్. వెంకటరామశాస్త్రిగారు వాదన ప్రారంభించిరి. ఈ ఛార్జ్ యొక్క సారాంశ మేరకుగా యీపది ముద్రాయాయిను కుట్ర చేసి ఒక కటిరెండు ముద్రాయాల బంగారా యందు రాయపూడిలో దొంగనోట్లను సృష్టించిరి: ఇవి సృష్టించునపుడు ప్రభుత్వముగా చూచినవారి సాక్ష్యములేదు. రెవెన్యూగారు చెప్పిన ప్రకారము కుట్రతో కూడిన నేరములో దేశములలో వెయ్యింట ఒక్క నేరములో కేసును ప్రత్యక్ష ప్రమాణము లభించదు. ప్రస్తుతకుట్రలో మార్చి 20 తేదీన అప్రూవరు మొట్టమొదట ఒకటి చెందు ముద్రాయాలను కన్పించి దొంగనోట్లను సృష్టించుటకు పురికొల్పెను. అంతట మిగిలిన ముద్రాయాలు యీవిషయమై కొన్ని సంగతులు తృప్తికరముగా బోధపరచుకొన గోరిరి. తిరిగి వీరు కలిసికొన్నది, ఎప్పుడనగా అదేనెల 25, 26 తేదీలయందు. 25 తేదీన 7 వ ముద్రాయి అప్రూవరుతో కోసి మజ్రానుమంచి రాయపూడివెల్లి బంగారా పరీక్షించి, గుంటూరుకు ఇదేమంచి ప్రదేశమని నిర్ణయించిరి.

26 తేదీ వారు తిరిగి వెల్లిరి. 1, 2, 3, 4, 5 ముద్రాయాలకుడ అప్పుడు హాజరుగా ఉండిరి. 6, 7, ముద్రాయాలు కూడా అచటికివచ్చిరి. అందరు ఒప్పుకున్న విషయమై కార్యక్రమము 26 వ తేదీన నిర్ణయించబడినది. అప్రూవరు తిరిగి వెల్లిను. రెండవ ఆయిదవ ముద్రాయాలకుడా అతనితో వెల్లితి. మిగిలినవారు అనగా 9, 10, 11 ముద్రాయాలు అచటనేయుండిరి. గుంటూరులో ఏర్పాట్లు చేయబడెను. 14 ఏప్రిల్ తేదీన అచ్చయంత్రము ప్రాసెక్యూటరు తరపు 25 సాక్షి వద్ద కొనబడెను. సదరు ఆర్డరు ఉత్తరములో 10 వ ముద్రాయి పేరు ఉండెను. 17 వ తేదీన వారు అచటనుండి బయలుదేరి వెల్లిరి. బయలుదేరుటకు ముందు కాన్స్టేబులు అతనివల్ల ఒక టెలిగ్రాము యివ్వబడెను. ఇది 6 వ ముద్రాయికి చేరెను. ఇది వారిలో ఎవరికో అందజేయబడెను. చిట్టచివరకది మొదటి ముద్రాయి ఇంటి బల్ల దనుకులోనికి చేరెను. ఈ టెలిగ్రాము మేనెల 19 తేదీన సదరు యిల్లు సోదాచేయబడినప్పుడు దొరికినది. 18 తేదీ ఉదయం వారు తెరాచి చేరుకొని గుంటూరు వెల్లిరి. ఆ రోజంతా అచటనే ఉండిరి. 19 తేదీన అక్కడనే ఉండిరి అరాత్రి వారు రాయపూడికిబయలుదేరి తెల్లవారుసరికి తేరిరి.

18 తేదీ రాత్రి 7 వ ముద్రాయియును మరికొందరును గుంటూరుకు తిరిగి వెల్లిరి. కాని మిగిలినవారితో కలిసి రాయపూడిలోని బంగళాలోనికి వెళ్లలేదు. దరిమిలాను అచ్చయంత్రమును స్థాపించి పని ప్రారంభించిరి. మరికొన్ని దినములకు 7 వ ముద్రాయి అక్కడకు వచ్చెను. 11 వ ముద్రాయి కూడా అక్కడకు వచ్చి వారితో తేరినపిదప అచ్చపరి ప్రారంభింపబడెను. మే 2 వ తేదీన వీరందరును సదరు బంగారానుంచి బెజవాడకు వెల్లిరి. తిరిగి ఏప్రిల్ 16, 17 తేదీలలో ఇంకొకసారి బెజవాడకు వెల్లిరి. 14 తేదీ సాయంత్రం బంగారానుంచి మకాము ఎత్తవలెనని కోరిరి. 15 వ తేదీ వుదయం రాయపూడి తోటలోనుంచి వీరు మంగళగిరికి వెళ్లుచుండిరి. వీరందరు ఒకపడవలో వెల్లిరి. అప్రూవరు వీరిని కనిపెట్టి వీరినిదాటి వెల్లి వీరికన్న ముందుగా పడవల రేవుకుచేరి బెజవాడ పోలీసువారికిని మంగళగిరి సబ్ మేజిస్ట్రేటుగారికిని తెలిపాడు చేసెను. వెంటనే వారు వీటి ఆధ్వర్యమున ఆరెస్టుచేయబడిరి.

నేటి విచారణ

అడ్వోకేటు జనరలుగారు తమవాదనను మరల ప్రారంభించుచు ప్రాసెక్యూటరువారు దాకలుచేసిన డాక్యుమెంటుల కల్పితములనిగాని, 1925 సం॥ మే 15-వ తేదీయందు లేవనిగాని అందులకు కారణములేదనియు, గ్రాంటుగారి వాదన ప్రకారము కేసు అంతయు ముందుగ ఆలోచించి కల్పింపబడినదనియు అటులనుచో ఇట్టి డాక్యుమెంటులు కల్పింపబడియుండవనియు, డాక్యుమెంటులందు మొదట 1, 2 ముద్రాయి కేర్లు ఉపహరింపబడకుండుటకు కారణమువారిరువురును చాలపలుకుబడికలహరకుటచే వారిపై గట్టిపజువు దొరకునంతవరకు సబ్ మేజిస్ట్రేటు వారిని ఇంధుజేర్చదలంచలేదనియు రాయపూడి బంగారాకు పోవుటకు సబ్ మేజిస్ట్రేటు ఆలస్యముచేసిన కారణమేమన నాతలమాలకమగు ఆధారమేదైనను దొరకువరకు చేచియుండవనియు 5 వ ప్రాసెక్యూటర్ సాక్షి సబ్ మేజిస్ట్రేటును ముద్రాయంత్రములను గొనిపోవు విధుబంధము వెంబడించినదియు పల్కిరి, పడవలో

నున్న వారందరు ఏలూరెస్టుచేయబడలేదన ముద్రాయిలు తప్ప మిగిలినవారందరు ధాన్యపుబస్తాలను తీసుకొనిపోవుచున్న వర్తకులును బండితోలువాండ్లు ఐనందునను సమీప గ్రామములకు జేరినవారైనందునను అరెస్టుచేయలేదనిరి. వాదన జరుగుచున్నది.

తంజావూరు జిల్లా బోర్డు రైల్వే

రైల్వేలపై నాన్నియలుకమిర. నరు పార్సన్నగారి యభిప్రాయములు

డిప్టీ, మర్చి 5:—అసోసియేటెడ్ ప్రెస్ ప్రతినిధి రైల్వేలపై నాన్నియలుకమిరను సందర్భంప వారీక్రిందివిషయములను తెలిపిరి:—

తమరైల్వేను ప్రభుత్వమువారికివ్వవలయునని, తంజావూరు జిల్లా బోర్డును ప్రభుత్వమువారుకోరియుండిరి. ఈ శూచనను జిల్లా బోర్డువారు అంగీకరించెదరను అభిప్రాయముతో ప్రభుత్వమువారు కొన్ని పనులను సాగించిరి. అరంతాంగి, కారైకుడి మధ్య కొంతభూమినికూడ ప్రభుత్వమువారు కొనియున్నారు. మాయవరం, అరంతాంగి, కారైకుడి, మన్యగురవగరములమీదుగ రైలుమార్గములను నిర్మించి చెన్నపురినుండి ధనుష్కోటికి సరాసరి పోవునట్లు సర్వీసు ఏర్పరచ ప్రభుత్వమువారు దృఢీకరించిరి. కాని తంజావూరు జిల్లా బోర్డువారు మామూలన సంగీకరించనందున ఈ ప్రయత్నములనున్నటిని నిలుపుదలచేయవలసిన చిన్నది. ఈ కారణమువల్లనే అరంతాంగి కారైకుడి, మన్యగురవగరములకు కలుపుకొనిన మార్గము నిర్మించు ప్రయత్నములను ప్రభుత్వమువారు విరమించుకొనిరి. తమ రైలుమార్గమును తంజావూరు జిల్లా బోర్డువారు ప్రభుత్వమువారికి స్వాధీనపరచిన అన్ని విధముల లాభకరముగనుండును. కాని ప్రజాభిప్రాయము ఇందులకు విముఖముగనుండుటచే ఈ ప్రయత్నములను వదలుకొనవలసియున్నది.” (ఆ. ప్రె. స్పెషలు.)

బొంబాయి శాసన సభ

అస్పృశ్యులు-ప్రభుత్వ ప్రతిష్ఠాపనలు

బొంబాయి, మార్చి 5:—నేటిదినము బొంబాయి శాసనసభలో ఒకసభ్యుని ప్రక్షేప ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు ప్రభుత్వము వారిచే నిర్వహింపబడుచున్న అన్ని ప్రతిష్ఠాపనల నుపయోగించుటకు అస్పృశ్యులకు సంతృప్తి పొందెత్తముండవలయునని శాసనసభ వారు గావించిన తీర్మానమును ప్రభుత్వమువారు అంగీకరించి తమ ఉద్యోగులందరికి ఆవిగమున ఉత్తరువులొసగిరిని స్థానికస్వపరిపాలనాశాఖమంత్రి ప్రత్యుత్తరమిచ్చెను. జాడిషియలు ఎక్జిక్యూటివు డిపార్టుమెంటులవిభజనమువిషయమై ప్రభుత్వవారియను ఆలోచించుచున్నారని మరియొక ప్రక్షేప గొల్లలా మొంబరు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి.

ప్రశ్నోత్తరములు ముగిసినపిమ్మట బడ్జెటు డిమాండులపై చర్చ ప్రారంభమయ్యెను. ఇరిగేషను డిమాండునందు పవాల జానిగారు ఒక కోత నుపపాదించుచు సుహృద్భావంతో ప్రాజెక్టువిషయమై చర్చ ప్రారంభించిరి. ఈ ప్రాజెక్టునకు అనవసరముగ అధికమగుఖర్చు లగుచున్నదనియు ఖర్చులను తగ్గింపవలయుననియు సభ్యులు చెప్పిరి. ఈవిషయమై చర్చ ముగియక పూర్వమే సభ ఆపువలచేయబడెను.

కమలాక్షి

(విచిత్ర కథ)

గ్రంథకర్త:—నెల్లూరు వెంకటగిరి మహారాజా కాలేజి ప్రధానాచార్యులు మ-రా-శ్రీ. రాయసం వెంకటశివుడుగారు యం. ఏ., యల్. టి.

సాంఘికనవల—ముప్పదేడ్లకు పూర్వపు ఆంధ్రదేశశిల్పి, ఆకాలపు చదువుసంధ్యలు, పిల్లల యాటపాటలు, వ్రతాచారవ్యవహారములు, గుణశీలములు సందర్భానుసారముగ పాత్రలయందు ప్రత్యక్ష మగుచుండును.

120 పేజీలు. ఘెదరైటుకాగితము, మంచి అచ్చు. 0-8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, మదరాసు.

మహాత్మునకును టాలస్టాయిగారికిని

జరిగిన లేఖలు

వటకృష్ణ ఘోషుగారిచే భాషాంతరీకరింపబడెను (మహాత్ముడు టాలస్టాయిగారికి వ్రాసిన మొదటి లేఖ కనబడలేదు. దానికి ప్రత్యుత్తరముగా టాలస్టాయిగారు వ్రాసిన లేఖ యందు మొదట ప్రకటింపబడెను.

1 ఎం. కే. గాంధీగారికి, (ట్రాన్సువాల్:—మీరు వ్రాసిన పుత్తరమిచ్చడే చేరినది. దానిని చదువగా నాకు చాల సంతోషము కలిగెను. ట్రాన్సువాల్ లోనున్న మన ప్రియసోదరులను భగవంతుడు రక్షించుగాక. నేనలా చేరి పనిచేయవలెనని ప్రభుత్వము వారు నిర్బంధింపగా, ప్రభుత్వవిధానము మతస్పర్శములకు విరుద్ధముగా నుండుటవలన ఈ ప్రాంతమున పలువురు ప్రభుత్వము వారి పుత్తరువులను నిరాకరించుచున్నాను. మొట్టమొదట సాధుత్వమునకును, అహంభావముతో వివస్రతకును, దౌర్జన్యముతో క్రేమకును జరుగుచున్న సంఘర్షణమిందువలన నిపుడు బాగుగా వెల్లడియగుచున్నది. ఇప్పుడు చాలమంది నేనలా చేరుటకు నిరాకరించుచున్నాను.

‘ఒక భారతీయునకు’ అను శీర్షికతో నేను వ్రాసిన లేఖకు భాషాంతరీకరణము నాకు చాల సంతృప్తిని కలిగించినది. కృష్ణుని కూర్చిన పుస్తకమును గూర్చిన శీర్షిక మాస్కో నుండి మీకు తెలుపబడవచ్చును. పునర్వన్యమగూర్చి నామట్టుకు నేనేమియును వదలను. ఆత్మ నశింపదు, సత్యమును ప్రేమయును దైవ సంపత్తులు అను విషయములందు ప్రజలకు కలుగునట్టి గాఢవిశ్వాసము పునర్వన్యమగూర్చి యెన్నడును కలుగజాలవలెదో నేను తలంచెదను. మీ రావాక్యమును వదలివేయగోరినచో నాకెట్టి ఆక్షేపాయునులేదు. మీరు ప్రకటింపబడవలసిన నేను లాభమును బడయగలుగ నున్నందులకు చాల సంతోషించెదను. వాగ్రంధములను భారతదేశమునందలి దేశభాషలలో ప్రకటింపబడు నాకు సమృత్తమేయగును.

మతగ్రంథములను గూర్చి ప్రతిఫలముగా ధనమొసంగు విషయమును తలపెట్టనేకూడదు. సోదరభావముతో మిమ్ముభి నందించెదను. మీతో మైత్రికలిగినందులకు చాల సంతోషించుచున్నాను.

లియో టాలస్టాయి

(2)

జోహన్నబర్గ్ 4-4-1910

కాంటు లియో టాలస్టాయిగారికి రహస్య. యాస్మయా పాల్యానా, అయ్య! నేను కొద్దికాలము లండను నగరమున నుండినపు డచట నుండియే మీకు వ్రాసితిని. నేను భక్తితో మీ బోధనల ననుసరించుచున్నాను గాన నేను వ్రాసిన యొక చిన్న గ్రంథమును గూడ నీ లేఖతో పంపుచున్నాను. నేను మొదట గుజరాతీ భాషలో వ్రాసితిని. దానినిపుడంగ్ల భాషలోనికి అనువదించితిని. గుజరాతీ భాషలో వ్రాసిన గ్రంథమును యిండియాదొరతనము వారు వశపరచుకొనిరి. కావున నే నీ ఆంగ్లమువాదమును తొందరగా ప్రకటించితిని. మీకు శ్రమనుకలిగించుట నాకిష్టము లేదు గాని మీ కాకోగ్యముగా నున్న యెదలను తీరుబడియున్న పక్షమునను దీనిని తాము విమర్శించినచో నేను చాల కృతజ్ఞుడ నయ్యెదను. దీనిని భారతదేశమునందలి భాషలలో గూడ ననువదించెదను.

ఇట్లు మీభక్తుడ,

మో. క. గాంధీ.

యాస్మయా పాల్యానా 8-5-1910.

గాంధీమహాత్మునకు క్రియమిత్రము!

మీరు వ్రాసిన మీపుత్తరమును “భారతస్వరాజ్యము” అనుగ్రంథమును యిప్పుడే చేరినది.

ఆగ్రంథమును నేను చాలాశ్రద్ధతో చదివితిని. అందుమీరు వివరించిన సాత్వికనిరోధము భారతదేశమునకు మాత్రమేగాక ప్రపంచమునకంతటికినిగూడ చాల ముఖ్యమైనదిగా నున్నది.

మీరు వ్రాసిన మొదటి లేఖనాకు కనబడలేదు. దానికొరకు వెదకగా డోకుగారు వ్రాసిన మీచరిత్రము కనబడినది. దానిని చదువగా నాకు చాల ఆనందకలిగినది. మీ విషయమును బాగుగా నిపును నేను గ్రహింపగలిగితిని.

ప్రస్తుతమునాకు ఆరోగ్యము సరిగాలేదు గాన నేను తెలుపగోరు విషయముల నన్నిటిని నేడే వ్రాయబాలను. మీ గ్రంథమును వికృషిని నేను చాల మెప్పుకొనుచున్నాను. నాకు ఆరోగ్యము కలుగగానే మీకు వ్రాసెదను.

మీన్నే హితుడును సోదరుడును

లియో టాలస్టాయి

(మాడరస్కావ్)

మంత్రివర్గము నోడింపవలదా?

“ఓడింపవరె”నని శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు తెల్పుట

శ్రీ ఓ కందసామిశెట్టి, కొంపిరెగొల్ల డి. న్యాయములు

మంత్రివర్గముపై పౌరసభ

“చెన్నపురి మంత్రివర్గముపట్ల కాననసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమువారికి విధానము నవలంబించవలయునను యంతము నుగూర్చి చర్చించుటకై శనివారము సాయంత్రము తిరునాళ్ళ క్రింద బహిరంగసభ జరుపబడెను. శ్రీయుతులు బులుసు సాంబమూర్తిగారు కానసభని నాకేళ్ళు రావు పంతులుగారు, డి. కొలంబై, మద్దూరి అన్నపూర్ణయ్యగారులు సభకునుండెరి.

అధ్యక్షులు

ఓ. కందసామి శెట్టిగారు మాట్లాడుచు ప్రస్తుత పరిస్థితి మంత్రివర్గము ఓడింపవలెనని తేక పోవలెనని యను విషయము ను నిర్ధారణ గావించుటకై నాడెను. సమస్త మంత్రులను పట్టికొని కాంగ్రెసుపక్షమువారు మంత్రివర్గమును తాముంగీకరింపరాదనియు, ఇతరపక్షములవారు మంత్రివర్గము నేర్పరచుటకు రోడ్డురాదనియు గొప్పతి కాంగ్రెసుపక్షమునకు తీర్మానమును గావించినది. చెన్నపురియందు మంత్రివర్గము స్థాపన గాక కాంగ్రెసు మే ఈ తీర్మానము గావించబడియుండెనని పక్షమున ఆశీర్వాదము ననుసరించి మంత్రివర్గము యేర్పాటుగావించి ప్రతిభావించి డివారము. మంత్రివర్గమునకు తోడ్పడెదమని మనమెన్నడును చెప్పియుండలేదు. అనకాశము లభించినపుడు మంత్రివర్గమును ఓడించుటకే మనము సంసిద్ధులమై యుంటుము. నేటికిని అట్టి నితియందున్నాము. మంత్రివర్గము నోడింపు సాధనము మన హస్తములందు గలదు. కాని రాష్ట్రమునందు ప్రజాశ్రేయమునకు బాధ్యులమును మనము అనుభవవ్యవస్థతో మన నలచుచు, ముందు వెనుకల నాలోచింపవలెను. కాననసభయందలి ఇతరపక్షములు ఒక్కొక్కదానికంటెను మనవద్దకు సంభాషించునైనను ఇతరపక్షములన్నియు కలసినచో మన ముప్పుసంభావ్యతలే అయ్యెను. కావున సందేహమును నీతరువాతండు క్రమమైన దారి త్రొక్కవలెను.

జస్తిసుపక్షము

రెండు పక్షములలో నొకటి కేవలము సాంఘికాభివృద్ధి పురితమును జస్తిసుపక్షము. అధికారవర్గమునకు పరమమైతి గల పక్షము. ఏకాగ్రమునకు చెందెను ఉద్యోగములను స్వీకరించుటయే వారిమతము. ఆపక్షము ఓడిపోయినది. ఇక ఉద్యమపక్షముల ఆక ఆణుమాత్రములేదు. సంపూర్ణముగ తమ మతమును మార్చుకొని చేసినపాపమునకు ఆపరాధము జెప్పుకొనిననీ గాని ఇక తరచోదాయములేదు.

స్వతంత్రపక్షము

ఇక స్వతంత్రపక్షమేమిదో మంత్రివర్గమువర్సను ప్రశ్నిక సాంఘికాభివృద్ధియందు ఘడించుచు ముట్టావించుటకు రెండు అభినందనయులు. బహిరంగముగ గాకపోయినను రహస్యముగనైన పీరు జాతీయవృద్ధిగలవారు. కాంగ్రెసు పక్షము పట్లనే వీరికి సానుభూతిగలదు. అసానుభూతి రెంతవరకు ఆరంభయిందో జూపెట్టెదరో తెలియదు.

ఈ రెండుపక్షములందును మన మేపక్షమును అంగీకరింపవలెను. ప్రజాప్రతినిధులకు ప్రభుత్వము లొంగియుండవలెనను ఉద్దేశముతోడనే సంస్కరణములు మాంబెగుగారిచే ప్రభుమును మన చేతమందు నెలకొల్పబడవని, ద్వంద్వ ప్రభుత్వమును ప్రజలకు వశముగా జేయుటకుబహుళ జప్తిసుపక్షము ఉద్యోగవాంఛాపడితయై ప్రశ్నికసాంఘికాభివృద్ధియను వేషము వైచిత్రిని అధికారవర్గమునకు దానులై తమ ఆత్మగౌరవము నమ్ముకొనిరి. నూతన మంత్రివర్గము సాంఘికాభివృద్ధియను నిరసింపచు ప్రభుత్వమును లొంగదీయ నుద్దేశముతో మంత్రివర్గపుల నంగీకరింపెను. పీరు ముప్పురును (మంత్రిలు) రాజకీయమునకుతగ్గ లేనివారు. కాని ప్రాంతమంత్రిలకంటె నిష్కలంక చారిత్రులును సత్వ్యభాషము గలవారు. (వినుమవినుడు) స్వాధీనపరులుగారు. సంకుచితవృద్ధితో అల్పకార్యములను పాల్పడు వారుగారు. కాని పీరు అధికారవర్గమును లొంగదీయగల శక్తిగలవారాయని విచారించవలెను. అధికారవర్గము బలబల

యులేమని గ్రహించవలెను. మంత్రిలు ముప్పురును అమాయకులనియే జెప్పవలెను. (నవ్వు). నైతకముగను, విజ్ఞాన రాజకీయములందు నాకు అమాయకులని పలికితిని (నవ్వు). వీరిని మంత్రిలుగ నిర్వహించవలెనని ఓడింపవలెనాయను విషయము ముందుచెప్పక లాలోచించి నిర్ణయించవలెను. మంత్రివర్గము ప్రజాశ్రేయముల ప్రకారము, కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ననుసరించి నడుచుకొనునా? ప్రభుత్వము నకు లొంగిపోవునాయను విషయమును నిదానముగ గమనించవలెను. నాకు మంత్రివర్గపులతో నుండవలసిన కాంగ్రెసు సిద్ధాంతముల నంగీకరించి కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును ఆములులో జెట్టుటకు ప్రయత్నించవలెను. లేనిచో ఎంతవ్వనలో వారిని వెడలచరిమి అంత పండి. మరొకంకాల మొసంగిమాడవలెనని తెలచుచు అట్లు గావించవచ్చును. ఈ మంత్రివర్గమును వెడలగొట్టిన గోడమీది నిల్లిచాటుమున పానగల్లుపక్షము వేచియున్నది. ప్రస్తుత మంత్రివర్గమును ఓడించిన జస్తిసుపక్షము ప్రభుత్వమును చేతుకొని మంత్రివర్గపులను స్వీకరింప కానుకొనియున్నది. ఇప్పటికే నాకేతునరయ్యగారిని, నా సోదరుడు (జి. బి. తణికానలం శెట్టిగారు) గాని, రామస్వామి ముదలియగారుని సభయందు లేరు. బహుశ పానగల్లురాజుగారు మరొక జమిందారుకు తోడుగైకొని మంత్రివర్గము నేర్పరచు రేమో” (ఒకడు:—మీర్జాపురం) నవ్వు.

శ్రీ బులుసు సాంబమూర్తిగారు

ఆంగ్లము దుపన్యసింపచు ఈ విషయమందు చిక్కులుండెను మార్గము విస్పష్టముగ కానవచ్చునని. ఆంగ్లరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమును 1927 జనవరి 28 వ తేదీయందే మార్గము స్పష్టమై యుండెను. ఆంగ్లరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘసభ వారు ఆ దినమున గుంటూరునందు. సమావేశమై నూతన మంత్రివర్గమును ఓడింపవలెనని ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించిరి. కాంగ్రెసు ముఖ్యరాజుగారి మంత్రివర్గముగానిండు. పానగల్లురాజుగారి మంత్రివర్గముగానిండు. ఏదియైనను ఓడింపబడవలెను, అగ్రాజకీయ సిద్ధాంతము. వ్యవస్థలతో నాకు పనిలేదు (వినుమ వినుడు) స్వతంత్రపక్షపులతో నే నేమిప్రభుత్వము జోక్యముగలగజోకొనజాలక. ప్రధాన రాజకీయ సిద్ధాంతముల ననుసరించి ఏరాష్ట్ర పంతులుగాని ఏమంత్రివర్గమునైనను ప్రతిభావించవలెను. ద్వంద్వ ప్రభుత్వ విధానమును తున్నట్టింపవలెననియే నేజెప్పునది. మన కట్టి సానర్థ్యమున్నదా లేదా యనువిషయము వేరువిషయము. కాంగ్రెసు ఆనతిని తలదాల్చి మనవిధిని మనము నిర్వర్తించవలయును. నేను మనకు జయము లభ్యము గాకపోయినను గమ్యస్థానమును జేరీతిరచము. మన మీ నేతమునుండి అధికారవర్గమును విడదీ పరిపాలనకు వెడలరుదుగలదును నిశ్చయము. మంత్రివర్గము నోడింపవలసినదిగ గొప్పతి కాంగ్రెసు తీర్మానము నామోదించినది. కాని దురదృష్టవశమున ఏరాష్ట్రముందును కాంగ్రెసుపక్షము మంత్రివర్గమును ఓడింపలేకున్నది. ఐనను ప్రయత్నము చేయవలసినది. ఆంధ్ర రాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు అన్ని సందర్భముల నాలోచించి ఈ తీర్మానమును గావించిరి. కాననసభయందలి కాంగ్రెసుపక్షమువారి విషయమును బాధ్యతతో విచారించుచు కాంగ్రెసు అధ్యక్షునితో గూడ సంప్రదించుచున్నాను. ఆంగ్లరాష్ట్ర సంఘముక నిర్ణయమునకు వచ్చినను తమిళనాడు కాంగ్రెసుసంఘ మెట్టి తీర్మానమును గావించనందుల కాశ్చర్యమునుచున్నది. తమిళనాడు ఆంగ్ల, కేరళ కాంగ్రెసు సంఘములన్నియు నొకచో సమావేశమై ఈవిషయమును చర్చించవలెనని గూడ నే నూచించియుంటిని. జస్తిసుపక్షము గోడమీదిపిల్లివలె దాడుకొనియున్నదనియు, పానగల్లురాజుగారు తిరిగి అధికారమును వహించుటకై పొంచియున్నారనియు శ్రీ కొలంబైవంటి ప్రముఖులు తెలపవచ్చును గాని నాకట్టి భీతిలేదు. పానగల్లురాజుగారు రెన్నటికైనను తిరిగి అధికారము వహింతురని నేను నమ్మును. (వినుడు, వినుడు) ఈ మంత్రివర్గమును ఓడించిన ప్రభుత్వమువారు విధిలేక నడల ఎన్నికలు జరిగినను పానగల్లురాజుగారు మంత్రి

పదవిని సంపాదించునట్లుకల్ల ఈసంగతి తెలిగియే పానగ రాజుగారు కాంగ్రెసువా రందరితో తాము ఉద్యోగమును స్వీకరింపమని ఒడంబడిక ప్రాసియిచ్చెదమని జెప్పవచ్చునా? (నవ్వు) జస్తిసుపక్షము సాంఘికాభివృద్ధియను భారత ప్రభుత్వముగాని, రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు గాని ఏమైనను నేడండులకు ప్రతిపాదములై యున్నవి కావున ఈపక్షమెన్నటికిని అధికారమును వహింపజాలదు వారు తాముజేసిన అపరాధములను చింతింపటకు సంసిద్ధులుగలేరు మంత్రివర్గపుల నంగీకరించుచు రెన్నడైన నుండే వారిని ఓడించిరి న (వినుడు, వినుడు) కాంగ్రెసు ముఖ్యరాజుగారు చాల ఉత్తములు గానమ్మును. మరెవరుపురు మంత్రి లంతకంటెను ఉత్తములేములు గానమ్మును. వారి రాజకీయ నుభవమును, వారి కక్షిని నే నెరుంగను ; వానితో నాకు పనిలేదు. ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానమును నిర్మామము జేయవలసినదిగ కాంగ్రెసు ఆదేశ మొసంగినది కావున వారిని నే నోడించుటకు కంకణము గట్టుకొనినాడను. కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును రాష్ట్రకేంద్ర కాననసభలందు ఆదరణలో జెట్టుకొని పక్షమున కాంగ్రెసు మరొకన్ని శిద్ధాంతములను తీర్మానింపవలసినవచ్చును. ఇంతవరకును చెన్నపురి కాననసభయందలి కాంగ్రెసుపక్ష మేతీరున నిర్ణయించియుండలేదు. సమయ మాసన్నముగాలేదు. వారముదినములలో మంత్రిల నేతనములు వోటుకు జెట్టుబడునపుడు కాంగ్రెసువారు తా మందులకంగీరింపమని జెప్పగలరు. మంత్రిలు నేతనములను నిరాకరింతురనియే నమ్మెదను. (వినుడు వినుడు) ఇందెన్ని చిక్కులైనను ఉండవచ్చును. నిజముగ చిక్కులెన్నియో గలవు. కాననసభయందలి కాంగ్రెసు ప్రతినిధు లీవిషయమై చాలభక్తి శ్రద్ధలతో ఆలోచించుచున్నారు. కాని ఉర్రుపండులలేదు. వారు అధికారవర్గము నెట్లు డిశానవలెనో ఎరుంగుదురు. ఉచితోతి మెలంగగలరు. కాంగ్రెసుయొక్కయు, దేశముయొక్కయు ఆనతిని తలదాల్చెదరని ఆశించుచు. వారు దేశభక్తులు. నిజమును, బలమును కాంగ్రెసు జాతీయవాదులు తమవిధిని నిర్వర్తించగలరు అభిలషారక కాంగ్రెసు సంఘ మొకింతయందుగ సమావేశమై వీరిక ర్తవ్యము నుపసాధించి యుండవలసినది ఉత్తరదేశమున హిందువులను తగాదాలవలన త్వరలో సమావేశముగట కనకాశము లేకపోయెను వేచియుండిమాము” అనిపార్టీ (మార్క్సిస్టులు)

డి. కొత్తరెడ్డిగారు

మాట్లాడుచు ఈవిషయము చాల సందిగ్ధముగ నున్నదని రి ఆంగ్లరాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారు ప్రస్తుత మంత్రివర్గమును ఓడింపవలసినదిగ తీర్మానించిరి తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘమువారు గొప్పతి కాంగ్రెసుసభ జరుగకముందు సమావేశమై ఇంతవరకును ఏమి నిర్ణయించియుండలేదు ఇట్టి సందిగ్ధావస్థయందున్నాము పానగల్లుగారి స్థానములో నియమింపబడిన మంత్రిలు ముప్పురును చాల ఉత్తములే కాని బలహీనులు (నవ్వు) ప్రపంచమందుగల సదుద్దేశములన్నియు వారియందుగలవు కాని నరకమును సదుద్దేశములతో నిండియున్నది ఉద్దేశము లుండిన నేమి? కార్యక్రమమునునదింపవరకు లేదు రెండవమంత్రి గారియేల రాజుపాండ్రవరమును మాట్లాడుచుకను కార్యక్రమమును వివరించిరి గాని అది తమ మిత్రులైన పురుగు అంగీకరింతురో లేదో ఎరుంగదు ప్రధానమంత్రిగారు తమ విరోధియను కార్యదర్శి తమూరు జేసిన కాగితములపై సంతకము ముద్రము జేదురు (నవ్వు) కార్పొరేషనువారు గావించిన గోవిందపిల్లెగారి సమామకమును అనుభవములేని వారును చిన్నవారగుట నిరాకరించుతిమనిరి ప్రధానమంత్రి గారెంత వయసు గలవారు? ఆరోగ్యకాభిమంత్రిగారుకనులు మూగుకొని ఆకాగితముపై సంతకము జేయుదురు కాంగ్రెసు వారు మంత్రివర్గపుల నంగీకరించిన ఇట్లు కార్యదర్శుల ఇష్టము ప్రకారము నడచుకొనరు ఈమంత్రివర్గము సంస్కరించుకొననిండు! లేనిచో అంతరింపనిండు! స్వపరిపాలనా శాఖయందయు అక్రమములతో నిండి యున్నది ఇంతవరకే పనిగాని జరిగి యుండలేదు అధికారమును వహించి రి మాసములైనది నామిశేషము లింతవరకు అంత మొందింపబడలేదు బూడవ మంత్రిగారు తాము రాజకీయములెరుంగమని జెప్పుచు సంతసింతురు అట్లులేన రాజకీయవేత్తగ నుండవలెననియు, మంత్రిగావలెననియు ముఖ్యకాంక్షంపవలెను? (నవ్వు) అబ్బారీ విషయములో నాడి అభిప్రాయములు ఒక ప్రసంగమునందు వేరొక ప్రసంగమునందు భేదించియున్నది. “త్రాగుడు చెడుగని తాము నమ్మినచో మాన్పెదరట ! నిషేధము స్యాభివృద్ధిముగ ప్రజలవలన గలుగవలసినదేగాని ప్రభుత్వమువారి నిర్బంధములన గాదట. అమెరికాదేశము నిషేధములన

తిరుత్తణి తాలూకాలోని

క్షౌమ పరిస్థితులు

రైతుల దురవస్థ

ఈ తాలూకా సుమారు 200 గ్రామములు కొక్క-ధాన్య పుత్తిర్యలలోనున్న, పైరువారి తీర్థలలోనున్న సంజయకరము 1 కి రూ. 45 యలు మొదలు రూ. 65 యలు వరకు శిస్తు తట్టతో తిరుపతిజేతానం శ్రీమహాంతు ప్రయాగ దాసుజీ వారి పరిపాలనమునకు లోబడియున్నది.

నిరుడుకొలది వస్త్రములచే ఆగస్టు, సెప్టెంబరు మాసము లలో చెరువులకు నీళ్లు కొద్దిగ వచ్చుటచే, రైతులు వ్యవసాయ మారంభించి ధనధాన్యములు వ్యయపరచి, సంబావు పరిపైర్లు కొంతవరకు చేసిరి. మరల వస్త్రము బొత్తిగ కురవనందున నవంబరు డిసెంబరు మాసములలో చెరువులు, నీరు చెమ్మగూడలేక యెండి పోవుటచే పరిపైర్లున్నయు బొందుపోయినవి. గుంటలలోను బావులలోను నీళ్లు దొరకుట దుర్లభముగా నున్నది.

పశువులు కడుపునిండా మేతకేసి మడించుకొండ వలసిన యీ కాలములో వర్షాభావముచే గడ్డి, నీరును దొరకక, నానాట కృశించి క్షీణించుచున్నది. గోరుచుట్టుపై కొకటి పోటున్నట్లు; పశు వ్యాధులైన, సరకు, గాలమ్మ, దొమ్మ, బొబ్బలు మొదలగుగోములు మిక్కిలియుగా వ్యాపించి రైతులను భయ కంపితులను గావించుచున్నది.

మాలివారి జీవితము కడు దుర్భరముగా నున్నది. జన సామాన్యము యీ సంవత్సరమున మృత్యుదేవత వాహనము వలె భావించుచు కాలమెట్లు గడవగలమోయని దిగ్గలాందుచున్నారు.

కాన యిందునుగించి మా ప్రాప్రయిటరువారు జలాధార వరమృత్యులను విరివిగా సాగించినట్లయిన కొంతవరకైనను యామ నివారణోపాయమునకు చేయూతనోపగినవారగుదురుగాని వారు యిందుకు పూనుకొందుకో, లేదో తెలియదు.

క్షౌమనివారణోపాయమును గురించి, మద్రాసు శాసన సభలో ప్రజాప్రతినిధులు, తమతమ జిల్లాలగురించి గోలపెట్టుచుండగా, మా చిత్రాధిపతి ప్రతినిధులు మాకీభావము వహించుట జూడ వీరు ప్రజలకొంతవరకు తోడ్పడగలరే ఊహించవలసియున్నది. మా చిత్రాధిపతి ప్రజాప్రతినిధులైన శ్రీయంత రా. మనసామినాయుడు బి.సి. బి.యల్; యం. యల్. సి. వారున్న శ్రీమాకో. సి. ఆర్. పార్థసారథి అయ్యంగారు బి. ఎ. బి. యల్. యం. యల్. సి. వారున్న ప్రస్తుత పరిస్థితులలో నైనను యీ జిల్లాయొక్క క్షౌమపరిస్థితులను పరికించక యున్న రైతుల కష్టనివారణోపాయములకు తగినకృషి సలుపక యున్న యుండుటన్ని వీరు రైతుల పురోభివృద్ధికి సాయము జేతువని గత యెన్నికలకు ముందుచేసినవాదానములు సత్య దూరములని యెంచవలసియున్నది. ఇప్పుడైనను యీ జిల్లాలో యే నాయకులుగాని, ధనవంతులుగాని, ప్రాప్రయిటరువారుగాని ధనవంతులుగాని, యీ కష్ట పరిస్థితులలో గ్రామాదుల యందు సంచారమొనర్చి, నిరాధారులగు రైతుప్రజలకు సాయమొసరించి క్షౌమ నివారణోపాయములకు గడంగుదురని ప్రార్థిస్తున్నాను.

సోరె గోపాలునాయుడు

75 సం॥లు గైకొనెనట! విచిత్రమున పరిశోధనలు (నవంబరు) ఇతరజేతముల యనుభవమునుగాంచి మనము ముందే మేల్కొనరాదా? రైలు కనిపెట్టుటకు ఇంగ్లండునందెన్నియో సంవత్సరములు పట్టినచో భారతదేశముందు రైలువేయవలెననిన మరల రైలు కనిపెట్టుట మొదలుపెట్టవలెనా? కావున ఈ విషయమై ఉత్సాహపొందరాదు? "పానగల్లు కంపెనీ" కంపెనీ మేము ఉత్తములను ఎందుకు తెప్పకొనవలెను? (నవంబరు) అని పల్కిరి. ఉపన్యాసకులొకను మట్టాడుచు మంత్రులు ప్రత్యేక సెలూనులలో ధనవంతులకుగ చెప్పించుచు సంచారములు జేయుచున్నారనియు, వీనివలన ప్రయోజన మిడుమంతయు లేదనియు, ప్రజలంపిన ప్రతినిధులుగావున తమవిధిని నిర్వర్తించవలెననియు, కాంగ్రెసువాదులు మంత్రవత్తము నెదిరింతురనియు పల్కిరి.

మిక్కిల సభ ముగింపబడెను.

మహాత్ముని సంచారము

మహాత్ముని సూచనలు

నాసంచారము ఖులాసా పి.కారు కాదు

28 వ లేదీ సంచికలో 9 వ పేజీలో వెలువడిన వ్యాసము లేకవాయి

నా సంచారము ఖులాసా పి.కారు కాదుని శ్రీయంత గంగాధరరావు జేతపాండ్యగారు తెలిపినవంబయు సత్యమే. దరిద్రనారాయణుల సహాయార్థము చేయంగు చేయినిధికి ధనము చేర్చుటకు నేనుపుడు జేతసంచారమును ప్రారంభించి తిని గాని ఓనోడముగా పి.కారు చేయటకు బయలుదేరలేదు. కావున నాసంచారమునందు జరుగుకార్యము లన్నియు నా సంతకమునకు సహాయములుగానే యుండవలెను. ఆయా రాష్ట్రములకు నేను వెళ్లినపుడు రాష్ట్ర వాసులలో పెక్కు మంది అనవసరముగా నానెంటు చెప్పుచుందురు. అనవసరమగు ధనవ్యయమునని యొచ్చింపమింక చాల మోటారుబండ్ల నడ్లకు కదుర్చుచుందురు. కావలసిన వ్యయము లనుగూర్చి ముందుగానే శ్రద్ధగా యోచింపవలెను. మనముల చేయనిచో, వ్యయములను తగ్గించజాలము. బీదవాడికి సహాయము చేయుటకు చాలాధనమును సమహర్చుకాలము. దుర్వ్యయ మొనరించుచున్నారను నిండును మనమిపుడు దొర్లనముపై మోపుచుండియు మనముగూడకొద్దిగానైనదుర్వ్యయమొనరించుచునే యున్నయెడల అట్టివిందకు మనమును పాత్రలము కావలసియే యుండును. సాధారణముగా సభలలో వాసిండ్లను రైట్లను వీలైనంతవరకు తగ్గించవలెనవలెను. భోజన విషయమున గూడ అనవసరమున వ్యయము చాల నాకు కనబడుచున్నది నాతోగూడ మమ్మవారువిందుభోజనములన చేయింపవాదకారు. శుభ్రకానబసను శుభ్రమైన భోజనమును యెవ్వరైన చాలను. బారుచాగా రెవరుకు చెల్లినను ఆహారపదార్థములను వెంటనిడు కొనియే పోవుచుందురు. నాతోవచ్చు వారిందరుగూడ నలులనే చేయవలసిన తరుచుగా నాకుగూడ తోచుచుండును. భోజనవిషయమున మనము చాల ధనమును కాలమునుగూడ దుర్వినియోగ మొనరించుచున్నాము. కలకత్తానుండియు బొంబాయి నుండియున పండ్లను రైల్వే పార్శ్వలుగా కొంచెరు పంపుచుందురు. ఇందులో చాలభాగ మనవనవ్యయమే. నాకు కొన్ని పండ్లు ముక్కుముగా కావలసియున్నమాట నిజమే. అవి ఆ ప్రాంతమున దొర్లనచో యింక సుములనండి తెప్పించవలసిన అవసరమున్నమాటయు నిజమే కాని యిప్పుడు పండ్ల కష్టమన్న వ్యయములో 100 కి 75 కంటె లవసరమనియే నాఅభిప్రాయము. "మిమోడ ప్రేమగులవారు తమ భక్తికి తెల్లదెండుల కంటుల పండ్లను పంపిన దామమా? వారింకొకరికిగా ధనమును వ్యయపరుపరు. ఈకితిగా వ్యయపరుచుట నాకిది సమ్యక్తముగాని ఆ ధనమునంపేనుమికిచ్చివేయుట వారికి సమ్యక్తము కాదు కావున వారు కొంత ధనమును మిమోడకుటల వ్యయపరచి సంకరింపనిండు" అని కొంచెరుదురు. ఈ వాదము నన్ను చాల ప్రశంసించుటయే యగునుగాని నాకది యొకమాత్రమును తృప్తికరముగా లేదు.

క్రేమను నేవగా మార్చవలెను

నాయందు క్రేమగులవారు నాకు ప్రీయతమమున విషయములైకి తమ క్రేమము మార్చజాలనిచో వారి ప్రేమ నిష్ఫలమే. నేనే హితులను సంతోష పెట్టుటయే పరమాప్రయోజనముని యెఱ్ఱును భావించుకొనెదు. నేనే హితులగా విడుదలయి పని నొక రామోదించుటయే. నేనే హితులకు విందుల నొనరించి వారికి ఆత్మ సముల కెంచెయుట యొకపుడు హాసకరమునాడ కాగలదు. నాకు విందులను చేయుటకు మాత్రమే ఆధికమగు ధనమును వ్యయపరుచగోరెను నాకు ప్రీయతమ మను నావ్యయమునకు ధనమొసంగ తల్లి నట్టి మిత్రులైనవై ననున్నచో వారొసంగు భాగములను తిరిగింపించుటయే నాకు ముఖ్యకర్తవ్యమును. నీకర్మముగా నేనే హితులైనవారు భాగములను తెలపెట్టుటకు ముందు అవసరములను నాకు ముఖ్యముగా సమహర్చుకాలము. నాకు ఆహారముకంటెనుగూడ ఖర్చుపరచవలెను నుఖ్యతమము. ఈ విషయమును సన్యాసపథులుగల గణనింపవలెను.

పూలదండలను వేలమునీయుట

మేము అహమదునగరు చేరినవిమ్మట నుట మిక్కిలి గొప్ప సభ జరిగినది. చాల సన్యాసవ్రతములు సమర్పించబడెను. ముగ్ధునిసిపాబీనా రంపమైన వెండి డబ్బీలో (నిల్వగు నిలింపరు) నుండి సన్యాసవ్రతము నిచ్చిరి. సన్యాసవ్రతముల నొసంగినవారందరును చాల అంతుమైన పూలదండల నొసంగిరి. ధనమును సమర్పించుచు అహమదునగరనందు క అ పు ప్రజలముగా నున్నందున కొద్ది మొత్తమును మాత్రమే సమహర్చు కగలిగిను. అని ఫిరోదియాగారు నుడివిరి. "ఇటు కాలకము కలదను

చున్నారగాని మీరు యీ సభలకు చాల ధనమును వ్యయపరచి తిరి. ఇటు నాకు దివ్యధనములు కనబడుచున్నవిగాన యీ భవనములకును కాటకమునకును సంబంధమేమియును నాకు కనబడుటలేదు. అహమదు నగరులో నున్న కాటకస్థితి భారతదేశమునం దంతెజునుగూడ గలదు. భారతదేశము కాటక నిలయము కాదా? కాటకముండినను కొద్దిమంది కోటివ్యయలగుచునే యున్నారు. కావున ఖర్చు నిధికి ధనికులు హెచ్చు మొత్తములనే యిచ్చవలెను. కాటక మున్నపు డిట్టి విలువగల వెండి డబ్బీలను నేను తీసుకొనుట న్యాయముకాదు. మనుష్యులందున్నయితే పూలదండలగూడ ప్రాణము కలదుగాన అనవసరముగా నొక్క-పువ్వునైన కోయుట నాకెప్పుడులేదు. కాటకము లలన భాగపడుచున్న వీనులు మనసార నెమ్మకొనిన ప్రతినిధి మిగతా అనిగూడ పి.కారుగూడ తెలుపుటచే నా అసమ్యక్తి మరింత ఆధికమైనది. ఇట్టి విభవములకొర కనవసరముగా నొక రూపాయిని వ్యయపరచినచో తిండిలేక కష్టపడుచున్న పదహారుమంది స్త్రీలు నోటి ముందరి ఆహారమును చెడగొట్టుటయే యగును. కావున మీ రి వెండి డబ్బీలను పూలదండలను వేలమునీయువలెను. వాటి నికరఫలముబట్టిగాక వీలైన సహాయవశక్యతనుబట్టియే ప్రజలు వానిని వేలములో కొనవలెను." అని నేను నుడివితిని. ముగ్ధునిసిపలు చెయిర్చును భావ బహుదరుదోరబునేటు గారు వానిని వేలమునీసిరి. ఆ పట్టామున నెరదాతయగునేటు మగ్గిరాండగారు వెండి డబ్బీని 1001 రూపాయలకు కొనెను. పూలదండలను వెండ్లను 502 రూపాయలకు వేలములోనమ్మిరి. మొదట ఫిరోదియాగారియ్యగారిని మొత్తము 1700 మాత్రమే యొందెనను నేనువన్యసింపినవిమ్మట చాలమంది ధనమొసంగుచే నది 6000 రూపాయలైనది. సభలో ఖర్చు గూడ హెచ్చుగా ఖక్రయింపబడెను. కావున సభలలో నాకు వెండి డబ్బీలను పూలదండల నియ్యనక్కరలేదు. అధవా యెవరైన నిచ్చినచో వేలమునీయుట కిచ్చురనియే నేను భావించెదను. (మో.కా. గాంధీ. ఎం.యిండియా. 24-2-27)

హిస్ ఏక్టార్ టెడ్ హైనెస్ ది

వైజామ్మ గారంటిడ్ స్టేట్

రైల్వేనుకంపెనీ, లిమిటెడ్

(ఇంగ్లాండులో ఇన్ కార్పొరేటు చేయబడినది)

కారేపల్లి కొత్తగూడెంరైల్వే

తెరువంపును

21-3-1927 తేదీనుండి వైనతెలుపబడిన పేరు

తో ఒకప్రాంతిలైన హిస్ ఏక్టార్ టెడ్ హైనెస్ గారి ఇర్షుకల్ సింగరే కాలియరీసు ప్రాంతిలైనమీదను, ఎన్.జి.ఎస్. రైల్వే బ్రాచ్ కేజ్లైనమీదను స్టేషనుగానున్న కారేపల్లినుండి ఈదిగువ తెలుపబడిన స్టేషనులతో తెలుపబడును.

స్టేషను పేరు కోడ్ కారేపల్లి నుండి

ఇనిమియల్ దూరము గల

మైళ్లసంఖ్య

1. తడకలపూడి టి.సి.వై. 14

2. కొత్తగూడెం కె.టి.ఎఫ్. 2 1/2

కారేపల్లి కొత్తగూడెం ప్రాంతిలైనమీద

బుద్ధు సోమ, ఘన, శుక్రవారములందు మాత్రము

ఈదిగువ తెలుపబడిన కాలబడిమిప్రకారము పోవును.

గం. ని.

ఇర్షుకల్ నుండి బయలుదేరుట ఉదయం 7-20

కొత్తగూడెం చేరుట సగలు 9-30

కొత్తగూడెంనుండి బయలుదేరుట ,, 11-20

దొర్నకల్ చేరుట ,, 1-25

తడకలపూడి కొత్తగూడెము స్టేషనులనుండి

మోటారుకారులును, చక్రము లమర్చబడినబండ్లను,

సశువులనుతప్ప ప్రయాణికులను. ఇతరలన్నిరకముల

సామానులను తీసుకొనిపోవుటకు ఏర్పాటుచేయ

బడినది.

శేషి యోగసమస్య - వివిధ పక్షములచర్చ

శ్రీరేణు, మార్చి 7:— నేడు కాసనపల్లిలో సర్ మజ్దీనును గారు యొక్కెండి ప్రకటనను గావించిరి. అతనికి సంఖ్యాపత్రము కాసనపల్లిలో ఆర్థిప్రాయము ననుసరించి మొదట ఎక్కిక్కుటిప్తు కొన్నింటిని చేసాండువైని సీమ్యట సుంకములు, బాష్టు పెరి (గ్రాములు, ఉప్పుపైనికకాఖి ఆదాయపుపన్ను నల్లమందు, కాసనపల్లిలు, ఋణముకై, పరిశ్రమలు, కార్మిక కాఖి చేసాండులపై ప్రముఖుగ చర్యజరుపుటకు ప్రభుత్వముచే గంకీకరించెరి. ఇతర చేసాండులు రీటిమెంట్ చర్చించబడును.

జీవీపు లేఖ

నిజమైనదీ కానిదీ ఋజువుజేయువలె ననుట

చాంబర్లనుగారి ప్రకటనము

రుగ్మీ, మార్చి 2:—1924 లో కార్మిక ప్రభుత్వ పతనమును దెచ్చిపెట్టిన జీవీపు లేఖ ఫోర్వర్డ్ గాదని తీర్మానించిన విషయము నిజముగాదని ఇటీవల సోవియటులు బంసిన ప్రత్యుత్తరములో తేలినదా యని కామన్సుస్థలో యడుగ ఏమియు అట్టిది గానేలేదని చాంబర్లనుగారి రిపొర్టు. మీదుమిక్కిలి ఆ తీర్మానము నిజమే యని నిర్ధారణయగు కొంత సాక్ష్యము దొరికెననిరి. ఇది కార్మిక ప్రభుత్వమునకు దొరకలేదనిరి.

ఈ సాక్ష్యమును అందరకును తెలియజేసెదరా యని యడుగ అయ్యది చాల విశ్వసనీయముగ స్థానమునండి వచ్చెననియు, బయటబెట్టుడని గోరుచో వారు ఆ సాక్ష్యమునైన దొరకనియ రనిరి చాంబర్లనుగారు.

పనిలేని బ్రిటిషు కార్మికుల సంఖ్య తగ్గుట

రుగ్మీ, మార్చి 2:—క్రిందటివారముకంటె 74117 మంది పనిలేని బ్రిటిషుకార్మికుల సంఖ్య తగ్గినది.

కప్పడి చనిపోయిన గనుల

పనివాండు

ఇక మరెవ్వరిని పైకిదీయ వీలులేదనుట

52 పనివాండు చనిపోయిరట

రుగ్మీ, మార్చి 2:—మాన్యుత్ మైరులో నిన్న గాలిప్రమాదములో 51 గనుల పనివాండు చనిపోయిరని తెలుపుచున్నార. నిన్న రాత్రి విషవాయువును లేకుండ పరీక్షిస్తున్నారని మరొకొన్ని శవములను పైకి తీసిరి.

ప్రమాదము వచ్చినపుడు 160 మంది పనిచేయుచున్నారు. ఇందులో చాలమందికి అపాయము కలుగలేదు, అంతగా. అందుచే పైకి తీయబడిరి, కష్టములేకుండ. దిప్పిములో 14 గరు మృతులైరి. ఇకనేమాత్రము ఎక్కువమందిని ప్రాణములతో పైకి దీయుటకు వీలులేదని కామన్సుస్థలో కన్లిపు లిప్టరుగారు తెలియజేసిరి.

బాల్విను దంపతులు నష్టబడిన కుటుంబములను పోయి జూచి సానుభూతిని తెలిపిరి. తాను ప్రధానామాత్యుని హోదాలో రాలేదనియు, సాధారణ మానవుడనే యనియు, కష్టసుఖముల నరయ వచ్చిననియు ఒకరితో బాల్వినుగారు రనిరి.

గ్లాస్టన్ నాకాదళము

ను లివర్పులులో జూలైలో సార్వభౌమ దంపతులు తెరచెదరు. దీనిని కట్టుటకు 7500000 పాను లైనవి. కొద్దివారముల క్రిందటనే నీటిని ప్రవహింపజేయ మొదలిడిరి, ఇందులోనికి.

సార్వభౌముని బిరుదములు

కామన్సుస్థలో చట్టము

లండన్, మార్చి 2:—సామాజికసభవారు నూచించిన సార్వభౌముని బిరుదముల అమలు జరుపుటకు కామన్సు సభలో బిల్లును మార్చున ప్రవేశపెట్ట మొదటిపర్యాయము ఆమోదించబడెను.

అట్టేలియాలో ఎడిలెయితునుండి వైద్యకు రాత్రింబవళ్లు వైమానిక ప్రచారమును ఏర్పాటు జేసెదరు. ఆయిదురోజులకు బదులు 4 రోజులలోనే ఆపట్టణమునుండి ఈపట్టణమునకు బోవచ్చును.

ఇంగ్లండు - రషియా

బ్రిటనుపై బోలిషివికు కుట్రలు

ఘోరప్రమాణముతోజేసిన ప్రతినిలను జవదాటుట లండన్, మార్చి 3:—కామన్సుస్థలో ఆంగ్లో-రషియా సంబంధములనుగూర్చి డాక్టర్ ఆర్.బి.బాల్గూ కింగ్ గారి తీర్మానమువిడ చచ్చింది. చీనాలో జరుగు వ్యాపారముకంటె గరిష్ఠ-తో కెండు సంవత్సరములనుండి వర్తకము ఎక్కువగ పాసినదని కింగ్ గారుగారు తెలిపిరి. సోవియటులేఖలో నున్న తుదిపలుకులు ఆంగ్లో - రషియా సంబంధములను యభివృద్ధి జేయుటకు ప్రాపంచికకాంతికి పునాదిజేయుటకు అవకాశము నొసగుచున్నవనిరి.

కార్మికవక్షానాయకుని ఆరోగ్యము

కన్సర్వేటివులు ద్రోహకరముగ ప్రచారమును తలపెట్టుచున్నారని దూరుచు, దానినే రషియా మనపై ప్రయోగించిన కార్మికప్రభుత్వమునా రంగీకరించరనిరి. తానే అధికారమునందున్నచో, రషియాను 1927 కు చాల ముందుగానే లేఖను బంపియుండెడివాడ ననియు, ఒకవేళ ఆలేఖ చాంబర్లనుగారు ప్రాసినంత స్థాయిగ లేకున్నను అసలు విషయములో అంతకంటె ఎక్కువ కరుకుగానే యుండు ననిరి, మగ్నోనాల్ గారు. విదేశీయులనుచ్చి ఒకరి దేశస్వభూరములందు జోక్యము కలుగజేసికొన్న సహించకబోవుట నిజమేగాని యుక్తాయుక్త విచక్షణ యుండవలెను, ఒకరిపై నిందను మోపునపుడు.

చాంబర్లనుగారి ఖండనము

తాను రషియావిషయమై ఉపేక్షజేసి యూరకుండలేదనిరి, చాంబర్లనుగారు. సోవియటు ప్రభుత్వమువారి అవ్యక్తముల నుపహరించుచు అనేకపర్యాయములు ఆక్షేపణలను బంపితిమి, కాని తృప్తికరముగ పరిణమించలేదు. సోషల్ గారన్నటుల సోవియటులు బోలిషివికు ప్రచారమును గ్రేటుబ్రిటనుమీదనే తలపెట్టినది. చీనాలో ప్రతిపూల బ్రిటిషుభావము నిస్సందియముగ సోవియటుల ప్రోద్బలముచేతనే, గల్లుచున్నది.

సోవియటులు చేసినది, చేయుచున్నది, వారుజేసిన ఘోరప్రమాణములతో గూడుకొన్న ఒడంబడికలకు భిన్నముగ లేమని ఎవరైన జెప్పెనరా?

సర్ ఆర్మిబాల్బుగారు జెప్పినటుల రషియాతో వర్తకపుటాడంబడికను లాండుకు జార్జి ప్రభుత్వము జేసికొన్నపుడు, సోవియటు లా ఒడంబడిక మరతులను మన్నించరనే యనుకొంటిమి. కాని మంచి సహాయమున ఒడంబడికలను, కొంతకాలమైన పిదప ఒడంబడిక మరతులను నెరవేర్చి అన్నమాటను నిలబెట్టుకొనెదరని మాన మనుకొనవచ్చును. కాని సోవియటు లేన్నడును అట్లు చేయనేలేదు. ఎంతకాల మిట్లు ఒడంబడికల నల్లంఘించి ప్రవర్తించు దేశమతో రాజ్యాంగంబంధములను తెట్టుకొని ప్రాకులాడుట? గ్రేటుబ్రిటను తన అంతర్జాతీయ పరిస్థితులను గూర్చి ఆలోచించుటకంటె విశాలదృష్టితో గ్రేటుబ్రిటను జూడవలెను. యూరపుకొంతిని పాడుజేయుచున్నట్లు లన్నిటిని నిర్మూలించుటకే బ్రిటిషు విదేశాంగవిధానమును సాగించుచున్నారము. ప్రాపంచిక కాంతికి భంగము రాకుండగలందులకుగూడ ప్రయత్నించుచున్నారము. వారి ఆశయము తెల్లున్నను ఏమి కోపమును గల్గించినను, యూరపు అంతేను కల్లోలము జేయకుండ గ్రేటుబ్రిటనుకు రషియాకన్న సంబంధమును ఆర్థికముగ తెంచువేయలేవు. అందుచే ప్రభుత్వమువారు ఓరిమితో, సహించవలె ననిరి, ఎంతకోపమును వారు రప్పించినను. కాని దేనికైనను కొంత మితి మేరయున్నది. దానిని దాటినచో ప్రమాదము గల్గును. సోవియటు ప్రభుత్వముతో జోక్యము కలుగజేసికొన లేలంపలేదు. అట్టి ప్రయత్నమునే చేయుటలేదు. సోవియటులు మన నుడిగిన విషయమును గ్రహించలేదు. సోవియటు సరిహద్దులలో వాచేమి జేసికొన్నను గ్రేటుబ్రిటను బోక్యము కలుగజేసికొన ప్రయత్నించదు. కాని సోవియటులు తమ విధానమును ఇతరజాతుల విధానముతో సరిపోవునటుల జేసికొనవలె ననిరి. ఉత్త నోటి మాటను మేము గోరుటలేదు. అట్లు గోరజాలము.

ప్రభుత్వమునా రెట్టిచర్యను దీసికొను టవనరమో నిర్ణయించు హక్కు వారికే యున్నది. తా మెట్టి చర్యనైన తీవ్రముగ దీసికొనుటకు ముందుగ, సోవియటులు జేయు తీవ్రముగ ప్రచారమును, చేష్టలను ప్రపంచములో ఇతరజాతులకు తెలియజేసి అంతర్జాతీయ జీవనమునకు సరిపోవునటుల సోవియటులు తమ విధానమును సవరింపుకొనుటకు ఇంకాక యవకాశము నీ

పార్లమెంటు -

సార్వభౌమ బిరుదమున మార్పులు

చట్టములోని మరతులు

లండన్, మార్చి 3:—సింహాసనమునకు సంబంధించు బిరుదములను బిల్లు ఆమోదించబడిన ఆరునెలల లోపుగ మార్పువచ్చును, సార్వభౌముడు.

పార్లమెంటును ఇకమీదట గ్రేటుబ్రిటను, ఉత్తర ఐర్లండు యున్నట్లు కింగ్ డొమినియన్ పార్లమెంటు అనెదరు. ఇకమీదట యున్నట్లు కింగ్ డొమినియన్ అను మాట ఎచట వచ్చినను, ప్రత్యేకముగ నిర్వచించినగాని, గ్రేటుబ్రిటను, ఉత్తర ఐర్లండ్ నే యనుకొనవలెను.

బ్రిటిషు ఆర్థికవత్తము

లండన్, మార్చి 3:—బ్రిటిషు ఆర్థికవత్తమును ఏప్రిలు 11-వ తేదీని ప్రవేశపెట్టెదరు, కామన్సుస్థలో, యని ప్రధానామాత్యుడు ప్రకటించెను.

వైనిక వ్యయము తగ్గుట

లండన్, మార్చి 3:—రాబోవు ఆర్థికసంవత్సరమునకు వైనిక వ్యయమునకు గాను 41565000 పానుల మదింపు జేసిరి. 935000 పానులను తగ్గించిరి. 166500 పానులను లుండురు. 7100 మంది ఎక్కువైరి.

నల్లమందు ఒడంబడిక

డచ్చి ప్రభుత్వము ద్రువపరచుట

జనీవా, మార్చి 3:—గ్రేటుబ్రిటను, ఫ్రాంసు, ఇండియా, హాలండు, పోర్చుగలు ద్రువపరచిన 1925 నల్లమందు ఒడంబడికను ద్రువపరచిరి, డచ్చి ప్రభుత్వమువారు. అయ్యది జాతిసమితి కార్యాలయమున కంపబడెను.

ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారు

రుగ్మీ, మార్చి 3:—సర్ ఆస్టిక్ చాంబర్లనుగారు లండనునుండి జాతిసమితిసభకు శనివారము బయలుదేరెదరు. సభ జనీవాలో సోమవారము ప్రారంభమగును.

జాతిసమితి సభ

నాకాదళమున తగ్గించుట

రుగ్మీ, మార్చి 2:—ఈనెలలో 9 సభలు వేరువేరుగ జాతిసమితి సభలు జరుగును. జాతిసమితి 44-వ సభగూడ గూడును. డాక్టరు వ్రేస్ట్రాగ్ గారు రన్యక్షతను వహించెదరు. ముఖ్యముగ నాకాదళములను తగ్గించుటను చర్చించెదరు. 21-వ తేదీని నాకాదళవిస్తృత సభ ప్రారంభసమావేశమై ఆయా సాంకేతిక యువసంఘము లన్నియు నూచించిన విషయములను పర్యాయించి తమ సభ నెన్నడు జేనెదరో తేదీని నిర్ణయించెదరు. ప్రజలు తయారుజేయు నాకలనుకూడ పరిశీలన జేయుటకు ఏర్పాటులను జేసెదరు.

ఇతరులేవరైన తమలో ఒక ప్రభుత్వమును ముట్టడించిన ముట్టడించబడిన రాజ్యమునకు తా మందరు గలిసి జేయు ఆర్థికసాయమును గూర్చి యోచించెదరు.

ఏ ప్రభుత్వమైన ఇంకొక ప్రభుత్వముతో తగవుపెట్టుకొన్న ఆతగవును నివారణజేయుటకు దీసికొనవలసిన చర్యను ఆలోచించెదరు.

రాయిలు ఏషియాటికు సొసయిటీ

లండన్, మార్చి 2:—పైసంఘమునకు కార్యదర్శినిగ ఆర్. డబ్ల్యూ. ప్రేజరు సతిని నియమించిరి. దీనికి సాలు 1-కి 200 పానులు వేతనము.

మెక్సికో-అమెరికా

మెక్సికోలోనున్న అమెరికా భూమకంపెనీలకు మెక్సికో కాసనమును వర్తింపజేయు విషయమై అమెరికా, మెక్సికోకు లేఖనంపెను.

యవలె నని తలంచుచున్నాడననిరి. చాంబర్లనుగారి లిబరలు తీర్మానము, 271 ప్రతిపూలురుగను 146 అనుకూలురుగ నుండుటచే నీగిపోయెను.

వైమానిక ప్రచారము

భారత దేశపరిస్థితులు

వైమానికమంత్రి యుల్లాహము

లండన్, మార్చి 3:—10 సంవత్సరములలో ఎంతగొప్ప... రిగాని, వర్తమానముగాని కెయికోనుండి లండనుకు విమానము విడదనేగాని ఇంకొకవిధముగ పయనము చేయ నిచ్చునందని థాంప్సన్ ప్రభువు జెప్పెను.

సామ్రాజ్య వైమానిక మార్గములందు, దూరదేశములకు బోవలసినప్పుడు రాయలు వైమానికవశము, సీవిలు వైమానిక వశము సహకారముగ పనిచేయుటవలనని క్యాన్బూల్లో హోటలుగా రనిరి, తన ప్రయాణమును చూచి ఇంకొక ప్రభుత్వము వారు ప్రజలు విమానములనునే పయనము చేయుట కేర్పరుచుటకు నిశ్చయించిరి.

శ్రీమైత్తనములు శత్రుదేశసభ్యులు రావచ్చును

లండన్, మార్చి 2:—1916 మార్చిలో శత్రుదేశసభ్యులను పెసానియ సభలను రానియగూడవని జేసిన తీర్మానమును రద్దుజేసిరి. వారు నిరభ్యంతరముగ సభల కిపును పోవచ్చును.

అమెరికా చుమురుగోల-హోమోగారి న్యాయము

వాషింగ్టన్, మార్చి 2:—సామ్రాజ్యవేత్త తీర్పుతో హోమోగారికి 216872000 డోలరుల నష్టము గల్గెనని దెలియుచున్నది.

న్యూసౌతువేల్పు రాజకీయములు

సిడ్నీ, మార్చి 2:—కానససభ సభ్యత్వమును గూర్చి మరల గవర్నరుకును, న్యూసౌతువేల్పు ప్రభుత్వమునకును, తగవు మరల ప్రారంభమైనది.

ఈషాన్ల మొం టున్నంతకాలము అదనపు సభ్యులను నియమించుటకు అంగీకరించనని గవర్నరు దెలిపెనట. పార్లమెంటును ఆపుజేసిరి.

ఇంగ్లండులో పక్షులు, జంతువులు

చిల్చర్డ్ కోంటలలో లండనుకు 80 మైళ్లదూరములో 400 ఎకరముల నేలను జంతువులను పక్షులను పెంచుటకు నిర్ణయించిరి. వసతిగృహముగ ఏర్పాటుజేసెదరు.

మోటారు వేగము

గంటకు 200 మైళ్లు

రుగ్బీ, మార్చి 3:—వేజరు కెల్సేవుగారు గంటకు 200 మైళ్లు చొప్పున మోటారును నడిపించుటకు యత్నము చేయుటకు బయలుదేరిరి. 19-వ తేదీని ఫ్లారిడా క్యాంబ్రియలో పరుగెత్తుటకు ప్రారంభించును. భూమివిడ గంటకు 180 మైళ్లకు ఎక్కువగ పోవున దేదైన యున్నదా యని యడుగుచున్నాడట.

హ్యంగుహలో నెమ్మది

రుగ్బీ, మార్చి 3:—హ్యంగుహ అంతర్జాతీయ ప్రదేశములో నెమ్మదిగానే యున్నది. రక్షణప్రయత్నములు చాలును. సమగ్రముగ నున్నవి. రక్షకసైన్యమునకు గావలసిన వసతిసంతకము చీనా కార్మికులే ఏర్పాటుజేసిరి.

ఎక్కడైతే కాపాడుటకు నిలుగనుండునని తోచునో ఆప్రదేశములందే నేనలను ఏర్పాటుజేయు హక్కు అంతర్జాతీయ సెటిల్మెంటు కావల, తమకు గలదని చాంబర్లెనుగారు దెలియజేసిరి.

హ్యంగుహలో బ్రిటిషు సేనలు నిష్పాక్షికభావముతోనే ప్రవర్తించు ననిరి. చీనాలో పోరుచున్న ఏషియముతోను కలియననిరి.

ఓమాలేగారు పికింగుకు తిరిగివచ్చుట

పికింగు బ్రిటిషురాయబారి పదవిని మరల స్వీకరించి నిర్వహించుటకు మరచివచ్చిరి పికింగుకు, ఓమాలేగారు.

హ్యంగుహ ఓమాలేగారిలో చెంబడించిన చీనా కార్మికుల టీచ్యూగారు ఆక్రమణ చేయుండెదరు, ఒడంబడిక వివరములను విస్తారముగ దెలుపుట.

రాయలునాకాదేశములు హ్యంగుహలో ప్రవేశించినవి. ఇచ్చింగు ఒడంబడిక కుదిరెనని లండనులో అధికారుల ప్రకటించిరి.

చీనాకు భారత సేనలు

వ్యయము నెవరు భరించెదరు?

లండన్, మార్చి 3:—సామ్రాజ్య ఆదాయమునుండియే చీనాకు బంపిన భారత సైనికవ్యయమును భరించెదరామని కామన్సువభలో జార్జి బ్యాన్సుబరీగారు రడుగ ఈవిషయమునింకను ఇండియాప్రభుత్వముతో చర్చించలేదనియు అందుచే ఏమియు జెప్పలేననియు చర్చిలుగారు ప్రకటించిరి.

‘డేర్ డెవిలు,’ హ్యంగుహనుగారు మోటారువేగములో చరిపోయిరి. చాలా ఘోరమరణమునకు పాల్పడెను. శరీరము తయ్యం రక్తమయము. శవమును బయటికి తీయుటకు కాళ్లను నరికి వేయవలసినవచ్చెను.

న్యూయార్కులో నున్న రషియా అర్థదాస్యవర్తి సాత్తునంతను కేవోవస్కీ ప్రధానమంత్రి గరువునకు ఆప్పగించ వలెనని న్యూయార్కు సుప్రీముకోర్టు తీర్మానించెను.

హ్యంగుహ పరిస్థితులు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంత్ర)

హ్యంగుహ, మార్చి 4:—హ్యంగునంగుగారు నూచోలో తన పటాలమును బలపరచుకొనుచున్నాడు.

రైలుమార్గముగూ ప్రధానమార్గమును తెగగొట్టుటకు నక్షిణ చీనాసేనలు ముట్టడించునేమో యనుభయముచే ఇట్లు జేయుచున్నారు. ఈలోపుగ హ్యంగుటంగు సేనలు విస్తారముగ రైలుమార్గ, సముద్రముమీద సింగుటోనుండి, నీటిబాహ్యుతగ నుండి క్రమశిక్షకు లెప్పిపోయిన సహచారాహ్యంగు సేనల స్థానే ఏర్పడుటకు సుంకియాంగుకు దక్షిణముగ దిగుచున్నవి.

చీనా విదేశాంగమంత్రి ఆక్షేపణ

బ్రిటిషుసేనలను హ్యంగుహ సెటిల్మెంటు కావలనుంచి నందున కాక్షేపించుచు విదేశకాన్సిలుకు తన అసమ్మతిని లేఖ ద్వారా దెలిపెను. తక్షణము వాటిని మరలించవలెననిరి. దక్షిణ సేనతో కలసియుండుట కిట్లు ఆక్షేపణ నంపెనట.

ఆరోగ్యశాఖ

వై శాఖకు సలహాదాత్త సంఘము ఏర్పాటుచేయబడినది. ఇందులకు ఆరోగ్యశాఖామంత్రియగు గౌ|| డి|| బి|| ఆరోగ్య స్వామి మొదలియారుగారు అధ్యక్షులు.

డాక్టరు ముల్లిపక్షిపామ్యుగారు మ-రా-రా-శ్రీ రాజా మొగోటి సర్వజ్ఞమూర కృష్ణయాచేంద్ర బహుమారు, వెంకటగిరి కుమారరాజావారు.

డి|| బి|| యస్. కుమారస్వామి రెడ్డిగారు, కనలపురము ప్రిన్ నాయర్ గారు, నరపు కుమారన్ గారు, యస్.ఆర్. సేతు రత్నం అయ్యగారు, కే. సీతీరామ అయ్యగారు, యస్. ఆర్. పుత్రస్వామి వుడయర్ గారు, స్వామి సహజానందంగారు, ఖాన్ బహదూర్ యస్. కే. అబ్దుల్ రజాక్ సాహెబ్ బహదూరుగారు.

పీరుగాక స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖాకార్యదర్శిగారును సర్జన్ జనరల్ గారును పబ్లిక్ హెల్త్ డైరెక్టరుగారును అధికార రీత్యా సభ్యులుగానుండెదరు. స్థానిక స్వపరిపాలన శాఖాకార్య దర్శిగారే ఈ కమిటీయొక్క కార్యదర్శిగా వ్యవహరించెదరు.

స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖ

వై శాఖకు ఏర్పడిన పువదేశ సంఘమునందు (ఆర్డ్రెజరీ కమిటీ) ఈ క్రింది సభ్యులు నియమింపబడిరి. ఈ పువదేశ సంఘమునకు స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖామంత్రిగారు గౌ|| డా|| పి. సుబ్బారాయన్ గారు ఈ సంఘమునకు అధ్యక్షులు:—

1. రా||బి|| డి. మునిస్వామి నాయుడుగారు
2. బా||ర|| రాజరాజేశ్వర సేతుపతి వరపు ముత్తు రామలింగ సేతు పతిగారు రామనాథపురం రాజాగారు
3. శ్రీరామచంద్ర మర రాజదేవ్ గారు కల్లికోట జమిందారుగారు
4. రావుబహదూర్ పి. యస్. రత్న సభాపతి మొదలియారుగారు.
5. పి. యమ్. నారాయణస్వామి పిల్లెగారు.
6. జనాబ్ అబ్బాస్ అల్లిఖాన్ బహదూర్ గారు.
7. కే. క్రిష్ణన్ గారు.
8. యల్. పి. గురస్వామిగారు.

పీరుగాక స్థానిక స్వపరిపాలనాశాఖా కార్యదర్శిగారు అధికారరీత్యా ఈ సంఘమునందు సభ్యులు. శ్రీరాజా సంఘమునకు కార్యదర్శిగా వ్యవహరించెదరు.

శ్రీ భద్రాచల శ్రీ సీతారామచంద్ర

మహాప్రభువువారి సామ్రాజ్య

పట్టాభిషేక మహోత్సవము

అరువది సంవత్సరముల కొకమారు ప్రతి ప్రభువనామ సంవత్సరమును జరుపబడును.

కృష్ణశ్రీ ప్రభువనామసంవత్సర చైత్ర శు ౧ ఆది వారం (డి 3-4-27) ప్రారంభించి చైత్ర శు ౫ గురవారం (డి 7-4-27) వరకు శ్రీ భద్రాచల తెత్రమును వేంచేయుండు శ్రీ సీతారామచంద్రమహాప్రభువువారికి, మహా సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకమహోత్సవము, శ్రీ వై బాం యిలాకా సంగంత్ జిల్లా, ఇల్లెండు తాలూకా, కారేపల్లి నివాసులున్న నిరంతాన్న ప్రదాతలున్న నన బ్ర శ్రీ పరసా ఆనంతరామయ్యగారి కుమార్లు రామనాథంగారు యథావిధిగా జరిపించుచున్నారు. ఇది అరువదిసంవత్సరములకొకమారు ప్రతి ప్రభువనామసంవత్సరము మాత్రమే జరుపబడుచు కాన మహాభక్తు లగువారలందరను దయచేసి సేవింపి ఆనందింతురగాక!

వెంటనే యథావిధిగా కల్యాణోత్సవము ప్రారంభించి చైత్ర శుద్ధ నవమినాడు కల్యాణమహోత్సవము జరుగును.

ఇట్లు విధేయుడు

దేవులపల్లి కులశేఖరరావు

మానేజరు- టెంపుల్ భద్రాచలం శ్రీ వై బాం గవ్వు మెంటు- ఈస్తు గోదావరి డిస్ట్రిక్టు మద్రాసు ప్రెసిడెన్సీ.

విశాఖపట్టణము జిల్లా కాంగ్రెసుకమిటీ

తాలూకా కమిటీల యొక్కయు ఫర్మాకమిటీల యొక్కయు కార్యదర్శులకు— ఈ క్రొత్తసంవత్సర జిల్లాకమిటీ మొం బర్ల ఎన్నికల అభ్యర్థుల పేర్లను యీ మార్చి 12 తేదీలోగా ఆయాతాలూకా, ఫర్మాకమిటీలవారు జిల్లాకమిటీ వారి కార్యాలయమునకు పంపగోరుచున్నాను విశాఖపట్టణం జిల్లాకాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శి.

* * * విశాఖపట్టణము టవును కాంగ్రెసు కమిటీ

కార్య నిర్వాహకుల ఎన్నికలు

1927 సం|| రమునకు వి బుచ్చిసుందరరావుగారు- ఆ ధ్యక్షులుగాను టి విశ్వనాథముగారిని కార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనబడిరి

మహాసూర్యవర్తి

ప్రశస్తియొగగము. ప్రతివారికి అభినందనమునది. తలతిరుగుట, నోటనీరుత్రుడు, కళ్లుచేతులు తులుస్తూ నోటి పూత, గుండెలోపూట, మొదలగు వైశ్యవిశ్వాసునకు వజ్రాయుధము శ్రీ ముక్త్యలరాజావారి శిష్యులను తయారయినది-వెల తు 1-కి రూ|| ఆర్డరసాగించుటకు, ముక్త్యల(కృష్ణ)గారు

నోటిను

ఉయ్యూరుయెట్టేటు జమిందారువారి పరిపాలనలో చేరియున్నటువంటిన్ని, కృష్ణాజిల్లా గన్నవరం తాలూకా కల్వపామలగ్రామంలో ఉన్నటువంటిన్ని, మాతాలూకు స్వంతజిర్గాయితీ శేరి యీనాం భూములు కృష్ణ కల్వపామల ఆధారంవలన సాగు అయ్యే పల్లం మహారు య 130.0 లున్నా మెరక య 45.0 లున్నా, వీలకొలది లాట్లుగా విభజించి మార్కుగల జిర్గాయితీ హక్కును విక్రయించదలచి యున్నాము. గన్నవరం భూములు ఖరీదుకు తీసుకొనదలచినవాడు తే 28-3-1927 ది లగాయతు కల్వపామల మహారు వచ్చి వేలం పాడుకొనవలసినది. పాటవరతులు వేలంపాటకాల మందు తెలుపబడును. సర్దుభూములు, గుడివాడ నుంచి కంకిపాడువెళ్లే రోడ్డుదరినిన్ని సర్దుపంలోనున్న ఉన్నది. యీగ్రామం బెజవాడనుంచి బరదరు వెళ్లే రైలుమార్గంలో యిందుపల్లి స్టేషన్ కు 3 మైళ్ళ దూరంలో యున్నది.

మకాం, నూజివీడు } శ్రీ విజయలక్ష్మమ్మగారు } కృష్ణాజిల్లా. } 15-2-1927 } బహద్రుర కాణివాడ

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

జులై 27-వ నంబర్

(7-3-27)

ఇరువదిగజముల పీస్, ధరలు

కారికొమ్మలు—22 X 22 ముంగిసమాకు— (బి) రు 8-12. సరాసరి రకము రు 7-12.

కారికొమ్మలు— 22 X 22 వేరు రకములు (బి) రు 8-4-0. సరాసరిరకము రు 7-4-0.

తెలుపుముల్లు—1708 (నెట్) రు 12-12-0 గ్లాస్ 9000 (నెట్) రు 12-10-0 ఎల్. ఎల్. 78 రు 8-6-0. ఇ. సి 78 రు 8-0-0, 881888, రు 13-4-0; 13-8; 8978 రు 7-10-0 1702 రు 10-12, 880 రు 8-4-0; Z. 78 రు 10-12 Z. Z. 78 రు 8-0-0. 7668 రు 7-14. G. A. 38 రు 6-14. G. G. 78 రు 8-0.

వైట్ మర్టింగులు H. K. 62 రు 17-0-0. C 40,000 రు 22-8-0. B.B.B. రు 16-0 0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు) —టాక్రి—రు 5-2-0. చలువ (కొంగ) రు 7-8; చలువ (ఎనిటి క్లెయిన్) రు 7-2-0 సవరము 40 నెంబరు జపాను (పదిపానులకట్టు) —నత్తు—రు 10-6-0 50 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టుకు) అడకతెర రు 16-0-0 సమలి రు 15-4; గడిబండి రు 8-6-0 ఎద్దు గడియ్యము రు 8-3-0; పెన్సిల్ రు 60 నెంబరు జపాను (పది పానులకట్టుకు) —నీలంజేప రు 16-8-0.

లోహములు

ఇనుము:—బెల్టియను చట్టుకమ్మిలు ఒక బాగువసు ధర రు 81-0; రు 82.

ఇత్తడిరేకు:—జర్మన్ (డిట్ మాన్) రు 288, రాగిరేకు రు 255.

టిక్ రేకు:—(90 మొదలు 95 వరకు ఉన్న కేన్ ఒకటికి రు 22-0.

కలాయి పెంపురేకు:— 24" గేజ్ 6" 7" 15-0-0 8" 9" 10" రు 15-4-0.

సిమెంట్ బ్రీచాకు వెల:—

నార్త్ ఆఫ్ మార్కు—రు 12-8-0 నెంబరు రు 10-10-0 చక్రేర

(రెడి) రు 24-0-0. మార్చి 23-4-0 వాయిదా ధరలు ఫిబ్రవరి రు 23-10-0. ఏప్రిల్

వేరు సెనగపప్పులు

మార్చి ధరలు:—“మిషిక్” రు 27-0-0

సాదాపాను రు

వేరు సెనగనూనె

“గానుగ” రు 135. “వెనె” రు 130.

ఆముదము

(గ్రామధర) రు 120.

పదును చేసిన తోలు రతి 1 టిక్

ఎద్దుతోలు (8 1/2 మొదలు 9 రతులు) రు 0 13 6 రు 0 14 0

“ (తేలిక) రు 1 0 6 రు 1 1 0

“ బెంగళూరు (8 మొదలు 10) రు 0 13 7 రు 0 14 3

“ “ (తేలికైన రకము) రు 1 1 1 రు 1 1 3

“ (విజయనగరం 7 1/2, 8) రు 0 14 0 రు 0 15 0

“ (ఏలూరు 7, 7 1/2) రు 0 15 3 రు 0 15 6

గేడతోలు రు 0 10 8 రు 0 10 9

గేడూడతోలు రు 1 1 6

అవుదూడతోలు రు 1 12 6 రు 1 13 6

మేకతోలు రు 2 7 0 రు 2 14 0

గొడ్డతోలు రు 2 10 0 రు 3 0 0

పదును చేయని పచ్చితోలు

బెంగళూరు మేకతోలు 100-కి రు 165 0 0 రు 185 0 0

బెజవాడ మేకతోలు “ రు 160 0 0 రు 170 0 0

బెంగళూరు గొడ్డతోలు “ రు 180 0 0 రు 170 0 9

బెజవాడ గొడ్డతోలు “ రు 180 0 0 రు 180 0 0

అవరముపట్టు బాతున 1-కి రు 26 0 0 రు 88 0 0

కొన్నంట్లు “ రు 20 0 0 రు 28 0 6

కరకాంతలు “ రు 80 0 0 రు 45 0 0

యూనివర్సిటీ విద్యార్థి విధానం.

ప్రథమిక సంస్కృతం.

నేను పాఠ్యపుస్తక నిర్ణయ సంఘపు సభలో “ తెలుగు దేశ భాష అయిన యూనివర్సిటీ విద్యార్థులకు సంస్కృతంలో ప్రాథమిక ప్రవేశం ఆవశ్యక నియమాలుగా వుండాలెను.” అని ప్రతిపాదించడమే తీర్మానాన్ని గరించి విద్వాంసులు దయ తో పంపిన అభిప్రాయములను దిగువను కనుబరస్తున్నాను.

మరి రాలి రాలి శ్రీ రాయసం వేంకటేశ్వరుగారు ఎం. ఏ. (పిన్సిపాలు, వి. ఆర్. కాలేజి, నెల్లూరు:— “ఈసంగతి శ్రద్ధతో విచారించినాను. మీ తీర్మానము యుక్తమని నిర్ణయము కుదిరినది. తెలుగు దేశ భాష అయిన విద్యార్థికి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకము. ప్రస్తుతము సాధారణముగా విద్యార్థి సమాసము ప్రయోగించుటకు భయపడుచున్నాడు. ఈ భయము అతనికి శాశ్వత దోషముగా పరిణమించుచున్నది. మీరు తలపెట్టిన సంస్కారమువంటి సంస్కారము జరిగినగాని యీదోషము నివృత్తము కాజాలదు. కనుక సంస్కృత వ్యాసముతో మీ తీర్మానమును ఆమోదించుచున్నాను.....” (ఇంగ్లీషునుండి)

మరి రాలి రాలి శ్రీ నాగపూడి కృష్ణస్వామయ్యగారు రు. వి. ఏ., తిరుపతి:—మీ అభిప్రాయమును సంపూర్ణ వ్యాసముతో. అంగీకరించుచున్నాను. నా కెప్పుడును అట్టి ఆశయమే గలదు. (ఇంగ్లీషునుండి)

మరి రాలి రాలి శ్రీ జయంతి రామయ్య పంతులుగారు రు. వి. ఏ., వి. ఎల్., బోర్డు ఆఫ్స్టడీసు ఆఫ్స్టడీసు ఆంధ్రప్రదేశ్ విద్యాలయం—మీ తీర్మానమును అనుమతించుచున్నాను. తెలుగు విద్యార్థికి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము కొంత ఆవశ్యకము. (ఇంగ్లీషునుండి)

మ-రా-రా-శ్రీ రావుసాహెబు గిడుగు రామమూర్తి పంతులు గారు రు. వి. ఏ., పద్మావిని:—అందరికీ సామాన్యమైన భాషా రచన (Composition) అభ్యసించుటకు సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకము కాదని నా అభిప్రాయము.....ఇంటర్మీడియట్, వి. ఏ. పరీక్షలలో తెలుగు ఆఫ్షనల్ సబ్జెక్టుగా ఉంచుకొనేవారికి సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకమని మీరు ఉపపాదిస్తే నేను అంగీకరించగలను.

మ-రా-రా-శ్రీ రావుసాహెబు గిడుగురాజు వేంకటరంగారావుగారు ఎం. ఏ.:—మీరు రాబోవు పాఠ్యపుస్తక నిర్ణయసంఘపు సభలో ప్రతిపాదించవలసిన తీర్మానముమొక్క భావమును నేను అంగీకరించుచున్నాను. తెలుగు భాషను తెలుగు వాఙ్మయమును బోధపరచుకొనుటకు చాలినంత సంస్కృత భాషాజ్ఞానము ఆవశ్యకము. తెలుగు కావ్యములలో సంస్కృతము ఎంతో విరివిగా ఉన్నది. గానీయుమైన సంస్కృత భాషాజ్ఞానము లేనిది అవి బోధపడజాలవు.

మ-రా-రా-శ్రీ వల్లాది నూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు, పండితులు, ఆగ్నికాలేజి, రాజమహేంద్రవరం:—పాఠశాలలలో విద్యార్థు లిండుకైన సంస్కృత భాష నభ్యసించి బాసవకుదురుగాక యను తలంపుతో మీరు చేయబోవు ప్రతిపాదన మెంతయు నర్థముగానున్నదిని నా సమ్మతి తెలుపుచున్నాను. అన్ని విధముల మీ యుద్యమము విజయముగాంచుగాక.”

మరికొన్ని మాటలతో యీసంగతి ముగిస్తాను. తమిళంవంటి తక్కిన భాషలకు ఆంధ్రభాషకు తుల్య లక్షణాలుండవచ్చును, ఉండకపోవచ్చును. కనుక ఆభాష లీ విధానాన్ని అనుసరించవచ్చును, అనుసరించక పోవచ్చును. అందువల్ల నా ప్రతిపాదన తక్కిన భాషలమీద ఆధారపడివుండలేదు. తెలుగుకు దాని విశిష్టలక్షణాలు గలవు. కనుక తెలుగును దానికి ఉచితమైన మార్గాననే అభ్యసించవలెను. విద్యార్థివిధానంలో అవశ్యకమైన సర్దుబాట్లుచేసి, విద్యార్థుల శ్రేయస్సును కాపాడడం కర్తవ్యమే అయివున్నది. ఇక వ్యాసరచన మట్టుకే అభ్యసించే విద్యార్థులకు సంస్కృత భాషాజ్ఞానం ఆవశ్యకము కాదా అని విచారిస్తాను. వారికికూడా అవశ్యకమే నెంబున్నాను. విషయ పరిశీలనానికి తోడు భాషాస్వరూపంగా చక్కగా గ్రహించవలసిన వ్యాసరచనా సౌమ్యం సిద్ధిస్తున్నది. అ సంబంధములు కొన్ని మార్పుడం వ్యాసరచన గారు గదా. అదిగాక వ్యాసరచనమట్టుకే అభ్యసించడమనే నేను ర్వాటుపోయి అందరు విద్యార్థులు తప్పక కావ్యగ్రంథాలను సవిమర్శంగా చదవవలసిననియమం వచ్చే జూలై మాసంనుండి ఆచరణకు రాబోతున్నది. కనుక శ్రీరామ మూర్తి పంతులుగారి ప్రశ్నకే అవకాశం లేదు. అందరు విద్యార్థులకు నేను తీర్మానంలో తెలిపిన ఉపాధులు అవశ్యకమని మనవి చేస్తున్నాను.

ఉమాకా నవవిద్యాశేఖర.

చెన్నై పురి బజారుధరలు

1927-వ నంబర్ మార్చి 7 తేది సోమవారము

1. ధాన్యములు.

దనియాలు బా 1-కి	రు 85 0 0	మొదలు 112 8 0 వరకు
లియ్యముబస్తాలు		
కునుమ తెనాలివి ,, వ 42 గలవి	రు 12 4 0	14 12 0
నెల్లూరివి ,, డిటో	,, 15 8 0	16 0 0
డిల్లి ,, డిటో	,, 16 4 0	16 8 0
రాగులు ర. 184 బస్తా 1-కి	,, 9 10 0	10 0 0
సువ్వులు ,,	,, 22 0 0	25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు.

కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,, 15 0 0	16 0 0
నెంగులు ,, డిటో	,, 15 0 0	16 0 0
పెసలు ,, డిటో	,, 16 0 0	17 0 0
మినుములు ,, డిటో	,, 16 8 0	18 0 0
ఉలము ,, ర 195	,, 18 12 0	14 0 0

3. నూనెపప్పులు.

సువ్వులనూనె బా 1-కి	,, 158 0 0	156 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14 0 0	25 0 0
కొండాపురంవేరు సెనగపప్పు బా 1-కి	,, 54 0 0	56 0 0
ఇతరప్రదేశము ,,	,, 50 0 0	52 0 0
వేరు సెనగనూనెగానుగ బా 1-కి రు 184 మిషన్ నూనె	రు 180 0 0	
అముదము బా 1-కి	,, 120 0 0	121 0 0

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-కి	,, 68 0 0	70 0 0
మారపసుపు ,,	,, 85 0 0	50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి	రు 116 0 0	180-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ముసుగు 1-కి	రు 40,45	
కాళహస్తీపాయకట్టు ,,	,, 50,55	
దెల్లము బా 1-కి	రు 40 0 0	60 0 0
చింతపండు బా 1-కి	,, 21 0 0	56 0 0

5. ఇనుము.

పల్లూరకం బా 1-కి	,, 80 0 0	82 8 9
ఇవరం ,,	,, 81 0 0	82 0 0
రవుండు ,,	,, 28 0 0	85 0 0

6. నూలు.

వల్లూరు యేనుగ నెం 60 పెట్టె 1-కి	,, 4 8 0	
మూళ్ యేనుగ నెం 20	,, 7 2 0	
నెం 20 దెన్ని సింహం	,, 6 12 0	
నెం 6 దెన్ని ధర	,, 4 4 0	
నెం 24 ,, సింహం	,, 7 4 0	
నెం 24 ,, లాకి	,, 6 4 0	
నెం 60 ,, కారం దెన్ని	,, 9 2	
నెం 12 1/2 శామ్మరు	,, 5 8 0	
నెం 40 ,,	,, 10 8 0	
నెం 44 ,,	,, 5 4 0	
నెం 14 1/2 పాండిచేరి	,, 6 0 0	
నెం 12 1/2 న్యూకాటన్	,, 5 0 6	
నెం 20 1/2 న్యూకాటన్	,, 6 10 0	
నెం 10 1/2 బోతుబత్తురు	,, 5 8 0	
నెం 12 1/2 ,,	,, 5 9 0	
నెం 14 1/2 ,,	,, 6 8 0	
నెం 15 1/2 క-శ	,, 5 4 0	
నెం 10 1/2 ,,	,, 5 12 0	

7. దూని.

బోండానెట్టు బాతున 1-కి	రు 800 0 0	
కల్పాదుదూని ,,	,, 14 0 0	

8. లోహములు.

నెండి 100 తులంకు	,, 60 12 0	
బంగారు, తులము 1-కి	,, 21 0 0	21 2 0
సవరము 1-కి	,, 18 8 6	
ఇల్లె బా 1-కి	,, 208 0 0	228 0 0
కాగిత డిటో		

నీకాలమును, ఆదాయమును, ఆయుర్దాయమును భీమాచేసికొనుము

డాక్టరు ఐ. యం. మ్యాలిక్ యం. పి. యం. డి. బి. యల్ గారి ఇక్ మిక్ కుక్కరుతో ప్రతి దినము నీ ఆహారమును వండుటవలన.

ఉపయోగించుట సులభము. ప్రయోగమునకు సౌకర్యము. పరిశుభ్రమైనది, ఆరోగ్య కరమైనదియు. ఇప్పటికే 3 లక్ష లకు పైను వుపయోగములో నున్నది.

మధనలో వ్యాపారులకు ప్రత్యేకధరలు. మాచిత్రముల కేటలాగునకు వ్రాయుడు.

టెలిఫోను బి. బి. 839

ఇక్ మిక్ కుక్కరు కో,

టెలిగ్రాము "ఇక్ మిక్ కుక్కరు" కలకత్తా.

29 కాలేజీపేధి, కలకత్తా.

ఆటంకపరచుటకుదురువుట

ఒకసారి } ఈ రెండు సుగుణములు గలిగినట్టి } దీని
దీనిని } లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలు } నిజమును
ఉపయోగించి } గ్రహింపుడు.

Regd TradeMark అమూల్యమైన ఓషధులు, కస్తూరి కుంకుమపువ్వు మొదలగునవిచేర్చి కాస్తూరి క్షముగా తయారుచేయబడినది. 801

సాధారణముగా పలువిధ జ్వరములు, జలుబు, దగ్గు, అజీర్ణము, పిల్లలపడికము, ప్రక్కల ఈడు, అజీర్ణ భేది, జ్వర, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, అగ్నిమాంద్యము, మలబద్ధము, అజీర్ణచే గలుగు కడుపునొప్పి మొదలగువాటికి వజ్రాయుధము వంటిది. అనుపాన పత్రముగాడ పంపబడును. కాల, దేశ, లింగ వయస్సు భేదము లేక అనేక సరి రములనుండి వాడబడి, ప్రశంసించుచున్నది. పసిపిడ్డలకు బాలింతలకు అమృతమువంటిది. 250-300 మాత్రలుగల బుడి 1 కి ధర 0 4 0, పోస్టుఖర్చు 0 4 0, పోస్టుఖర్చుతో సహా 6 కి రు 1 8 0, 12 కి 2 13 0, 25 కి రు 5 8 0.

ముఖ్యగమనింపు:— మా కస్తూరి మాత్రలవలన గలుగుచున్న అమోఘమైన గుణమును చూచి బహుశా అనేక కృత్రిమ కస్తూరి మాత్రలు విక్రయించబడుచున్నవి. మోసపోతుంటున్న మా వర్తక గుణమునుచూచి తీయుడు. ప్రతిపూరిలోను ప్రతి దుకాణమునందు దొరకును. బివగరత్న పాశ్యపు వెంకటాచల పండితులు, ప్రొఫెసరు, శ్రీ సీతారాఘవవైద్యశాల, మైసూరు.

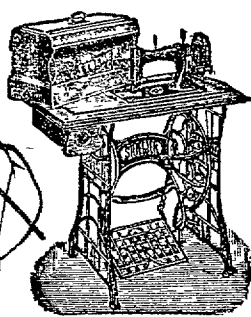
AMRUTANJAN
BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

స్తోవరు కుట్టు మిషనులు రొఖధర 120/-

ఇవి జర్మనీయందు తయారు చేయబడినవి. విశేష కాలము ముగ్గుతులేకుండా పనిచేయగలవు. ప్రతిపట్టామందున్న రేజింగు కావలెను.

సి. హెచ్. కోఫనాచలం అండ్ సన్స్ చిలకలపూడిపాస్టు, మచిలీపట్నం. కేకుల మిషనులను కూడ మేము అమ్ముచున్నాము.

30 సంవత్సరములుగ ప్రసిద్ధిగాంచిన

వైద్యరత్న

పండిత డి. గోపాలాచార్యులువారి

జీవామృతము

(రిజిస్టరు చేయబడినది)

జీవామృతము నరముల బలహీనముచేత కలిగియుండు రోగముల కిది యమోఘమైన రసాయనము. జీవామృతము: బలహీనత, ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము, వీర్యనష్టము, మెదడుయొక్క బలహీనము మున్నగు రోగములకు జీవామృతముతో సాటియైన రసాయనము లేదు. బుడి 1-కి రూ 3-4-0 కాటలాగు రోగినవారికి వుచితముగా పంపబడును.

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

151, గోవిందప్పనాయునిపేధి,

బ్రాంచి 183, బ్రాడ్వే, పోస్టుబాక్సు 287, మదరాసు

ఏజంట్లు: కాకి వెంకటసుబ్బారావుగారు మర్చంట్సు రాజమండ్రి

మాన సోల్లాసిని మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

వెలసలభము! (పోస్టుఖర్చులప్రత్యేకము) గుణముధికము! శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైద్యకాల కీమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆవులింతలు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల యందు బలక్షయము, పిక్కలు, పొర్లుముక్కు, శిరస్సు, నేత్రములు మొదలగువానియందు గల్గియున్న వైద్యములను బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు పుచ్చును.

ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమోస్తూను ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ మగుటచేతను పరమమంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్తి, కృష్ణాజిల్లా.

చదువుడు!

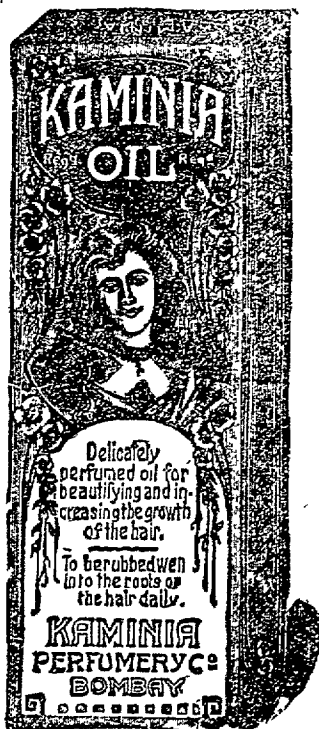
యోచింపుడు!!

కొనుడు!!!

జగత్ప్రసిద్ధిచెందిన

కామినియా నూనె (రిజిస్టరు చేయబడినది)

ఉష్ణరక్తదేశముల కిది అమోఘమైన వాషనద్రవ్యము. ఇది వెంట్రుకలలో పోషకంకాదు, వారి యొక్క అభివృద్ధిని, సౌగంధ్యము పెంచుచును. పుష్టియందు గలుగుచుండును పౌరద్రోణును, బల్బులను ముప్పును.

రంగుమారిన వెంట్రుకలకు మామూలు రంగును గలిగించును.

దీనియందు మనోహరమైన సువాసన గలదు. ఉపయోగించిన తరువాత మెదడుకు ఉత్సాహమును, చల్లదనమును, మంచియోజనము గలిగించును, వేనకు వేలమంది దీనిని ఉపయోగించి, దీనిచే గలుగు అమోఘమైన అభివృద్ధికి గుణమును గుఱించి చాల గొప్పగా పొగడియున్నారు.

ఈ దిగువ తెలుపబడిన యోగ్యతాపత్రము చదువుడు.

జీవాకాచంద్రు ధంద్రు, అమృతపర పంజాబునుండి వ్రాసినది:—

"మీ కామినియా నూనెను పరీక్షించితిని. ఇది వెంట్రుకలకు పోషకంకాదు, అందముగా నుండుటకు చాల ఉపయోగకరము. పి. పి. నూలముగా 4 బుడ్లను నయాచేసి పంపుడు.

దీనిని ఉపయోగించుటకు మునుపకుడు. ఇవ్వడే దీనిని కొనుడు.

1 బుడి ధర రు 1-0-0 పోస్టుఖర్చు 0-6-0 ప్రత్యేకము.

8 " " 2-10-0 " " 0-12-0 "

హెచ్చరిక:—కామినియా నూనె ప్రతి ప్లామనందును, గ్రామ మునందును నుండు వాగిరిక మై యందు ప్రతిదుకాణమునందు తప్పక దొర కును. కొందరు వర్తకులు తెలియనివర్తకగుణులు గల తక్కువరకము నిచ్చి "ఇది పరసము, శ్రేష్ఠమైనది" చెప్పుదురు. అందుల వారికి గొప్ప లాభము గలదని తెలుసుకొనుడు గాన అట్టి చల్లని వ్యాపారకలంకములకు మీరు జాగ్రత్తకుడు. ఎప్పటికిని కామినియా నూనె తప్ప మరేదయిన వాడగుడ దని ధీరపరచుకొనుడు.

అత్తరుల లన్నిటికి రాజువంటిది

ఓటో దిల్ బహారు

వాదినవా రందరిచే చాల గొప్పగొత్తగా ప్రశంసించబడినది. చేతి రుమాల యందు కొన్ని చుక్కలను వేసిన క్రొత్తగా గోపిన పుష్పములవలె మీ చుట్టుప్రక్కలకు దాని వాషన వ్యాపించును. దీనిని ఒకసారి వాడుడు.

తరువాత మీ రెక్కడును దీనినే వాడుదురు.

1 బొక్కు బుడి 1-కి ధర రు 2-0-0; పి. పి. ఖర్చులు అదా 0-5-0 ప్రత్యేకము. కాంపెట్ బుడి 1-కి
1/2 " " " 1-4-0; " " 0-5-0 " ధర అ.0-2-0.

పోల్ ఏజంట్లు:— ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

126

285, జమ్నా మశీదు మార్కెట్టు, బొంబాయి.